

Vývoj a perspektiva finančního poradenství v ČR

Bc. Barbora Šamánková

Diplomová práce
2015

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta managementu a ekonomiky

Ústav financí a účetnictví

akademický rok: 2014/2015

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Barbora Šamánková**
Osobní číslo: **M130135**
Studijní program: **N6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Finance**
Forma studia: **kombinovaná**

Téma práce: **Vývoj a perspektiva finančního poradenství v České republice**

Zásady pro vypracování:

Úvod

Definujte cíle práce a použité metody zpracování práce.

I. Teoretická část

- Zpracujte teoretické poznatky týkající se finančního poradenství.

II. Praktická část

- Popište vývoj plánování rodinných financí a finančního poradenství.
- Analyzujte současný stav využívání a zprostředkování jednotlivých finančních produktů na finančním trhu.
- Proveďte predikci budoucího vývoje finančního poradenství.

Závěr

Rozsah diplomové práce: cca 70 stran
Rozsah příloh:
Forma zpracování diplomové práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

BRANDON, E. Denby Jr. a Oliver H. WELCH. The history of financial planning: the transformation of financial services. Hoboken, N.J.: John Wiley, 2009, 328s. ISBN 04-701-8074-9.

GARMAN E. Thomas a Raymond E. FORGUE. Personal Finance. 11. vyd. London: Cengage Learning, 2011, 640 s. ISBN 978-1111531010.

FILIP, Miloš. Osobní a rodinné bohatství: kam s penězi. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2006, 474 s. ISBN 80-717-9416-3.

JANDA, Josef. Spořit nebo investovat? 1. vyd. Praha: Grada, 2011, 167 s. ISBN 978-80-247-3670-9.

SYROVÝ, Petr a Tomáš TYL. Osobní finance: řízení financí pro každého. 2. aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2014, 220 s. ISBN 978-80-247-4832-0.

Vedoucí diplomové práce: Ing. Josef Rajdl

Datum zadání diplomové práce: 16. února 2015

Termín odevzdání diplomové práce: 27. dubna 2015

Ve Zlíně dne 16. února 2015

prof. Dr. Ing. Drahomíra Pavelková
děkanka

Ing. Eliška Pastuszková, Ph.D.
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA DIPLOMOVÉ PRÁCE

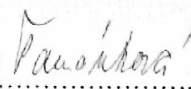
Prohlašuji, že

- beru na vědomí, že odevzdáním diplomové práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby;
- beru na vědomí, že diplomová práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k prezenčnímu nahlédnutí, že jeden výtisk diplomové práce bude uložen na elektronickém nosiči v příruční knihovně Fakulty managementu a ekonomiky Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně;
- byla jsem seznámena s tím, že na moji diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – diplomovou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen připouští-li tak licenční smlouva uzavřená mezi mnou a Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně s tím, že vyrovnání případného přiměřeného příspěvku na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše) bude rovněž předmětem této licenční smlouvy;
- beru na vědomí, že pokud bylo k vypracování diplomové práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tedy pouze k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové práce využít ke komerčním účelům;
- beru na vědomí, že pokud je výstupem diplomové práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

1. že jsem na diplomové práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
2. že odevzdaná verze diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně 27. 4. 2015

.....
podpis diplomanta

ABSTRAKT

Předmětem této diplomové práce je predikce budoucího vývoje finančního poradenství na základě historických a současných dat na trhu finančních produktů a faktorů, kterými jsou ovlivňovány.

Teoretická část této práce je zaměřena na charakterizování finančního poradenství, stanovení legislativního rámce a definování jednotlivých finančních produktů.

Praktická část je zaměřena na historii finančního poradenství, analýzu současného stavu trhů jednotlivých finančních produktů a podílu finančního poradenství na celkovém zprostředkování a následnou predikci vývoje finančního poradenství.

Klíčová slova: finanční poradenství, stavební spoření, doplňkové penzijní spoření, penzijní připojištění, podílový fond, hypoteční úvěr, řádný úvěr, překlenovací úvěr.

ABSTRACT

Aim of this thesis is to predict future prospects of financial consulting using historical and current data on the markets of financial products and the factors that affect these markets.

The theoretical part characterizes financial consulting, determines the legislative framework and defines financial products.

The practical part focuses on the history of financial consulting, analyzes current state of the markets of financial products and the future prospects of the financial consulting.

Keywords: financial consulting, building savings, optional pensionary saving, supplementary pension saving, mutual fund, mortgage loan, building savings loan, bridge loan.

Poděkování

Tímto bych chtěla poděkovat Ing. Josefu Rajdlovi za cenné rady a připomínky při psaní mé diplomové práce.

Prohlašuji, že odevzdaná verze diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD.....	9
I. TEORETICKÁ ČÁST	10
1 CHARAKTERISTIKA FINANČNÍHO PORADENSTVÍ.....	11
1.1 PROCES FINANČNÍHO PORADENSTVÍ	12
2 REGULACE ZPROSTŘEDKOVATELSKÉ ČINNOSTI.....	15
2.1 POSKYTOVÁNÍ POJISTNÝCH PRODUKTŮ.....	16
2.2 ZPROSTŘEDKOVÁNÍ DOPLŇKOVÉHO PENZIJNÍHO SPOŘENÍ	17
2.3 ZPROSTŘEDKOVÁNÍ INVESTIČNÍCH PRODUKTŮ A POSKYTOVÁNÍ INVESTIČNÍCH SLUŽEB.....	18
2.4 ZPROSTŘEDKOVÁNÍ OSTATNÍCH FINANČNÍCH PRODUKTŮ	19
3 NÁSTROJE FINANČNÍHO TRHU	20
3.1 SPOŘICÍ A INVESTIČNÍ PRODUKTY	20
3.1.1 BANKOVNÍ VKLADY	21
3.1.2 DOPLŇKOVÉ PENZIJNÍ SPOŘENÍ A PENZIJNÍ PŘIPOJIŠTĚNÍ	24
3.1.3 INVESTIČNÍ NÁSTROJE	25
3.2 POJIŠTĚNÍ.....	27
3.2.1 NEŽIVOTNÍ POJIŠTĚNÍ	27
3.2.2 ŽIVOTNÍ POJIŠTĚNÍ	29
3.3 ÚVĚRY.....	34
3.3.1 ÚVĚRY NA BYDLENÍ	34
3.3.2 SPOTŘEBITELSKÉ ÚVĚRY	36
II. PRAKTICKÁ ČÁST	37
4 HISTORIE FINANČNÍHO PORADENSTVÍ.....	38
4.1 VÝVOJ FINANČNÍHO PORADENSTVÍ V ČR	41
4.1.1 ASOCIACE SJEDNOCUJÍCÍ FINANČNÍ PORADCE	42
5 ANALÝZA SOUČASNÉHO STAVU FINANČNÍHO PORADENSTVÍ	43
5.1 TRH STAVEBNÍHO SPOŘENÍ.....	43
5.2 DOPLŇKOVÉ PENZIJNÍ SPOŘENÍ A PENZIJNÍ PŘIPOJIŠTĚNÍ	45
5.3 TRH INVESTIČNÍCH NÁSTROJŮ	48
5.4 TRH ŽIVOTNÍHO POJIŠTĚNÍ.....	52
5.5 TRH NEŽIVOTNÍHO POJIŠTĚNÍ	55
5.6 TRH HYPOTEČNÍCH ÚVĚRŮ	59
5.7 TRH ÚVĚRŮ ZE STAVEBNÍHO SPOŘENÍ	62
6 PREDIKCE BUDOUCÍHO VÝVOJE FINANČNÍHO PORADENSTVÍ.....	67
6.1 FAKTORY OVLIVŇUJÍCÍ HYPOTEČNÍ TRH	67

6.1.1	ÚROKOVÁ SAZBA ÚVĚRŮ.....	67
6.1.2	CENY NEMOVITOSTÍ	68
6.1.3	NEZAMĚSTNANOST.....	68
6.1.4	REFINANCOVÁNÍ	68
6.1.5	VÝŠE MZDY	69
6.1.6	REGULACE	69
6.2	FAKTORY OVLIVŇUJÍCÍ TRH ŽIVOTNÍHO POJIŠTĚNÍ.....	70
6.2.1	MZDY	70
6.2.2	NEZAMĚSTNANOST.....	70
6.2.3	REGULACE	70
6.2.4	REGULACE PROVIZÍ	71
6.2.5	VÝVOJ HYPOTEČNÍHO TRHU	71
6.3	INVESTICE DO PODÍLOVÝCH FONDŮ	72
6.3.1	POVĚST	72
6.3.2	STRUKTURA ÚSPOR DOMÁCNOSTÍ.....	72
6.3.3	DEMOGRAFICKÝ VÝVOJ.....	72
6.3.4	MZDY	73
6.4	DOPLŇKOVÉ PENZIJNÍ SPOŘENÍ A PENZIJNÍ PŘIPOJIŠTĚNÍ	73
6.4.1	DEMOGRAFICKÝ VÝVOJ.....	73
6.4.2	DŮCHODOVÁ REFORMA.....	73
6.4.3	POVINNÁ REGISTRACE.....	74
6.4.4	REGULACE PROVIZÍ	74
6.5	FAKTORY OVLIVŇUJÍCÍ FINANČNÍ PORADENSTVÍ.....	75
6.5.1	POVĚST	75
6.5.2	FLEXIBILITA FINANČNÍCH PORADCŮ.....	76
6.5.3	ÚSPORA ČASU KLIENTA	76
6.5.4	CENOVÁ KONKURENCESCHOPNOST	76
6.5.5	SPECIALIZOVANÍ PORADCI.....	76
6.5.6	REGULACE	77
	ZÁVĚR	78
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	80
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK.....	88
	SEZNAM OBRÁZKŮ	89
	SEZNAM TABULEK.....	91

ÚVOD

Ve vyspělém ekonomickém světě je běžné, že každý člověk má svého lékaře, právníka, daňového poradce a finančního poradce. V České republice prozatím takto finanční poradenství vnímáno není. Je velmi mladým nicméně dynamicky se rozvíjejícím oborem. Cílem této práce je zjistit jak finanční poradenství vzniklo, jakým způsobem se dostalo na český trh a především predikovat jeho budoucí vývoj.

Práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část. Úvodní kapitola teoretické části si klade za cíl vymezit službu finančního poradenství v prostředí české ekonomiky, popsat odměňovací systém finančních poradců a definovat průběh samotného procesu finančního poradenství. Pro finanční poradenství je důležité legislativní prostředí, ve kterém je služba poskytována. Proto se druhá kapitola této práce zabývá právě regulacemi, které ovlivňují podnikání v této oblasti. V poslední kapitole teoretické části budou stručně definovány finanční produkty, které jsou finančními poradci zprostředkovávány, aby bylo zřejmé, co jednotlivé trhy, které budou v praktické části analyzovány, představují.

Praktická část se nejprve zaměří na historický vývoj finančního poradenství, kde poradenství vzniklo a jak se v průběhu let měnil poradenský proces k podobě, v jaké jej známe dnes. Následovat bude analýza trhů stavebního spoření, doplňkového penzijního spoření a penzijního připojištění, investičních nástrojů, neživotního a životního pojištění, hypotečních úvěrů a úvěrů ze stavebního spoření. V této kapitole bude zkoumána velikost jednotlivých trhů a podíl finančních poradců na těchto trzích. Poslední kapitola se zaměří na predikci budoucího vývoje. Bude provedena analýza jednotlivých faktorů ovlivňující vybrané trhy a službu finančního poradenství. Následně bude provedena syntéza těchto faktorů, na základě které bude stanovena hypotéza o možnosti budoucího vývoje finančního poradenství.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 CHARAKTERISTIKA FINANČNÍHO PORADENSTVÍ

Na českém finančním trhu působí velké množství různých finančních institucí, jako jsou banky, pojišťovny, stavební spořitelny, penzijní společnosti, investiční společnosti nebo spořitelni družstva. Každá z těchto společností nabízí velké množství různých finančních produktů, a proto je pro běžného člověka těžké se na finančním trhu orientovat.

Přijde-li si člověk pro radu do konkrétní finanční instituce, potká se dle typu společnosti například s bankovním, pojišťovacím, hypotečním případně investičním poradcem. Tento typ poradců je většinou zaměstnán u dané společnosti a potenciálnímu klientovi nabídne vyřešení jeho požadavku prostřednictvím finančního produktu poskytovaného danou společností. Navíc se dívají na přání člověka zúženě a neberou v potaz to, jak vyřešení jednoho cíle ovlivní cíle ostatní.

Člověk se proto nemusí obracet pouze na jednotlivé finanční instituce, ale může využít služeb nezávislého finančního poradce. Nezávislým finančním poradenstvím chápeme poskytování profesionálních rad v oblasti plánování financí jednotlivce nebo rodiny. Finanční poradce analyzuje krátkodobé a dlouhodobé přání a cíle rodiny v oblasti bydlení, investování, pojištění a penze. Tyto informace, spolu s informacemi o již využívaných finančních produktech a rozpočtu rodiny, poskládá dohromady a na jejich základě vytvoří na míru finanční plán. (Garman a Forgue, 2011, s. 27)

Důležitým prvkem nezávislého finančního poradenství je spolupráce klienta a jeho poradce na dlouhodobém časovém horizontu. Finanční poradce svého klienta pravidelně navštěvuje a v čase kontroluje, zda se nezměnil některý z cílů případně rozpočet rodiny. Zároveň poradce hlídá aktuální situaci na finančním trhu a v případě, že došlo ke změně, poskytne tyto informace klientovi s doporučením jak na tuto změnu reagovat.

Výhoda nezávislého finančního poradenství je především v nezávislosti a komplexnosti pohledu na klienta. Nezávislost finančního poradenství plyne mimo jiné z odměňovacího systému poradců.

V současnosti se můžeme setkat se třemi druhy odměňovacích systémů. Prvním z nich je systém založený na provizích vyplácených jednotlivými finančními institucemi. V zahraniční literatuře jsou tito poradci označováni jako *commission-only financial planners and brokers*. V tomto případě se bavíme v podstatě o zprostředkování finančních

produktů, protože odměnou je provize, kterou obdrží zprostředkovatel od finanční instituce, pokud s klientem uzavře nějaký finanční produkt. (Garman a Forgue, 2011, s. 28)

Druhým typem odměňování poradců je paušální platba klientem (*free-based financial planners*). Poradce nedostává provizi od finančních společností, ale je placen přímo klientem. Tento druh odměňovacího systému umožňuje poskytování finančního poradenství v pravém slova smyslu. Poradce svému klientovi poradí jaký produkt u jaké společnosti vybrat, nicméně jej již nezprostředkuje. Díky tomu může být finanční poradce maximálně objektivní. (Garman a Forgue, 2011, s. 28)

Posledním typem odměňovacího systému je kombinací dvou předchozích (*fee-offset financial planners*). Finanční poradce je placen paušálně klientem, nicméně současně při zprostředkování vybraného finančního produktu obdrží provizi od finanční společnosti. Provize, kterou obdrží, je následně započtena oproti paušálním nákladům klienta. (Garman a Forgue, 2011, s. 28)

V České republice se v drtivé většině setkáváme se společnostmi, které fungují jako zprostředkovatelské na bázi odměňování provizemi. V menší míře se můžeme setkat se společnostmi poskytující kombinaci placeného poradenství klientem a provizí od institucí. Nicméně provize není následně započítána oproti nákladům klienta, jako to uvádí zahraniční literatura.

Z výše uvedených důvodů bude pro potřeby této diplomové práce považována za finanční poradenství služba komplexního posouzení finanční situace a cílů klienta a navržení řešení pomocí finančních produktů bez ohledu na způsob odměňování. Za finančního poradce pak bude považován ten, kdo analyzuje krátkodobé a dlouhodobé přání a cíle rodiny, tyto informace, spolu s informacemi o již využívaných finančních produktech a rozpočtu rodiny, poskládá dohromady a na jejich základě vytvoří na míru finanční plán.

1.1 Proces finančního poradenství

Financial Planning Standards Board Ltd. (dále jen „FPSB“) definuje poradenství jako šestikrokový plánovací proces, během kterého si zákazník ujasní v jaké finanční situaci je v současnosti, jakých cílů chce dosáhnout a jakými prostředky těchto svých cílů dosáhne.

1. Definování vztahu klient–poradce (Establish and define the client–planner relationship). Prvním krokem poradenského procesu je definování vztahu klienta a poradce. Finanční poradce vysvětlí klientovi, jaké služby nabízí, jakým způsobem bude jejich

spolupráce probíhat a jakou formou je odměňován. (The financial planning process, © 2006)

2. Sběr dat a cílů (Gather client data, including goals). Následuje sběr klientových dat, který je velmi důležitou částí poradenského cyklu. Poradce by měl pečlivě získat informace, v jaké finanční situaci se klient nachází, jaké má cíle a co pro splnění svých cílů již udělal. Také by měl být nastaven časový rámec, ve kterém chce klient cílů dosáhnout. (The financial planning process, © 2006)

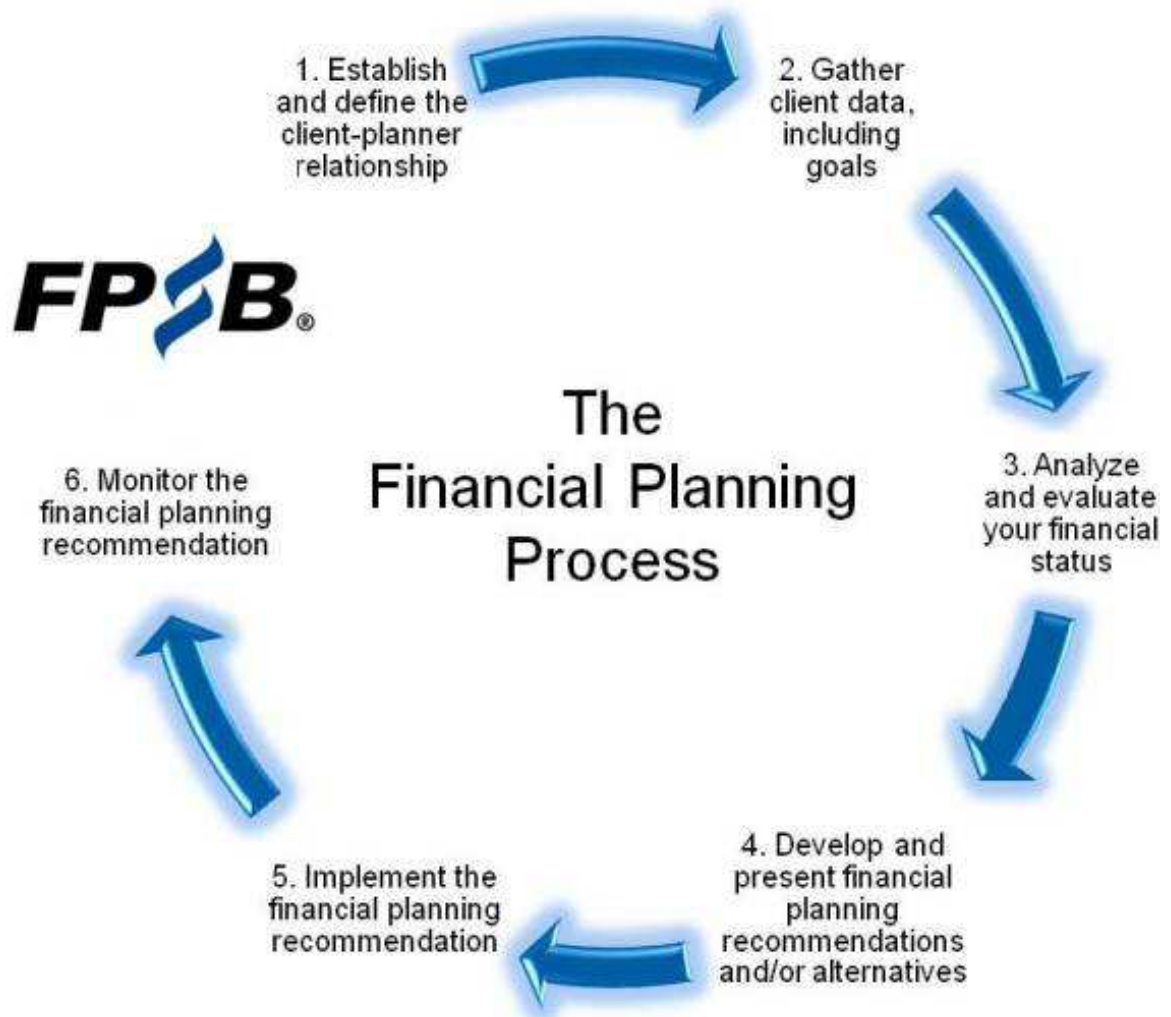
3. Analýza a zhodnocení finanční situace (Analyze and evaluate your financial status). Na základě informací od klienta finanční poradce zhodnotí současnou situaci klienta – stav závazků, aktiv, cash flow, aktuální pojištění nebo investice. (The financial planning process, © 2006)

4. Vývoj a prezentování finančních doporučení a/ nebo alternativ (Develop and present financial planning recommendations and/or alternatives). Poradce připraví pro svého klienta finanční plán, ve kterém shrne klientovu současnou situaci a nabídne řešení, jak nejefektivněji dosáhne jeho cílů. Následně tento plán klientovi odprezentuje. (The financial planning process, © 2006)

5. Implementace finančních doporučení (Implement the financial planning recommendation). Jestliže klient souhlasí s navrhovaným řešením, poradce připraví podklady ke zprocesování těchto doporučení a s klientem provede náležité administrativní kroky. Pokud neslouží finanční poradce jako zprostředkovatel ale pouze jako rádce, navrhne koordinaci klienta s náležitými odborníky. (The financial planning process, © 2006)

6. Sledování finančních doporučení (Monitor the financial planning recommendation). Jak bylo psáno výše, jedním z nejdůležitějších prvků finančního poradenství je dlouhodobý vztah poradce – klient. Poradce dlouhodobě sleduje situaci klienta, a monitoruje jeho pokrok směrem k jeho cílům. (The financial planning process, © 2006)

Obrázek 1-1: Finančně poradenský proces (The financial planning process, © 2006)

2 REGULACE ZPROSTŘEDKOVATELSKÉ ČINNOSTI

Termín „finanční poradenství“ ani „finanční poradce“ nejsou v českých zákonech konkrétně zakotveny. Finanční poradci během své činnosti zprostředkovávají jednotlivé finanční produkty a toto zprostředkování je regulováno. V rámci této regulace jsou uváděny i služby poradenství. Finanční poradci provozují svou činnost na základě živnostenského oprávnění podle zákona č. 455/1991 Sb. o živnostenském podnikání. Finanční poradenství spadá dle přílohy č. 4 tohoto zákona do skupiny ohlašovací volné živnosti, jejímž předmětem podnikání je výroba, obchod a služby neuvedené v přílohách 1 až 3 živnostenského zákona. (Česko, 1991)

Živnost volná je upravena §25 zákona č. 455/1991 Sb. Dle tohoto paragrafu je získání živnostenského oprávnění pro živnost volnou podmíněno splněním všeobecných podmínek podle §6 a těmi jsou plná svéprávnost a bezúhonnost. Bezúhonnou se považuje osoba, která nebyla pravomocně odsouzena pro trestný čin, který byl spáchán v souvislosti s předmětem podnikání, o který žádá. Živnost volná není podmíněna prokazováním odborné ani jiné způsobilosti. (Česko, 1991)

Další legislativa, která upravuje činnost finančního poradce, se vztahuje na jednotlivé činnosti a produkty, které poradce nabízí a zprostředkovává. Jedná se o zákony:

- Zákon č. 38/2004 Sb., o pojišťovacích zprostředkovatelích a samostatných likvidátorech pojistných událostí, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 363/1999 Sb., o pojišťovnictví, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 427/2011 Sb., o doplňkovém penzijním spoření
- Zákon č. 42/1994 Sb., o penzijním připojištění se státním příspěvkem
- Zákon č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon 96/1993 Sb., o stavebním spoření a státní podpoře stavebního spoření, ve znění pozdějších předpisů
- Vyhláška 143/2009, o odbornosti osob, pomocí kterých provádí obchodník s cennými papíry své činnosti
- Zákon č. 145/2010 Sb., o spotřebitelském úvěru
- Zákon č. 586/1992 Sb. o daních z příjmů.

Některé finanční produkty může finanční poradce zprostředkovávat pouze na základě živnostenského oprávnění. K poskytování vybraných skupin produktů musí však mít další zmocnění České národní banky. Jedná se o poskytování životního a neživotního pojištění, doplňkového penzijního spoření a investičních produktů.

2.1 Poskytování pojistných produktů

Poskytování životního a neživotního pojištění je upraveno zákonem č. 38/2004 Sb., o pojišťovacích zprostředkovatelích a samostatných likvidátorech pojistných událostí. Podle §4 tohoto zákona mohou zprostředkovatelskou činnost v této oblasti vykonávat následující „právnícké nebo fyzické osoby:

- a) vázaný pojišťovací zprostředkovatel,
- b) podřízený pojišťovací zprostředkovatel,
- c) pojišťovací agent,
- d) výhradní pojišťovací agent,
- e) pojišťovací makléř, nebo
- f) pojišťovací zprostředkovatel, jehož domovským členským státem není Česká republika.“
(ČESKO, 2006, s. 4483)

Finančně poradenská společnost vykonává zprostředkovatelskou činnost pojistných produktů zpravidla jako **pojišťovací agent**. Paragraf 7 zákona č. 38/2004 Sb. upravuje činnost pojišťovacího agenta. Ten na základě písemné smlouvy s jednou nebo více pojišťovny jejich jménem a na jejich účet nabízení pojistné produkty, které si mohou být vzájemně konkurenční. Pojišťovací agent je oprávněn inkasovat pojistné a zprostředkovávat pojistné produkty. V případě sjednání finančního produktu je odměňována pojišťovnou. (Ducháčková, 2009, s. 195)

„Pojišťovací agent musí být po celou dobu výkonu činnosti pojišťovacího zprostředkovatele pojištěn pro případ odpovědnosti za škodu způsobenou výkonem této činnosti účinnou na celém území Evropského hospodářského prostoru, s limitem pojistného plnění nejméně ve výši odpovídající hodnotě 1 200 000 eur na každou pojistnou událost, v případě souběhu více pojistných událostí v jednom roce nejméně ve výši odpovídající hodnotě 1 700 000 eur, pokud se pojišťovna, jejímž jménem a na jejíž účet

pojišťovací agent jedná, písemně nezavázala převzít odpovědnost za škody způsobené touto jeho činností.“ (ČESKO, 2006, s. 4484)

„Byl-li pojišťovací agent zmocněn přijímat od pojistníka pojistné nebo od pojišťovny výplaty pojistného plnění, je povinen

a) udržovat trvale likvidní finanční jistinu ve výši 4 % z ročního objemu jím inkasovaného pojistného, nejméně však ve výši odpovídající hodnotě 17 000 eur, nebo

b) používat pro převody pojistného a pojistného plnění výhradně zvlášť k tomu zřízené a od vlastního hospodaření oddělené bankovní účty.“ (ČESKO, 2006, s. 4484)

Finanční poradce při poskytování pojistných produktů vystupuje v roli **podřízeného pojišťovacího zprostředkovatele** na základě písemné smlouvy s pojišťovacím agentem (poradenskou společností). Je vázán pokyny pojišťovacího agenta a zároveň je jím odměňován. Za škodu, kterou finanční poradce způsobí, nese odpovědnost pojišťovací agent. (Ducháčková, 2009, s. 195)

Finančně poradenská společnost i finanční poradce musí být zapsáni v registru pojišťovacích zprostředkovatelů a prokázat svou důvěryhodnost, finanční podmínky a všeobecnou a odbornou způsobilost ke své činnosti. Všeobecná způsobilost je prokazována dokladem o řádném ukončení jakéhokoliv vzdělání nad rámcem základního vzdělání. „Odborná způsobilost může být prokázána dvěma způsoby:

1) dokladem o absolvování odborného studia na střední nebo vysoké škole, přičemž studium musí být zaměřeno na problematiku pojišťovnictví nebo finanční služby

2) absolvováním zkoušky odborné způsobilosti v příslušném stupni – pojišťovací agent musí splnit střední stupeň, podřízený pojišťovací zprostředkovatel základní stupeň.“ (Ducháčková, 2009, s. 197)

Žádost o zápis do registru pojišťovacích zprostředkovatelů mohou podat po splnění všech požadavků.

2.2 Zprostředkování doplňkového penzijního spoření

Doplňkové penzijní spoření může dle §74 zákona č. 427/2011 Sb., o doplňkovém penzijním spoření zprostředkovat pouze:

- a) obchodník s cennými papíry, který má podle jiného právního předpisu povolení k poskytování investičních služeb přijímání a předávání pokynů týkajících se investičních nástrojů a investiční poradenství týkající se investičních nástrojů,
- b) investiční zprostředkovatel,
- c) vázaný zástupce investičního zprostředkovatele,
- d) vázaný zástupce obchodníka s cennými papíry a
- e) vázaný zástupce penzijní společnosti“. (ČESKO, 2011)

Všechny výše uvedené osoby jsou povinny prokázat svou všeobecnou a odbornou způsobilost, především pak prokázat znalosti penzijních produktů, schopnost řádně vysvětlit a nabídnout účastníkovi pro něj nejvhodnější produkt. Všeobecnou způsobilost prokazují maturitním vysvědčením nebo dokladem o vyšším vzdělání, odbornou způsobilost doložením osvědčení o absolvování odborné zkoušky podle § 87 u akreditované osoby. (ČESKO, 2011)

2.3 Zprostředkování investičních produktů a poskytování investičních služeb

Zprostředkování investičních nástrojů a poskytování investičních služeb vymezuje zákon č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu. V roce 2008 vstoupila v platnost novela tohoto zákona, do níž byla implementována Směrnice č. 2004/39/ES o trzích finančních nástrojů (MiFID). Touto směrnicí jsou upraveny především kategorizace zákazníků a pravidla provádění jejich pokynů, dále poskytování investičních služeb a finančních nástrojů. (MiFID, ©2003-2015)

Paragraf 3 zákona o podnikání na kapitálovém trhu přesně vyjmenovává a definuje investiční nástroje. Jako investiční nástroj uvádí například cenné papíry kolektivního investování, nástroje peněžního trhu, opce, futures, swapy, forwardy, nástroje umožňující přenos úvěrového rizika nebo finanční rozdílové smlouvy. (ČESKO,2006)

V oblasti poskytování a zprostředkování investičních produktů vystupuje finančně poradenská společnost jako investiční zprostředkovatel. Dle § 29 zákona č. 256/2004 Sb. je investiční zprostředkovatel osobou, která přijímá a předává pokyny týkající se investičních nástrojů a poskytuje investiční poradenství týkající se investičních nástrojů. Svou činnost

je oprávněn provozovat pouze na základě povinné registrace u České národní banky a nesmí přijímat peněžní prostředky nebo investiční nástroje zákazníků. (ČESKO, 2006)

Investiční zprostředkovatel je povinen poskytovat investiční služby s odbornou péčí. Tou znamená dle § 32 zákona č. 256/2004 Sb. především, že „investiční zprostředkovatel jedná kvalifikovaně, čestně a spravedlivě a v nejlepším zájmu zákazníků.“ (ČESKO, 2006)

Činnost investičního zprostředkovatele dále upravuje vyhláška č. 429/2004 Sb., která stanovuje pravidla navázání kontaktu se zákazníkem, vyžadování informací od zákazníka, informování o podstatných skutečnostech, propagace služeb, administrativní postupy atp. Především stanovuje povinnost při prvním kontaktu informovat zákazníka o skutečnosti, že neposkytuje investiční poradenství. (ČESKO, 2004)

Zákon č. 256/2004 Sb. dále upravuje činnost vázaného zástupce (v našem případě může být vázaným zástupcem finanční poradce), kterým je fyzická nebo právnická osoba starší 18 let plně způsobilá k právním úkonům, má ukončené středoškolské vzdělání, sídlo, pobyt nebo místo podnikání na území České republiky a zároveň splňuje podmínky dle § 32b odst. 5. Vázaný zástupce provozuje svou činnost na základě písemné smlouvy se zastoupeným (např. obchodníkem s cennými papíry nebo investičním zprostředkovatelem). Je oprávněn jménem zastoupeného zařídit, a popřípadě i uzavřít, obchody týkající se přijímání a předávání pokynů týkajících se investičních nástrojů a umístování investičních nástrojů bez závazku jejich upsání, a dále poskytovat a propagovat investiční poradenství týkající se investičních nástrojů. Stejně jako investiční zprostředkovatel nesmí přijmout vázaný zástupce peněžní prostředky nebo investiční nástroje zákazníků. (ČESKO, 2004)

Investiční zprostředkovatelé a vázaní zástupci musí prokázat obchodníkovi s cennými papíry svou důvěryhodnost a odbornou způsobilost. Odbornou způsobilost prokazuje potvrzením o složení odborné zkoušky před tuzemskou nebo zahraniční profesní organizací. (ČESKO, 2004)

2.4 Zprostředkování ostatních finančních produktů

Ostatní finanční produkty jako jsou stavební spoření, hypoteční úvěry a spotřebitelské úvěry nepodléhají tak přísné regulaci. Poskytování těchto finančních produktů je podmíněno pouze živnostenským oprávněním.

3 NÁSTROJE FINANČNÍHO TRHU

Pro pochopení současného stavu a vývoje finančně poradenského trhu je potřeba znát finanční produkty, které jsou finančními poradci zprostředkovávány k dosažení klientových cílů. V následující kapitole budou jednotlivé produkty definovány a bude uvedeno, k jakým cílům klientovi pomáhají.

3.1 Spořicí a investiční produkty

Spořicí a investiční produkty jsou využívány pro tvorbu finančních rezerv a zhodnocování volných finančních prostředků.

Spořicími produkty lze chápat především ty, které umožňují pravidelné odkládání finančních prostředků s nízkým rizikem a předem daným výnosem. Obvykle jsou jako zástupci spořicích produktů uváděny termínované vklady nebo stavební spoření.

Naproti tomu investování definujeme jako „vzdání se známé současné hodnoty finančních prostředků, abychom v budoucnu získali neznámou hodnotu prostředků. Přitom předpokládáme, že budoucí hodnota bude vyšší.“ (Srov. Syrový a Tyl, 2014, s. 55)

K investování mohou být využity například podílové fondy, investiční certifikáty, ETF, jednotlivé dluhopisové a akciové tituly atp. Za určitou formu investice může být považován také nákup nemovitosti nebo vzdělání.

Při posuzování investice, zohledňujeme její výnos, riziko a likviditu. Tyto tři parametry jsou označovány jako investiční trojúhelník. V ideálním případě chce investor dosáhnout vysokého výnosu při nízkém riziku a vysoké likviditě.

Pro potřebu této diplomové práce, nebudeme dělit produkty přímo na spořicí a investiční, avšak budeme rozlišovat bankovní vklady, doplňkové penzijní spoření a připojištění a investiční nástroje¹.

¹ Ministerstvo financí používá pro II. a III. důchodový pilíř termín „spoření“, nicméně Česká národní banka ve svých výkladech označuje použití tohoto termínu v tomto případě za klamavé, protože se jedná o produkt s investičním rizikem. Viz Dohledový benchmark č. 7/2012 dostupný z: http://www.cnb.cz/miranda2/export/sites/www.cnb.cz/cs/dohled_financni_trh/vykon_dohledu/dohledove_benchmarky/download/dohledovy_benchmark_2012_07.pdf.

3.1.1 Bankovní vklady

Mezi bankovní vklady řadíme především vklady na běžných, spořicích nebo termínovaných účtech, vklady na vkladních knížkách nebo stavebním spoření. „Uložení peněz v bance je tradiční, bezpečný a většinou prodělečný způsob, jak naložit s penězi.“ (Smrčka, 2007, s. 78) Bankovní vklady nejsou úročeny zajímavými úrokovými sazbami a často nepokryjí ani inflaci. Nevýhodou také je, že výnosy z bankovních vkladů podléhají 15% srážkové dani. Na druhou stranu jsou vklady u bank pojištěny ze zákona „ve výši 100 % tohoto objemu, maximálně však do výše ekvivalentu 100 tisíc EUR pro jednoho vkladatele u jedné banky.“ (Pojištění vkladů, © 2003-2015)

3.1.1.1 Spořicí účty

Spořicí účet by měl být především chápán jako prostředek k tvorbě krátkodobé finanční rezervy, dostupné v případě neočekávaných životních situací. V posledních deseti letech se stal nejznámějším a nejvyužívanějším finančním produktem. Tento způsob spoření nabízejí téměř všechny banky a družstevní záložny, ovšem nabídka produktů je tak rozmanitá, že je mnohdy obtížné se v ní dobře zorientovat. (Janda, 2011, s. 52)

Spořicí účty nejsou v současné době úročeny nijak zvlášť zajímavou úrokovou sazbou. Obvykle se úrok pohybuje do 1 % p.a.. Některé banky navíc používají pásmové úročení, kdy do určité výše vkladu používají vyšší úrokovou sazbu a při překročení hranice již úročí zbytek vkladu úrokovou sazbou nižší. Na druhou stranu s vedením spořicího účtu nejsou obvykle spojeny žádné poplatky a finanční prostředky jsou standardně dostupné prostřednictvím internetového nebo telefonního bankovníctví do dvou pracovních dnů.

3.1.1.2 Termínované vklady

„Termínované vklady jsou klasickým bankovním produktem určeným pro dlouhodobější spoření. Platí, že čím delší doba termínovaného vkladu, tím vyšší výnos. Zároveň neplatí předpoklad, že termínované vklady mají vyšší výnos než spořicí účty. Zvláště je to vidět u různých spořicích produktů jednotlivých bank a družstevních záložen.“ (Janda, 2011, s. 59)

Při zakládání termínovaného vkladu je potřeba sjednat výši termínovaného vkladu, dobu jeho splatnosti a úrokovou sazbu. Banka nabízí několik různých alternativ. Obvykle je nastaven minimální vklad, který se pohybuje většinou od tří do pěti tisíc korun. Úrokové sazby se mohou u jednotlivých bank a družstevních záložen také lišit. Výhodnější

podmínky a vyšší úrokové sazby mohou získat klienti privátního bankovníctví nebo přímo privátních bank.

Důležité je pečlivě zvážit dobu trvání termínovaného vkladu, ta může být stanovena v délce týdnů, měsíců nebo roků. Peníze je možno získat dříve, ale nedodržení stanovené doby je sankcionováno (snížením úrokové sazby nebo několik procent z jistiny termínovaného vkladu). (Janda, 2011, s. 59-60)

3.1.1.3 Vkladní knížky

Vkladní knížky byly velmi oblíbeným spořicíím nástrojem před rokem 1989, proto jsou dnes oblíbené především u starší generace. Dnes mohou být vydány pouze vkladní knížky na jméno, se kterými může disponovat jen majitel vkladní knížky nebo jím zmocněné osoby po prokázání se dokladem totožnosti. Dříve byly vydávány také vkladní knížky na doručitele, které umožňovaly disponovat s vloženými prostředky každé osobě, která předložila vkladní knížku a znala heslo. V důsledku vstupu České republiky do Evropské unie a opatření proti legalizaci výnosů z trestné činnosti bylo zakázáno v roce 2003 vydávat tento typ vkladních knížek.

Úroková sazba vkladních knížek se pohybuje od jedné desetiny procenta do půl procenta ročně. Dětské vkladní knížky jsou úročeny od jedné desetiny procenta do 2 procent. Úroková sazba se odvíjí od zvolené výpovědní lhůty a od výše vkladu.

3.1.1.4 Stavební spoření

Stavební spoření bylo svého času skvělým produktem, nicméně po volbách do Poslanecké sněmovny v roce 2010 doznává řadu změn, které se týkají snižování státní podpory a následném zavedení zdanění výnosů. I přes tyto negativní změny, může být stále zajímavým spořicíím produktem pro velmi konzervativní klienty.

Asociace stavebních spořitelén stavební spoření definuje jako „úcelový druh spoření, při kterém vkladatel dlouhodobě ukládá prostředky u specializované banky. V průběhu spoření může čerpat státní podporu a po jeho skončení získává, při splnění dalších podmínek, nárok na úvěr ze stavebního spoření.“ (Co to je?, © 2014)

Účastníkem stavebního spoření se může stát fyzická i právnická osoba. Fyzická osoba může být i nezletilá, v tomto případě však za nezletilého uzavírá smlouvu o stavebním spoření zákonný zástupce. Dřívější praxí bylo, že zákonný zástupce mohl v případě nutnosti s naspořenými prostředky po vázací době volně disponovat. Nicméně v minulosti

proběhlo několik soudů, kdy se děti soudily se stavební spořitelnou a svým rodičem o finanční prostředky, které stavební spořitelny nezákonně vyplatily zákonnému zástupci. Paragraf 898 občanského zákoníku č. 89/2012 Sb. totiž stanovuje, že prostředky spořené na stavebním spoření nezletilé osoby jsou výhradním majetkem nezletilého a rodiče potřebují souhlas opatrovnického soudu, aby mohli s prostředky disponovat. Stavební spořitelny jsou proto dnes důslednější a vyžadují ve většině případů souhlas opatrovnického soudu.

Státní podporu může pobírat pouze fyzická osoba, která je občanem České republiky, nebo občanem Evropské unie za předpokladu, že mu byl vydán průkaz nebo potvrzení o pobytu na území České republiky a bylo mu přiděleno rodné číslo, anebo fyzická osoba s přiděleným rodným číslem a trvalým pobytem na území České republiky. Státní podpora v současnosti činí 15 % z vkladu u stavební spořitelny, maximálně dva tisíce korun. Minimální částka vkladu pro dosažení maximální státní podpory je 20 tisíc korun za rok. Právníkova osoba na státní podporu nárok nemá.

Počet smluv o stavebním spoření pro jednoho účastníka není nijak limitován, nicméně státní podpora je připisována pouze na jediné smlouvě o stavebním spoření.

„Při sjednání stavebního spoření je nutné určit, jak vysoká bude cílová částka. Podle výše cílové částky se odvíjí i poplatek, který je třeba zaplatit. Ten je u většiny stavebních spořitelen ve výši jednoho procenta z cílové částky. Minimální výše cílové částky by měla pokrýt veškeré vklady, které chcete v rámci šestileté vázací doby na stavební spoření vložit. Dále pak součet všech státních podpor a v neposlední řadě i veškerých výnosů z vkladů, státních podpor a připsaných úroků.“

Mezi hlavní výhody stavebního spoření patří státní podpora. Peníze, které v rámci stavebního spoření ušetříte, můžete po uplynutí šestileté vázací lhůty použít na cokoliv. Státní podporu můžete čerpat za stejných podmínek po překročení vázací lhůty. Veškeré vklady jsou úročeny až do výše 100 tisíc eur a kurzového ekvivalentu v českých korunách.“ (Janda, 2011, s. 67)

Hlavními nevýhodami tohoto spořicího produktu jsou jednak nízká likvidita - šestiletá vázací lhůta, po kterou nemůžeme s vkladem manipulovat. Při porušení vázací lhůty musíme počítat se sankcí v podobě poplatku aplikovaného stavební spořitelnou. Většinou jde o určité procento z cílové částky. Při předčasném ukončení také účastník přichází o státní podporu. Dalšími nevýhodami jsou 15% srážková daň a také nemalé poplatky za

uzavření a vedení účtu stavebního spoření. V případě nezletilých osob je velkou nevýhodou již zmíněná nemožnost disponovat s prostředky bez souhlasu soudu před nabytím jejich plnoletosti.

3.1.2 Doplnkové penzijní spoření a penzijní připojištění

Penzijní připojištění je dalším zástupcem spořicíh nástrojů, který je na našem trhu velmi rozšířený. Umožňuje v dlouhodobém horizontu spořit na penzi s příspěvkem od státu a zaměstnavatele. Kromě státní podpory je penzijní připojištění podporováno státem také formou daňových úlev, které lze uplatnit při splnění určitých podmínek. Penzijní připojištění je na českém trhu využíváno od roku 1994, přičemž v roce 2013 došlo u tohoto finančního produktu k výrazným změnám, které měly reagovat na následujících několik nedostatků. Majetek akcionářů nebyl oddělen od majetku podílníků, hospodaření fondů bylo netransparentní, náklady na provize zprostředkovatelů byly příliš vysoké a hlavně existovala jediná investiční strategie pro všechny účastníky fondu. 1.1. 2013 byla zrušena možnost uzavírat „staré“ penzijní připojištění a od tohoto data je možné uzavírat pouze „nové“ doplnkové penzijní spoření reagující na zmíněné nedostatky. (Surový a Tyl, 2014, s. 183).

Prostředky z **penzijního připojištění** byly převedeny do transformovaných podílových fondů. Podmínky, za kterých fungovalo penzijní připojištění, zůstaly u těchto starých smluv nezměněny. Je garantováno nezáporné zhodnocení, možnost uplatňování daňových úlev a příspěvků zaměstnavatele a zůstává státní podpora. Zároveň je možné sjednání výsluhové penze, kdy si účastník může po 15 letech vybrat polovinu naspořených prostředků.

V **doplnkovém penzijním spoření** není garantováno nezáporné zhodnocení a není možnost sjednání výsluhové penze. Lze však využívat daňové úlevy, příspěvky zaměstnavatele a státní podporu. Prostředky jsou shromažďovány v účastnických fondech a účastník si může zvolit investiční strategii podle délky spoření a svého rizikového profilu. Každá penzijní společnost má ze zákona povinnost založit jeden konzervativní fond a dále může založit libovolné množství jiných fondů – například vyvážené či dynamické. Jak bylo psáno výše, jedním z důvodů změny penzijního připojištění na doplnkové penzijní spoření byly vysoké náklady fondů. Nyní nejsou aplikovány vstupní poplatky účastnických fondů ani průběžné poplatky z každé investované částky jako je tomu například u otevřených podílových fondů. Je také zákonem stanovená maximální

výše poplatku za správu prostředků ve fondu na 0,8 % z výše majetku a 10 % ročních výnosů společnosti.

Státní podpora je stejná pro účastníky penzijního připojištění i účastníky doplňkového penzijního spoření. Dle zákona o doplňkovém penzijním spoření má nárok na státní příspěvek každý účastník s trvalým pobytem na území České republiky nebo bydlištěm na území členského státu a je účasten důchodového pojištění, poživatelem důchodu z tohoto důchodového pojištění nebo účasten veřejného zdravotního pojištění v České republice. V případě, že účastník ukládá finanční prostředky v rozmezí od 300 Kč do 999 Kč, je mu připsán státní příspěvek ve výši 90 Kč a 20 % z částky převyšující 300 Kč. Pro příspěvek ve výši 1 000 Kč a vyšší je státní příspěvek připsován ve výši 230 Kč. Výše státního příspěvku je uvedena v následující tabulce 3-1.

Tabulka 3-1: Výše státního příspěvku na penzijní připojištění a doplňkové penzijní spoření v Kč (Vlastní zpracování)

Měsíční příspěvek účastníka	300	400	500	600	700	800	900	1 000 a více
Měsíční státní příspěvek	90	110	130	150	170	190	210	230

Druhou podporou tohoto finančního produktu ze strany státu je možná daňová úleva pro účastníka. V případě, že účastník spoří v ročním vyjádření částku převyšující 12 000 Kč, může si o tuto částku snížit daňový základ pro výpočet daně z příjmů fyzických osob a to až do výše 12 000 Kč. Daňová povinnost se snižuje o 15% z této částky, maximální daňová úspora tak činí 1 800 Kč.

Smlouvy o doplňkovém penzijním spoření a penzijním připojištění umožňují také již zmíněné příspěvky zaměstnavatele. Zaměstnavatel může svému zaměstnanci přispívat až 30 000 Kč ročně a tato částka je osvobozena od daně z příjmů a zároveň od odvodů na sociálním a zdravotním pojištění.

Výše uvedené výhody smí účastník využívat v případě, že jeho smlouva trvá déle než 60 kalendářních měsíců a zároveň minimálně do jeho 60 let věku.

3.1.3 Investiční nástroje

Mezi investiční nástroje zprostředkované finančními poradci patří především **fondy kolektivního investování**, které umožňují investorům společně svěřovat jejich finanční

prostředky do správy investiční společnosti, která je dle předem stanovené strategie investuje. Informace o této strategii a typu aktiv, které investiční manažer smí nakupovat, jsou uvedeny ve statutu fondu. Investor se tak může i v případě investování relativně malé částky podílet na výnosech investičních nástrojů, na které by potřeboval, kdyby investoval na přímo, sta tisíce či miliony korun. (Srovnejte a Tyl, 2014, s. 158, Filip, 2006, s. 343)

Na počátku investování je účtován vstupní poplatek a jedná se o určité procento z celkové investované částky. Obecně platí, čím delší horizont a dynamičtější strategie, tím vyšší poplatek. Méně viditelným poplatkem je poplatek za správu (management fee). Je udáván v procentech z investované částky a započítává se do ceny podílového listu. U některých fondů se můžeme setkat také s výkonnostním poplatkem (performance fee), který je aplikován, například pokud fond překoná svůj benchmark. Celkovou nákladovost fondu udává ukazatel TER – Total Expense Ratio. (Tůma, 2014)

Investor může volit mezi fondy, které jsou zaměřeny na jednu třídu aktiv, jako jsou fondy peněžního trhu, dluhopisové fondy, akciové fondy, komoditní fondy nebo nemovitostní fondy. **Fondy peněžního trhu** jsou využívány především pro krátkodobé investice do 1 roku. Tyto fondy zpravidla dosahují velmi nízkého výnosu za podstoupení malého rizika. Investují zejména do krátkodobých vysoce bezpečných převážně státních dluhopisů a státních pokladničních poukázek. Pro střednědobý horizont kolem 2–4 let jsou vhodné **fondy dluhopisové**. Míra kolísání hodnoty investice a potenciální výnos takového fondu je obecně vyšší než u fondů peněžního trhu, ale nižší než u fondů akciových. Výnos a riziko dluhopisového fondu záleží také na tom, zda je zaměřen na státní či korporátní dluhopisy, případně na jakou zemi či region. Nejvyšší míru kolísavosti mají **fondy akciové**. Díky tomu jsou vhodné především pro dlouhodobé investování nad 5 let a pro klienty, kteří vyhledávají vyšší výnos s vyšším podstupovaným rizikem. (Dluhopisové fondy, © 2004, Akciové fondy, © 2004)

Dalším typem fondů jsou **fondy smíšené**, které investují zároveň do instrumentů peněžního trhu, dluhopisů a akcií. Portfolio manažer nakupuje jednotlivé instrumenty dle statutu smíšeného fondu a aktuální situace na trhu. Tyto fondy jsou středně až vysoce rizikové a investiční horizont by neměl být kratší než tři roky. (Janda, 2011, s. 104)

Alternativou ke spoření na penzi prostřednictvím doplňkového penzijního spoření jsou **fondy životního cyklu**. Tyto fondy mají stanovený investiční horizont, na konci kterého budou investované prostředky spotřebovávány. V počátku investování je využívána

především velmi dynamická forma investování prostřednictvím akcií a dalších rizikových investic. V průběhu stanovené doby investování, začíná postupně docházet k tzv. zkonzervativňování portfolia. Rizikové instrumenty jsou zaměňovány za méně rizikové, jako jsou například dluhopisy, postupem času i za nástroje peněžního trhu. Na konci investičního horizontu pak v portfoliu zůstanou pouze dluhopisy a nástroje peněžního trhu. Fondy životního cyklu dokáží zkonzervativňováním uchránit na dlouhém horizontu investici, aby v době, kdy si chce klient vybrat prostředky, nedošlo k propadu na trhu a o naspořené prostředky nepřišel.

Velmi oblíbené jsou **fondy zajištěné**, které mají určenou dobu splatnosti a pokud investor zůstane ve fondu až do splatnosti, která je předem určená, má garantovaný minimální výnos, nebo alespoň vrácení původní investice.

3.2 Pojištění

3.2.1 Neživotní pojištění

Mezi nejvyužívanější produkty neživotního pojištění patří pojištění budov, domácnosti, odpovědnosti za škodu způsobenou provozem motorového vozidla – tzv. povinné ručení, nebo havarijní pojištění.

3.2.1.1 Pojištění budov

Pojištěním budov může klient pojistit svůj nemovitý majetek, jako jsou rodinné domy včetně vedlejšího samostatně stojícího příslušenství, například garáže, kůlny, ploty, bazény apod. Dále byty a bytové jednotky, rekreační objekty a také objekty ve výstavbě. Každá pojišťovna má v pojistných podmínkách vymezena pojistná nebezpečí, na která se dané pojištění vztahuje, například nebezpečí požáru, výbuchu, úderu blesku, pádu letadla, záplavy, povodně, pádu stromu, vichřice, záplavy vodou z vodovodního potrubí, odcizení, vandalství, sesuvu půdy nebo působení kouře. V pojistných podmínkách jsou také specifikovány tzv. výluky z pojištění například na pojistné události, které vznikly v důsledku válečných událostí, vzpoury, povstání nebo jiných násilných nepokojů, stávk, výluky, teroristických aktů, zásahu státní moci nebo veřejné správy, působením jaderné energie apod. (Ducháčková, 2009, s. 146, Zvláštní pojistné podmínky pro pojištění budov a ostatních staveb, © 2015, s. 2)

Každá pojišťovna má několik variant pojistné ochrany, kdy klient může zvolit, jak širokou pojistnou ochranu požaduje. Výběr varianty pojištění spolu s výší pojistné částky, typem pojištěné stavby a jejího umístění, sjednané spoluúčastí a poskytnutých slev má vliv na výslednou výši pojistného.

V rámci pojištění budov má své místo **také pojištění odpovědnosti z držby nemovitosti**, které se vztahuje na škody, které vznikly třetí osobě v souvislosti s touto nemovitostí.

3.2.1.2 Pojištění domácnosti

Pojištěním domácnosti jsou chráněny movité věci, které tvoří soubor zařízení domácnosti včetně toho, které bylo pořízeno po uzavření pojistné smlouvy. Dle pojistných podmínek pojišťovny mohou být pojištěna také například živá zvířata ve vlastnictví členů domácnosti nebo stavební součásti domu či bytové jednotky. Pojistné plnění se vztahuje na škody způsobené živelným nebezpečím (např. požár, úder blesku, výbuch, vichřice, krupobití, tíha sněhu, sesuv půdy, zřícení skal, povodeň nebo záplava, zatečení atmosférických srážek, pád stromu) dále pádem letadla, vodou z vodovodního a odpadních potrubí, přepětí nebo podpětím v elektrorozvodné síti, krádeží nebo vandalismem.

V rámci pojištění domácnosti, stejně jako u pojištění budov, uplatňují pojišťovny výluky z pojistného plnění specifikované v pojistných podmínkách, například škody v důsledku působení jaderné energie, válečných událostí, nedostatečné údržby nebo vniknutí vody do budovy otevřenými otvory ve střeše. (Ducháčková, 2009, s. 145)

Výše pojistného je odvozena od pojistné částky, kterou pojistník sám určí dle svého odhadu celkové hodnoty vybavení domácnosti a její minimální výše je vypočtena dle plochy bytu a koeficientu úrovně vybavení (účelné, běžné, nadstandardní). Zároveň pojistné ovlivňuje zvolená spoluúčast, varianta rozsahu pojištění a poskytnuté slevy.

V rámci pojištění domácnosti lze sjednat také **pojištění za škodu způsobenou v běžném občanském životě**, které chrání všechny osoby pobývající v pojištěné domácnosti v případě, že běžnou činností způsobí škodu třetí osobě.

1.1.1.1 Povinné ručení

Povinné ručení, neboli pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla, patří mezi povinně smluvní pojištění, tzn. že každý majitel nebo spolujednatel vozidla má povinnost uzavřít u vybraného pojistitele smlouvu o povinném ručení. Tuto povinnost upravuje zákon č. 168/1999 Sb., který zároveň upravuje minimální limity pojistného

plnění. Z povinného ručení pojistitel hradí škody na zdraví a usmrcením, škody na majetku, dále ušlý zisk a účelně vynaložené náklady spojené s právním zastoupením. Nehradí škody, které utrpěl řidič vozidla, majetkové škody pojištěného a jeho příbuzných a škody vzniklé na pojištěném vozidle. (Ducháčková, 2009, s 159)

Pojistitelé na českém trhu nabízejí různé limity pojistného plnění např. 35/35, 70/70, 100/100 nebo 140/140. Tento poměr vyjadřuje limit pojistného plnění za škody způsobené na zdraví nebo usmrcením a limit pojistného plnění za škody na majetku.

3.2.1.3 Havarijní pojištění

Havarijní pojištění, stejně jako povinné ručení, kompenzuje škody způsobené na motorových vozidlech. Není však pojištěním povinným a slouží především ke krytí škod zaviněných pojistníkem nebo jinou osobou, případně v důsledku rizik připojištěných v pojistné smlouvě. Základními pojistnými riziky jsou rizika havárie, odcizení, vandalismu a živelných nebezpečí, dále se uplatňují například připojištění asistenčních služeb nebo připojištění čelních skel.

Pojistník může zvolit všechna pojistná rizika, případně vybrat pouze některá z nich. Rozsah vybraných rizik a připojištění ovlivňuje cenu pojistné ochrany. Do ceny vstupují další faktory, jako jsou cena a stáří vozidla, palivo, výkon motoru, zabezpečení vozidla atp.

3.2.2 Životní pojištění

Životní pojištění je finančním produktem, který chrání pojištěného a jeho blízké v případě nenadálých událostí s dopadem na jeho zdraví. U životního pojištění rozlišujeme dva základní druhy pojištění a to riziko smrti nebo dožití. Dále lze v rámci životního pojištění sjednat různé úrazové a nemocenské druhy připojištění.

Pojištění pro případ smrti by měl využívat každý ekonomicky aktivní člověk, který potřebuje zajistit své blízké v případě svého úmrtí. Většina osob si otázku, zda potřebuje životní pojištění, položí v okamžiku, kdy vstupuje do závazku a nechce po sobě zanechat své rodině například hypotékou zatíženou nemovitost. Dále mohou toto pojištění využívat živitelé rodin, na jejichž příjmech jsou jejich blízcí závislí. Pojištění lze sjednat s pevnou částkou po celou dobu trvání pojištění nebo využít tarifů s klesající pojistnou částkou. Pojistná částka může klesat lineárně každý o jednu n-tinu a nebo anuitně na základě zvolené úrokové sazby. Klesající pojistná částka může být velmi dobře využita k zajištění úvěru, kdy známe délku splácení úvěru a víme, že úvěr bude postupem času umořován.

V případě pojištění pro případ úmrtí se můžeme setkat s jeho variantou v podobě **pojištění pro případ smrti následkem úrazu**. Pojištění kryjící pouze takto zúžené riziko, není zcela dostačující, protože chrání pozůstalé pojištěného pouze v malém procentu rizikových událostí. Lákavá může být pro pojištěného cena tohoto připojištění, která je nižší než u pojištění smrti z jakýchkoliv příčin. Nižší cena však vyplývá právě z nižší pravděpodobnosti nastání této pojistné události.

Dalším tarifem životního pojištění je **pojištění pro případ dožití** se určitého věku, kdy pojistitel vyplácí pojistné plnění v případě dožití se předem sjednaného věku. Toto pojištění je založeno na principu spoření a většinou bývá kombinováno s pojištěním pro případ smrti.

Pojištění invalidity chrání pojištěného v případě, kdy má omezenou nebo zcela znemožněnou schopnost vydělávat peníze v důsledku svého zdravotního stavu. Invalidita může nastat v důsledku nemoci nebo úrazu. Úrazovou invaliditu lze řešit připojištěním trvalých následků úrazu nebo pojištěním invalidity z důvodu úrazu. Proti rizikům způsobených v důsledku nemoci může pojištěný sjednat pojištění invalidity z důvodu nemoci.

Pojištění úrazové či nemocenské invalidity je navázáno na sociální systém státu a to konkrétně na přiznání prvního, druhého či třetího stupně invalidity. Každá z pojišťoven nabízí různé varianty tohoto připojištění například kombinaci všech tří stupňů invalidity, pouze druhý a třetí stupeň invalidity, pojištění s klesající pojistnou částkou atp. Pojistné plnění může být stanoveno jako výplata důchodu, formou jednorázového plnění nebo zproštění od placení pojistného. V případě přiznání invalidity z důvodu nemoci obvykle pojišťovny uplatňují čekací lhůtu, kdy pojištění sice platí pojistné, nicméně po tuto dobu, v případě, že dojde k pojistné události, pojišťovna neposkytne pojistné plnění.

Připojištění závažných onemocnění chrání pojištěného v případě, že je mu diagnostikována závažná choroba. Mezi pojistiteli jsou velké rozdíly v množství chorob, které v případě pojistné události plní. Choroby jsou vyjmenované a přesně specifikované v pojistných podmínkách.

V případě pojistné události plní pojistitel sjednanou pojistnou částku. Stejně jako u pojištění invalidity z důvodu nemoci je uplatňována čekací doba. V tomto případě se čekací lhůta pohybuje v rozmezí 3 až 6 měsíců.

„V případě připojištění pro případ **trvalých následků úrazu** je pojistnou událostí takový úraz, který zanechal na pojištěném trvalé následky. Pojišťovny při pojistné události plní procentem pojistné částky, které odpovídá stupni trvalého poškození klienta, které určuje lékař pojišťovny na základě individuálních oceňovacích tabulek každé pojišťovny.“ (Srov. Syrový a Novotný, 2005, s. 99)

Připojištění lze sjednat jako lineární nebo progresivní. V případě lineární varianty pojišťovna plní procento ze základní pojistné částky. Pokud je sjednáno připojištění jako progresivní, pojišťovna vyplácí pojistné plnění z násobku základní pojistné částky dle závažnosti úrazu – čím závažnější úraz, tím vyšší progresse. Většina pojišťoven má stanoveno maximální plnění (tedy progresi) jako 4násobek pojistné částky, ale můžeme se setkat také například s 6 násobkem nebo 8 násobkem. Pojistné plnění je ohraničeno i spodní hranicí, kdy je stanoveno plnění od 0,001 %, 0,1 %, 0,5 % nebo 10 %.

Připojištěním denní dávky pracovní neschopnosti se může pojištěný zajistit pro případ, že dojde k dočasnému snížení jeho příjmů v důsledku změny zdravotního stavu. Pojistné plnění je vyplaceno v případě, kdy je uznán pracovní neschopným z důvodu úrazu nebo nemoci podle zákona o nemocenském pojištění na území České republiky a zároveň délka pracovní neschopnosti překročí stanovenou karenční lhůtu. Karenční lhůta lze nastavit dle zvolené pojišťovny většinou od 15., 29. nebo 57. dne. Připojištění denní dávky pracovní neschopnosti může sjednat pojištěný, který je v trvalém pracovním poměru, nebo mu plynou příjmy ze samostatné výdělečné činnosti. Tyto dávky by mu měly pokrýt rozdíl mezi jeho obvyklým příjmem a nemocenskými dávkami. Výše pojistného plnění je dáno součinem dnů pojištěného v pracovní neschopnosti po odečtení karenční lhůty a sjednané pojistné částky. Pojistná částka může být stanovena v rozmezí od 50 do 2 000 Kč, přičemž je navázána na výši průměrného příjmu pojištěného. Maximální doba čerpání pojistného plnění je obvykle 1 rok a to zejména proto, že pokud je osoba v pracovní neschopnosti déle než 1 rok, je jí obvykle přiznán nárok na invalidní důchod a pracovní neschopnost ukončena. V případě pracovní neschopnosti z důvodu nemoci uplatňují pojišťovny čekací lhůtu, nejčastěji 3 měsíce.

Pro dočasné snížení příjmů způsobené úrazem může pojištěný zvolit také připojištění **denní odškodné úrazu**. Toto připojištění není navázáno na přiznání pracovní neschopnosti dle zákona o nemocenském pojištění, ale je vyplácenou formou denní dávky za každý den léčeni úrazu. I u tohoto pojištění je uplatňována karenční lhůta, většinou vak kratší než u dávky pracovní neschopnosti, například 8 nebo 10 dnů. Pojistné plnění je vypláceno za

dobu léčení po odečtení karenční lhůty, nebo zpětně od prvního dne. Maximální pojistné plnění bývá ohraničeno individuálními oceňovacími tabulkami pro každý úraz a také maximální dobou plnění (většinou 365 dní). Pojistnou částku volí pojištěný v závislosti na jeho průměrném platu a zvolené pojišťovně obvykle v rozmezí od 50 do 4 000 Kč. Modifikovanou formou denního odškodného úrazu můžeme chápat **přípojištění tělesného poškození v důsledku úrazu**, kdy je pojistné plnění při úrazu vypočítáno procentním podílem z pojistné částky.

Příjem pojištěného může být snížen v případě hospitalizace v nemocnici z důvodu nemoci nebo úrazu. V tomto případě lze využít **přípojištění denní dávky při pobytu v nemocnici**, kdy pojišťovna vyplácí pojistné plnění pojištěnému stanovenou dávkou za každý den s počátkem, kdy stráví první noc v nemocnici. Vyplácená dávka je zvolena v pojistné smlouvě dle zvoleného pojistitele v rozmezí od 50 do 3 000 Kč. V případě hospitalizace z důvodu nemoci uplatňují pojišťovny, stejně jako například u pracovní neschopnosti z důvodu nemoci, čekací lhůtu cca 2 – 3 měsíce.

Kromě výše uvedených přípojištění, dle mého názoru nejčastěji využívaných, se můžeme setkat u jednotlivých pojišťoven s dalšími tarify případně obměnami těchto přípojištění.

Na **cenu pojištění** má vliv několik faktorů. Především je to věk pojištěného, zvolená přípojištění, jeho povolání a vykonávané sporty. Povolání a vykonávané sporty jsou rozřazeny do několika rizikových skupin. Čím vyšší riziková skupina, tím vyšší pojistné je stanoveno. Některé povolání a sporty mohou být pojišťovnou zcela vyloučeny, v takovém případě pojišťovna neplní v důsledku pojistné události způsobené v souvislosti s tímto povoláním či sportem.

Před vstupem do pojištění prověřuje pojišťovna zdravotní stav zájemce o pojištění formou zdravotního dotazníku. V závislosti na vrozených, prodělaných nebo dědičných onemocněních může pojistitel navýšit pojistné nebo dané onemocnění či úrazy vzniklé v jeho důsledku vyloučit z pojištění.

3.2.2.1 Rezervotvorné životní pojištění

Životní pojištění by mělo sloužit především k ochraně klientů v případě nenadálé události. Nicméně velmi často je pojištění nabízeno jako „spořicí“ produkt², protože některé druhy pojištění umožňují kromě ochrany v případě rizik zároveň investovat finanční prostředky. Mezi tyto pojištění patří především **investiční životní pojištění** (dále jen „IŽP“) a **kapitálové životní pojištění** (dále jen „KŽP“). Rozdíl mezi nimi je především ve správě investovaných prostředků. U KŽP pojišťovna spravuje prostředky v tzv. rezervách, riziko nese pojišťovna a ta garantuje minimální zhodnocení vložených prostředků. Pokud se pojišťovně investování daří, může připsat klientům podíly na výnosech, nicméně protože garantuje návratnost vložených prostředků, nemůže investovat dynamicky a musí dle zákona investovat do dluhopisů a nástrojů peněžního trhu. Akcie mohou být zastoupeny v portfoliu jen ve velmi malé míře. V případě IŽP nese investiční riziko přímo klient, který si zvolí libovolnou investiční strategii a pojišťovna dle jeho pokynu vložené prostředky investuje.

S investováním prostřednictvím životního pojištění je spojeno několik zásadních nevýhod. Především je to nejasná struktura poplatků. Výše vstupních poplatků, které zahrnují náklady na uzavření smlouvy a provize zprostředkovatelů, se pohybuje od 12–24 násobku měsíční investované částky, přičemž tato informace je velmi často v pojistných podmínkách zanesena velmi nejasným způsobem. Dalším nákladem jsou jednotlivé vstupní a správcovské poplatky fondů. Správcovské poplatky si může účtovat i pojišťovna a tím dochází ke zdvojení těchto poplatků. Pojišťovna si navíc účtuje další poplatky, jako jsou poplatky za vedení účtu nebo předčasné ukončení smlouvy. Další nevýhodou je, že klient podstupuje na rozdíl od podílových fondů kreditní riziko, protože není vlastníkem investice, ale stojí vůči pojišťovně v pozici věřitele. Také se na výnosy z investovaných finančních prostředků v pojištění nevztahuje tříletý daňový test a tak musí pojišťovna při ukončení smlouvy odvést 15 % jako daň ze zisku.

² CNB označuje termín „spoření“ v souvislosti s životním pojištěním jako klamavý. Správným označením, dle dohledového benchmarku je „investice“ nebo „investování“. Důvodem je investiční riziko, které nese pojistník. Viz Dohledový benchmark č. 5/2013 dostupný z: https://www.cnb.cz/miranda2/export/sites/www.cnb.cz/cs/dohled_financni_trh/vykon_dohledu/dohledove_benchmarky/download/dohledovy_benchmark_2013_05.pdf.

Stát se snaží motivovat občany k tvorbě rezerv směrem na penzi. Proto je investování prostřednictvím životního pojištění podporováno formou umožnění daňových úlev v případě, že smlouva trvá déle než 60 měsíců a minimálně do 60 let pojištěného. Zároveň nesmí na smlouvě být umožněny výběry z kapitálové hodnoty. Při splnění těchto podmínek má nárok klient odečíst si až 12 000 Kč ročně od daňového základu a docílit úspory 1 800 Kč ročně. V případě, kdy ukončí smlouvu dříve než po 60 měsících a v době, kdy ještě nedosáhl 60 let věku, musí však úlevy na dani za posledních 10 let vrátit státu. Zároveň smlouva o životním pojištění umožňuje zasílání příspěvku zaměstnavatelem až do výše 30 000 Kč ročně, které jsou pro zaměstnavatele, stejně jako u penzijního připojištění a doplňkového penzijního spoření, osvobozeny od daně z příjmů, sociálního a zdravotního pojištění. Částka 30 000 Kč ročně je maximální příspěvek zaměstnavatele, který může být libovolně rozložen na smlouvu doplňkového penzijního spoření (penzijního připojištění) a životního pojištění.

3.3 Úvěry

Úvěry jsou peněžní prostředky získané z cizích zdrojů. Důležité je si však dobře promyslet účel, pro který jsou peněžní prostředky pořizovány. (Smrčka, 2007, s. 85) „Úvěry dělíme v poradenství na dobré dluhy a špatné dluhy. Dobré dluhy nám pomáhají bohatnout, špatné dluhy nám „pomáhají“ chudnout.“ (Srový a Tyl, 2014, s. 193)

Špatné dluhy jsou například půjčky na dovolenou nebo vánoční dárky, dobrými dluhy jsou například úvěry na bydlení.

3.3.1 Úvěry na bydlení

Pořízení vlastního bydlení je jedním z nejzásadnějších rozhodnutí v životě a to se týká hlavně jeho financování. Bydlení můžeme pořídit z vlastních naspořených prostředků nebo jej financovat z cizích zdrojů. Protože naspořit prostředky může trvat i dlouhá léta, mnoho lidí, uvažujících o pořízení vlastního bydlení jej řeší právě pomocí cizích zdrojů a to buď úvěrem hypotečním, nebo úvěrem ze stavebního spoření.

3.3.1.1 Hypoteční úvěr

Hypoteční úvěr je definován zákonem č. 89/2012Sb. Hypotečním úvěrem je chápán úvěr, jehož splácení je zajištěno zástavním právem k nemovitosti. Zastavená nemovitost se musí nacházet na území ČR, členských států Evropské unie nebo států tvořících Evropský

hospodářský prostor. K zástavě může být využita právě financovaná nemovitost nebo i nemovitost, která s úvěrem nesouvisí. Banka půjčuje klientovi určité procento hodnoty nemovitosti tzv. LTV (loan to value). Obvykle se setkáváme se 75% LTV, 80% LTV, 90% LTV či 100% LTV. Výjimečně může banka poskytnout úvěr i nad 100% LTV.

Charakteristickým rysem hypotečního úvěru je účelovost. Hypoteční úvěr může být použit v následujících případech:

- Koupě bytu, domu, chalupy,
- výstavba nemovitosti,
- vypořádání dědických nároků,
- vypořádání společného jmění manželů,
- rekonstrukce, modernizace,
- refinancování nebo konsolidace dříve poskytnutých úvěrů,
- zpětné proplacení vlastních finančních prostředků investovaných do nemovitosti.

Zvláštním typem hypotečního úvěru je tzv. **americká hypotéka**. Tento typ hypotečního úvěru je zajištěn nemovitostí, nicméně bankou poskytnuté peněžní prostředky nemusí být v souvislosti s financováním bydlení, ale na jakýkoliv jiný účel.

3.3.1.2 Úvěr ze stavebního spoření

V kapitole 3.1.1.4 jsme uváděli stavební spoření jako spořicí nástroj. Nicméně stavební spoření může být využito i jako nástroj k financování bytových potřeb. Přesné znění bytových potřeb nalezneme v zákoně o stavebním spoření a státní podpoře a rozumí se jimi především výstavba nebo koupě bytového nebo rodinného domu, koupě pozemku souvisejícího s výstavbou bytového nebo rodinného domu, rekonstrukce, modernizace nebo změna stavby. Účastník stavebního spoření může využít dvou druhů úvěrů ze stavebního spoření a to řádného úvěru nebo úvěru překlenovacího.

Řádný úvěr ze stavebního spoření může účastník získat v okamžiku, kdy spoří minimálně dva roky, má naspořený minimální zůstatek, který stavební spořitelna požaduje (nejčastěji 40% prostředků z cílové částky) a zároveň dosáhne určené výše hodnotícího čísla. Hodnotící číslo je stavební spořitelnou určený poměr naspořených prostředků a připsaných úroků k naspořené částce. Vliv na výši hodnotícího čísla má i doba spoření a zvolená varianta.

V případě, že účastník nesplní jednu z podmínek k získání řádného úvěru, má možnost využít **úvěr překlenovací**. Překlenovací úvěr má zpravidla vyšší úrokovou sazbu než úvěr řádný. Účastníkovi jsou vytvořeny dva účty. Na prvním z nich splácí úroky z celé částky úvěru (z celé cílové částky), na druhém účtu nadále spoří. V okamžiku, kdy splní všechny podmínky k získání řádného úvěru, je ze spořicího účtu zaplácena na úvěrovém účtu část jistiny a dále účastník splácí již klasický řádný úvěr. Právě pro fázi čekání na přidělení řádného úvěru, kdy platí vyšší úroky z celé cílové částky, není tento typ úvěru pro klienty nejvhodnějším řešením financování bydlení.

3.3.2 Spotřebitelské úvěry

Spotřebitelskými úvěry chápeme všechny úvěry kromě úvěrů hypotečních a úvěrů ze stavebního spoření. Spotřebitelskými úvěry jsou obvykle financovány nákupy spotřebního zboží a služeb, případně modernizace bydlení. Mohou být poskytnuty jako účelové i jako neúčelové úvěry. Úrokové sazby tohoto typu úvěru jsou vyšší než úrokové sazby hypotečních úvěrů a úvěrů ze stavebního spoření, jejich úroková sazba se pohybuje od cca 6 % p.a. a výše, velmi často se můžeme setkat s úvěry s úrokovou sazbou i kolem 15 % p.a. Z důvodu vysoké nákladnosti je proto vhodné takovéto typy úvěru velmi rychle splatit a financovat jimi jen malé částky.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

4 HISTORIE FINANČNÍHO PORADENSTVÍ

Finanční poradenství jako profesionální samostatný obor vznikl v Americe po 2. světové válce. Za datum vzniku oboru finančního poradenství je považován **12. prosinec 1969**, kdy se v hotelové zasedací místnosti blízko Chicagského O'Harova letiště sešlo 13 mužů (Herbert Abelow, Loren Dunton, Walter Fischer, Jerrold Glass, John Hawkins, James R. Johnston, Lewis G. Kearns, Lyle Kennedy, Robert Leshner, Hank Mildner, Charles Weitzberg, Herman W. (Hy) Yurman, a Gerald Zipper). Jmenovaní byli například prodejci pojištění, podílových fondů a cenných papírů, publicista nebo finanční konzultant. Mnoho z nich bylo členy Million Dollar Round Table, asociace, která sdružuje od roku 1927 nejúspěšnější finanční profesionály. Loren Dunton a James R. Johnston pozvali všechny, které znali z finančního sektoru, nicméně na schůzku dorazilo pouze 11 z nich. (Brandon a Welch, 2009, s. 3; History, © 2015)

V červnu téhož roku zaregistroval Loren Dunton neziskovou organizaci Society for Financial Counselling Ethics (později přejmenovanou na Society for Financial Counseling), jejíž cílem bylo především vyvinout vzdělávací institut poskytující certifikační program v oblasti pojištění a podílových fondů a veřejnosti poskytnout službu v podobě finančního poradenství. (Brandon a Welch, 2009, s. 4)

V roce 1970 Lewis Kearns dostal za úkol vytvořit vzdělávací instituci, která by vzdělávala a certifikovala finanční poradce – International College for Financial Counseling (později přejmenována na **College for Financial Planning**). (Brandon a Welch, 2009, s. 9)

Prvních více než 150 studentů se na univerzitu přihlásilo v roce 1971, ačkoliv ještě nebyla vymyšlena základní osnova učiva pro certifikovaný finanční program (CFP). Tu vymyslel Lewis Kaerns a skládala se ze šesti oblastí od základů finančního managementu, aktuálního dění ve finančních médiích, investičního modelu, efektivního finančního plánování a poradenství a chování spotřebitele. (Brandon a Welch, 2009, s. 11)

Poradenský proces se v roce 1970 skládal z následujících pěti kroků:

1. Sběr a hodnocení osobních informací
2. Zhodnocení finančních možností
3. Nastavení finančního plánu
4. Zkoordinování prvků finančního plánu, které se dotýkají ostatních

5. Dlouhodobý dohled nad nastaveným finančním plánem a implementace interních nebo externích změn.

První skupina 137 studentů byla zapsána na College for Financial Planning v roce 1972, v roce 1973 pak úspěšně ukončilo své studium prvních 42 studentů. V této první skupině bylo 35 členů, kteří po absolvování této univerzity vytvořili v roce 1973 neziskovou organizaci Institute of Certified Financial Planners (ICFP). (History, ©2015) V roce 1973 se taktéž ze společnosti Society for Financial Counseling oddělila IAFP (International Association for Financial Planning). (Brandon a Welch, 2009, s. 17)

Osmdesátá léta 20. století přinesla růst odvětví finančního poradenství. IAFP se začala více soustředit na finanční poradce a méně na prodejce finančních produktů. Zaměřovali se více na vzdělávání svých členů, spolupráci mezi hlavními finančně poradenskými společnostmi a propagování registrů finančních poradců (Registry of Financial Planning Practitioners). Růst se v této době přenesl i mimo Ameriku, konkrétně v roce 1985 do Austrálie. Austrálie se také stala prvním členem International CFP Council. Mezi lety 1985–1989 poté IAFP sponzorovalo množství kongresů v Japonsku, Hong Kongu, Austrálii, Švýcarsku a Spojeném Království. (Brandon a Welch, 2009, s. 44)

Expanze mimo Ameriku byla vnímána velmi pozitivně, nicméně veřejnost kritizovala IAFP a všeobecně finanční poradce, že pouze zprostředkovávají prodej podílových fondů a životního pojištění. Proto IAFP začala deklarovat IAFP od roku 1983 šesti-krokový proces finančního poradenství, rozdělený na tři klíčové kroky pro klienty a další tři klíčové kroky pro finanční poradce. (Brandon a Welch, 2009, s. 44)

Kroky pro klienty:

„1. ujasnění současné situace sběrem a shromažďováním všech relevantních osobních informací a finančních dat

2. identifikování finančních a osobních cílů a plánů

3. identifikování problémů, které mohou zabránit dosažení cílů.“ (Brandon a Welch, 2009, s. 44)

Role finančního poradce v procesu zahrnovala tři další kroky:

„4. poskytnutí psaného finančního plánu, podle specifických standardů

5. realizování nebo koordinování realizace správné strategie k dosažení cílů a plánů klienta

6. pravidelné zkoumání a revize plánu k zajištění, že klient zůstává na dobré cestě.“
(Brandon a Welch, 2009, s. 44)

V roce 1985 byla založena nezávislá nezisková organizace International Board of Standards and Practices for Certified Financial Planners, Inc. (IBCFP), později přejmenovaná na Certified Financial Planner Board of Standards, Inc. (CFP Board), která namísto College for Financial Planning vlastnila a vedla značku CFP, dohlížela na zkoušky získávání certifikace CFP a dohlížela na aktivity studentů registrovaných v programu CFP. (Brandon a Welch, 2009, s. 49; About CFP Board, © 2015)

Mezi hlavní událost devadesátých let patří vytvoření standardů CFP Board's Board of Practice Standards v roce 1995. Tyto standardy obsahovaly šestikrokový poradenský proces, jak jej známe dnes a propojily je s autoritativními normami a směrnicemi, viz následující obrázek 4-1. (Brandon a Welch, 2009, s. 64)

Obrázek 4-1: Finančně poradenský proces podle standardů CFP Board's Board of Practice Standards (Brandon a Welch, 2009, s. 64)

The Financial Planning Process and Practice Standards	
Financial Planning Process	Related Practice Standards
1. Establishing and defining the relationship with a client	100-1: Defining the Scope of the Engagement
2. Gathering client data	200-1: Determining a Client's Personal and Financial Goals, Needs and Priorities 200-2: Obtaining Quantitative Information and Documents
3. Analyzing and evaluating the client's financial status	300-1: Analyzing and Evaluating the Client's Information
4. Developing and presenting financial planning recommendations	400-1: Identifying and Evaluating Financial Planning Alternative(s) 400-2: Developing the Financial Planning Recommendation(s) 400-3: Presenting the Financial Planning Recommendation(s)
5. Implementing the financial planning recommendations	500-1: Agreeing on Implementation Responsibilities 500-2: Selecting Products and Services for Implementation
6. Monitoring	600-1: Defining Monitoring Responsibilities

Koncem devadesátých let již nabízelo 100 univerzit a vysokých škol programy, které připravovaly zájemce na certifikaci CFP. Od roku 2007 je získání certifikace CFP podmíněno bakalářským titulem. (Brandon a Welch, 2009, s. 64; s. 231)

Od roku 1969 po dnešní dobu bylo v Americe mimo výše zmíněné společnosti založeno mnoho dalších podporujících finanční poradenství a jemu příbuzné obory. Mezi nimi jsou například Financial Planning Association (FPA), National Association of Personal Financial Advisors, (NAPFA), Personal Financial Planning division of the American Institute of Certified Public Accountants, Financial Services Institute (FSI). (McBride, 2005)

4.1 Vývoj finančního poradenství v ČR

Pro historii finančního poradenství v České republice je velmi důležitá společnost OVB Holding AG (Organisation für Vermögensberatung). Ta vznikla v roce 1970 v německém Kolíně nad Rýnem jako společnost budující úspory obyvatelstva. V roce 1990 začala svou expanzi Evropou a v roce 1992 založila svou dceřinnou společnost v Maďarsku, Polsku a také právě v České republice. (Milestones, © 2015) 11. 12. 1992 byla **OVB Allfinanz s. r. o.** (dále jen „OVB“) zapsána do obchodního rejstříku v Praze a od roku 1993 poskytuje finanční poradenství klientům v české republice. (Základní informace, © 2014)

V roce 2002 společností OVB otřásla kauza Helvag. V roce 1997 začali finanční poradci společnosti OVB nabízet svým klientům investice do švýcarského spolku Helvag s garantovaným ročním výnosem 5,6 %. Investice měla být podložena švýcarskými realitami a staekovými restauracemi. Minimální vklad činil 200 000 Kč. Poradci OVB nabízeli tuto investici jako bezpečnou. Nicméně velmi podezřelé byly už provize zprostředkovatelům, které činily až 30 % z investované částky. V červnu roku 2001 v sídlech společnosti Helvag ve Švýcarsku, Německu, Lucembursku a České republice učinila policie razii a zatkla 14 lidí pro podezření ze zpronevěry. OVB Allfinanz přestala nabízet produkty Helvagu, nicméně své klienty o této kauze informovala až o rok později 15. 8. 2002 (poradci OVB celých 14 měsíců před většinou svých klientů tajili, že systém zkrachoval). Při této kauze přišlo přes 1 200 klientů o veškeré své vklady v celkové hodnotě přes 300 milionů korun. (Zaorálek, 2002)

Tato kauza měla na finančně poradenském trhu velký význam také proto, že byla jedním z důvodů proč velká struktura finančních poradců z OVB (celkem 650 poradců) v roce 2007 odešla ze společnosti do nově vznikající finančně poradenské společnosti Partners Financial Services, a. s. (dále jen „Partners“). Společnost Partners byla zapsána do obchodního rejstříku 18. července 2007 u Městského soudu v Praze. (O společnosti)

Od založení společnosti OVB začalo v České republice podnikat množství dalších finančně poradenských společností. Mezi nimi například ZFP akademie (1995), Broker Consulting s. r. o. (1998), Fincentrum a. s. (2000), Swiss Life Select - dříve AWD (2005).

4.1.1 Asociace sjednocující finanční poradce

Stejně jako v Americe i v České republice existují asociace sjednocující finanční poradce. Jsou jimi Asociace finančních zprostředkovatelů a finančních poradců České republiky (AFIZ) a Unie společností finančního zprostředkování a poradenství (USFČR).

AFIZ byla založena 18. prosince 2002 jako občanské sdružení Asociace registrovaných investičních zprostředkovatelů (ARIZ ČR). Až v roce 2004 rozšířila svou působnost i na ostatní zprostředkovatelské a poradenské činnosti na finančním trhu. AFIZ je dobrovolným sdružením fyzických a právnických osob poskytující finanční poradenství a zprostředkování. (O sobě, © 2010)

Cílem AFIZu je dle jeho stanov „rozvoj služeb na finančním trhu a zvyšování ochrany spotřebitelů. Asociace se aktivně podílí na tvorbě podmínek a pravidel napomáhajících při prosazování principů poctivého obchodního styku, ochrany dobrých mravů a posílení obecné důvěry ve finanční trh. Za tímto účelem a v souladu s obecně závaznými právními předpisy, těmito Stanovami Asociace a obecně uznávanými etickými principy vytváří soubory vnitřních předpisů a norem, které se členové Asociace dobrovolně zavázali dodržovat.“ (Stanovy, © 2010)

USFČR byla založena o 4 roky později než AFIZ a to 12. června 2006. Jejím cílem je mimo jiné například podílet se na legislativním procesu při němž vznikají normy související s úpravou právního prostředí finančních trhů a podnikání na nich, umožnit členům komunikaci o problémech, které souvisí s podnikáním na finančních trzích, převádět zkušenosti členů do praxe atp. (USF, 2011)

5 ANALÝZA SOUČASNÉHO STAVU FINANČNÍHO PORADENSTVÍ

Současný stav a rozsah služby finančního poradenství může být posuzován na základě vývoje jednotlivých finančních produktů a celkového objemu, který zprostředkují právě finanční poradci.

Obsahem této kapitoly je vymezení širě jednotlivých trhů stavebního spoření, doplňkového penzijního spoření a penzijního připojištění, trhu investičních nástrojů, životního pojištění, neživotního pojištění a trhu úvěrů (hypotečních a úvěrů ze stavebního spoření) a následné zkoumání podílu finančních poradců na těchto trzích.

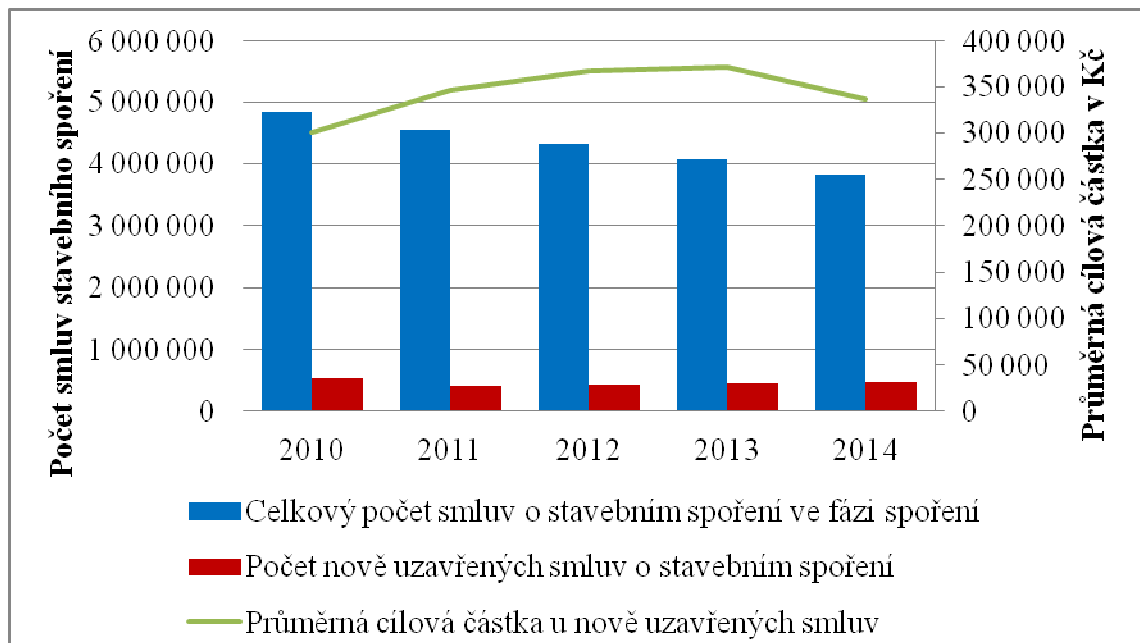
Podíl finančního poradenství na jednotlivých trzích bude stanoven pomocí komparace celkového objemu sjednaných finančních produktů a objemu produktů zprostředkovaných finančními poradci dle dat Unie společností finančního zprostředkování a poradenství³.

5.1 Trh stavebního spoření

Stavební spoření je stále velmi oblíbeným konzervativním spořicíím nástrojem. Jak je vidět na obrázku 5-1 mezi lety 2010 a 2011 sice došlo k poklesu nově uzavřených smluv o stavebním spoření z 532 765 smluv na 410 461 (tento pokles byl nejspíše důsledkem legislativních změn v roce 2010, kdy došlo ke změně podmínek, především ke snížení státní podpory). Nicméně od roku 2011 počet uzavíraných smluv opět roste (meziročně v rozmezí od 3,8 % do 7,1 %). I přes tento pozvolný nárůst celkový počet smluv o stavebním spoření dlouhodobě klesá. Nárůst počtu nově uzavřených smluv není dostatečně rychlý, aby vynahradil počet ukončených smluv. Na množství ukončovaných smluv o stavebním spoření mají vliv mimo dospořené cílové částky a přirozené ukončování smluv ze strany účastníků také výpovědi smluv ze strany samotných stavebních spořitelny. Spořitelny vypovídají účastníkům stavebního spoření historické smlouvy, které jsou výhodné pro účastníky avšak nevýhodné pro stavební spořitelny. Ty se zavázaly v minulosti k vysokým úrokům z vkladů, které jsou z dnešního pohledu velmi vysoké. Proto se pro spořitelny pro ně nevýhodných smluv snaží zbavit. (Zámečnick, 2014)

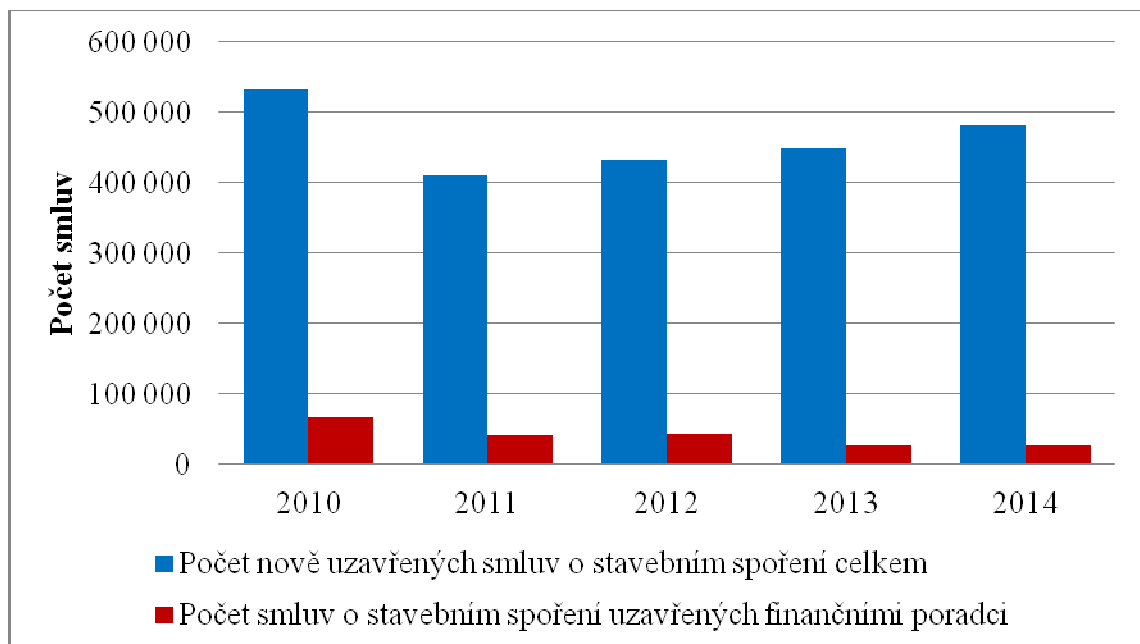
³ Unie nesdružuje všechny finančně poradenské společnosti na českém trhu, nicméně sdružuje jejich většinu. Lze tak zachytit přibližnou úroveň tržního podílu a především trend jeho vývoje.

Obrázek 5-1: Vývoj stavebního spoření (Vlastní zpracování)

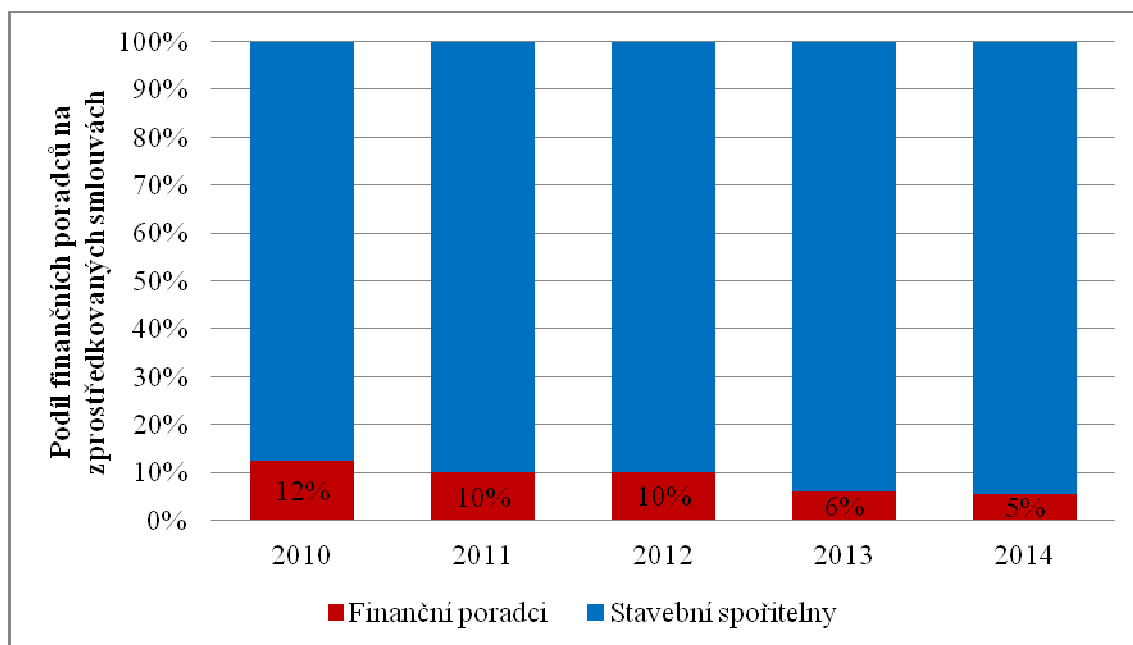
I přes celkový růst uzavíraných smluv o stavením spoření od roku 2011, finanční poradci uzavírají každým rokem méně těchto smluv (obr. 5-2). V roce 2010 uzavřeli 66 492 smluv z celkových 532 765, v roce 2014 už pouze 26 421 z 481 439.

Obrázek 5-2: Počet finančními poradci zprostředkovaných smluv o stavebním spoření (Vlastní zpracování)

Celkový podíl zprostředkovaných stavebních spoření finančními poradci na celkovém počtu je zobrazen na obrázku 5-3.

Obrázek 5-3: Podíl finančních poradců na uzavíraných smlouvách o stavebním spoření (Vlastní zpracování)

5.2 Doplnkové penzijní spoření a penzijní připojištění

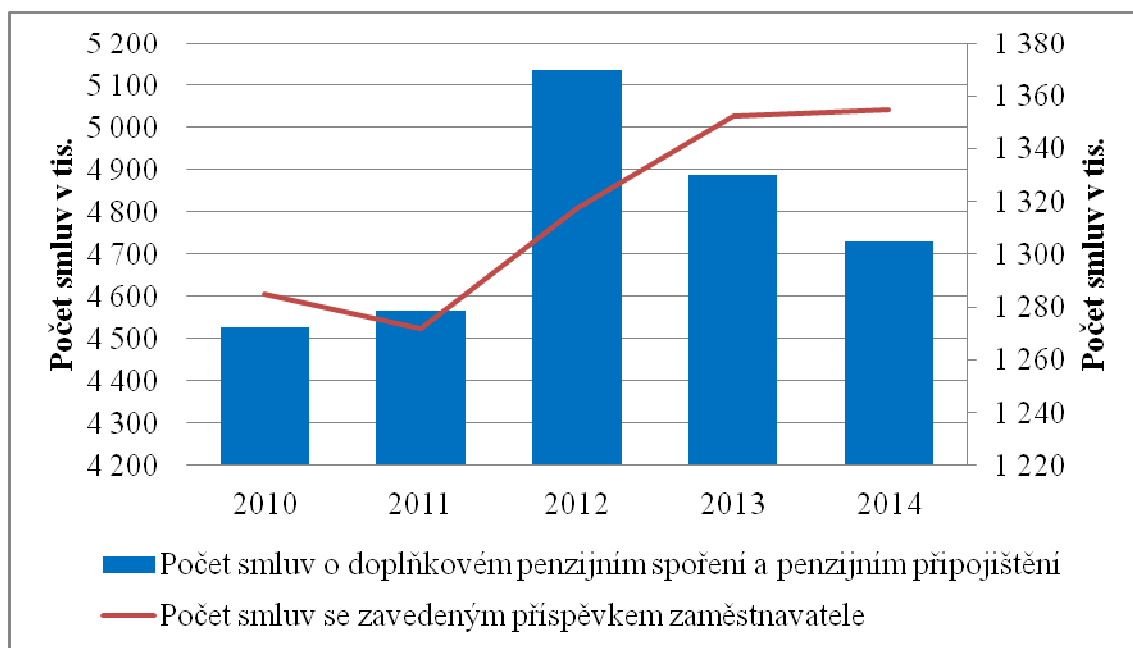
Jak bylo popsáno v kapitole 3.1.2 o doplňkovém penzijním spoření a penzijním připojištění, na přelomu roku 2012 a 2013 došlo k výrazné změně v systému spoření na penzi prostřednictvím dobrovolného spoření se státním příspěvkem. Jak je vidět na následujícím obrázku 5-4, tato změna měla vliv v roce 2012 na objem sjednaných smluv o penzijním připojištění a jejich celkovém počtu. Velký počet lidí si uzavřel smlouvu o penzijním připojištění ještě před koncem roku, třeba i s minimálním příspěvkem, jen proto, aby měli zajištěné původní podmínky, které nabízelo „staré“ penzijní připojištění. Mezi lety 2011 a 2012 došlo k nárůstu smluv o penzijním připojištění z 4 565 741 na 5 134 862, v roce 2013 celkový počet smluv klesl na 4 886 708⁴ a v roce 2014 dále na 4 730 990¹.

Na obrázku 5-5 je dále zobrazen vývoj smluv o penzijním připojištění a doplňkovém penzijním spoření s příspěvkem zaměstnavatele. Od roku 2011 roste počet smluv se

⁴ Údaj obsahuje počet smluv o penzijním připojištění a doplňkovém penzijním spoření

zavedeným příspěvkem zaměstnavatele. V roce 2014 bylo aktivních 1 354 485 takovýchto smluv, což činí téměř 30 % všech smluv o penzijním připojištění a doplňkovém penzijním spoření.

Obrázek 5-4: Vývoj počtu smluv o penzijním připojištění a doplňkovém penzijním spoření (vlastní zpracování)

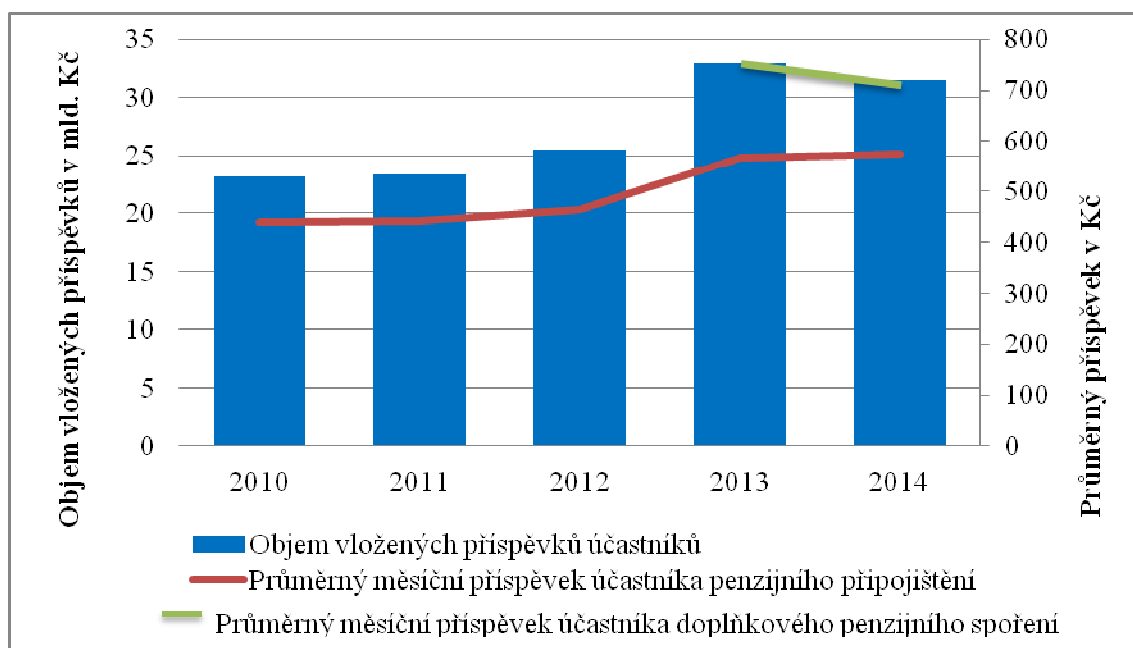

Zodpovědnost za vlastní penzi nabývá na síle, což dokazuje i rostoucí příspěvek klientů, který měsíčně odkládají. V roce 2010 činil průměrný příspěvek účastníka penzijního připojištění 440 Kč, v roce 2014 to již bylo 574. Průměrný příspěvek na doplňkové penzijní spoření byl o něco vyšší – v roce 2014 činil 722 Kč.

Celkový objem vložených příspěvků účastníků se dnes pohybuje nad 32 mld. Kč⁵, což je velký nárůst od roku 2010, kdy celková suma vložených příspěvků činila 23 mld. Kč.

⁵ Údaj neobsahuje sumu příspěvků placených zaměstnavatelem.

Obrázek 5-5: Objem vložených příspěvků účastníků penzijního připojištění a doplňkového penzijního spoření (Vlastní zpracování)

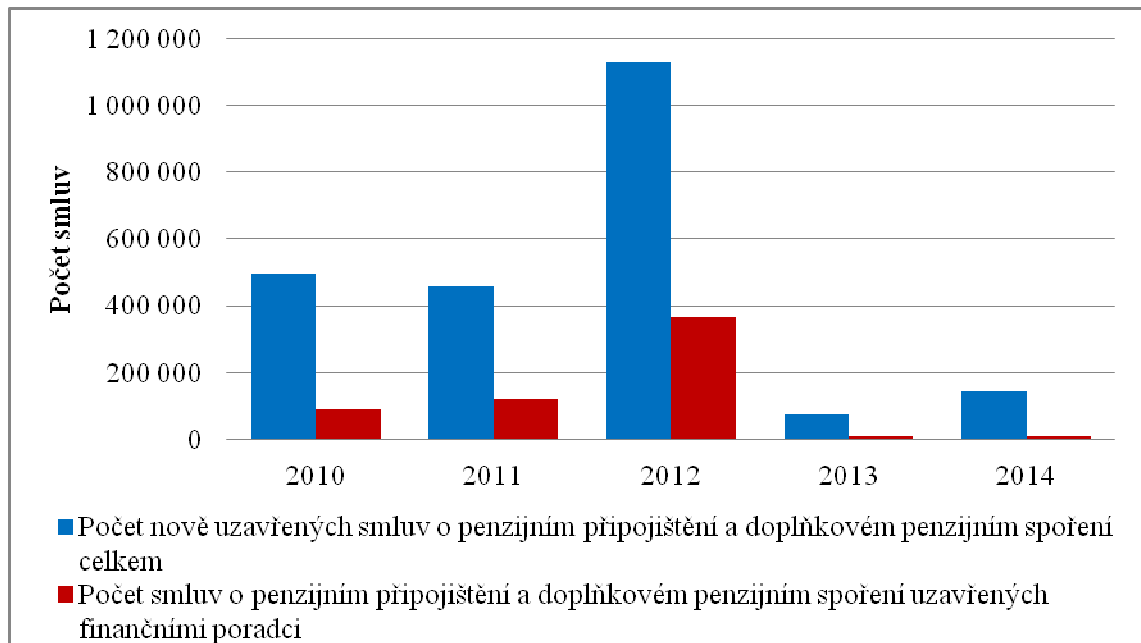

Již zmíněný nárůst uzavíraných smluv o penzijním spoření v roce 2012 lze vidět na obrázku 5-6. Toho roku si uzavřelo smlouvu přes 1 128 000 klientů. Přitom v roce 2010 a 2011 si uzavřelo novou smlouvu méně než polovina tohoto počtu.

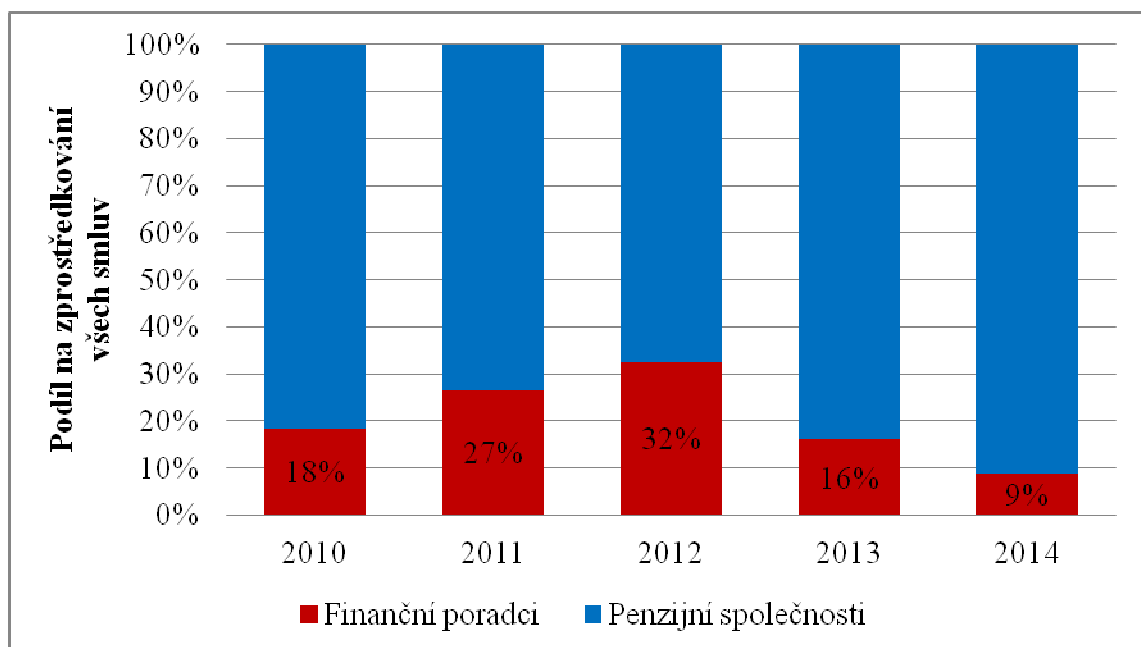
Na objem zprostředkovaných smluv o doplňkovém penzijním spoření po roce 2012 měla bezpochyby velký vliv již vyčerpaná kapacita potenciálních zájemců, kteří si pro jistotu uzavřeli smlouvu v roce 2012 za „starých podmínek“. Nicméně svůj vliv na tento počet měla bezpochyby i regulace provizí za sjednání nové smlouvy, která proběhla společně s transformací penzijního připojištění na doplňkové penzijní spoření. V roce 2012 byly zavedeny provizní stropy pro zprostředkovatele a tak začalo mnoho finančních poradců nabízet jiné druhy odkládání finančních prostředků na penzi (například do podílových fondů).

Klesající podíl na zprostředkování doplňkového penzijního připojištění lze vidět na obrázku 5-7. Zatímco finanční poradci zprostředkovali v roce 2012 32 % všech smluv o penzijním připojištění, v roce 2013 zprostředkovali pouze 16 % všech smluv o doplňkovém penzijním spoření a v roce 2014 pouze 9 % ze všech nově uzavřených smluv o doplňkovém penzijním spoření.

Obrázek 5-6: Počet nově uzavřených smluv o penzijním připojištění a doplňkovém penzijním spoření (Vlastní zpracování)

Obrázek 5-7: Podíl finančních poradců na zprostředkovaných smlouvách o penzijním připojištění a doplňkovém penzijním spoření (Vlastní zpracování)

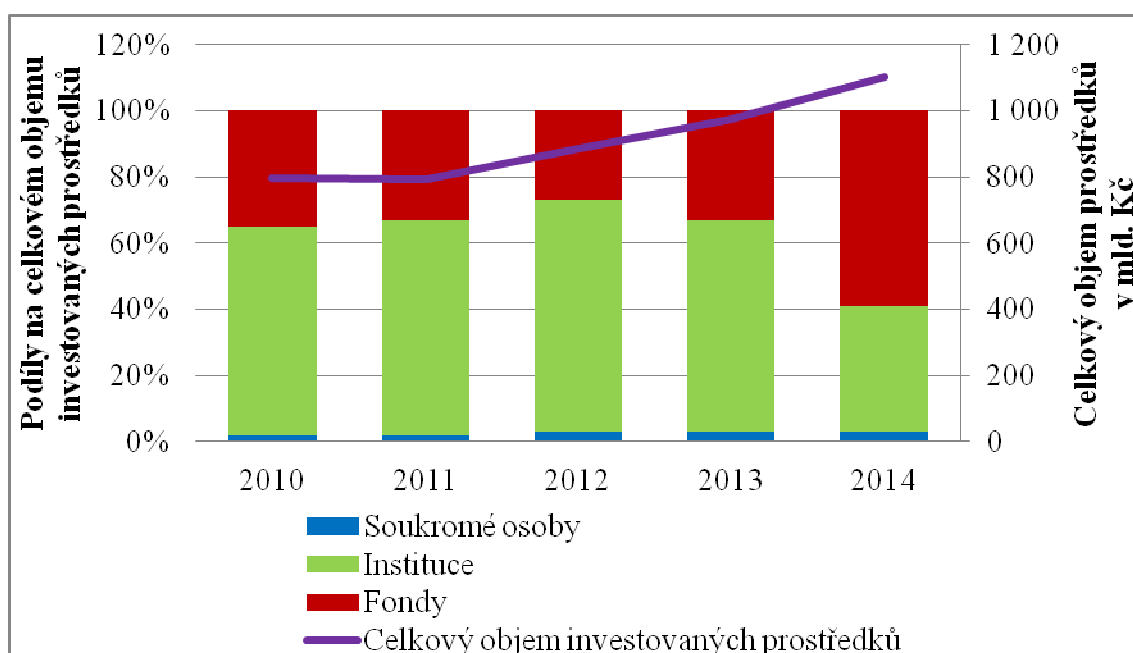

5.3 Trh investičních nástrojů

Ve výročních zprávách Asociace pro kapitálový trh České republiky, která sdružuje nejvýznamnější správce majetku působící na českém trhu, lze sledovat vývoj na kapitálovém trhu. Celkový objem investovaných finančních prostředků v roce 2010 činil

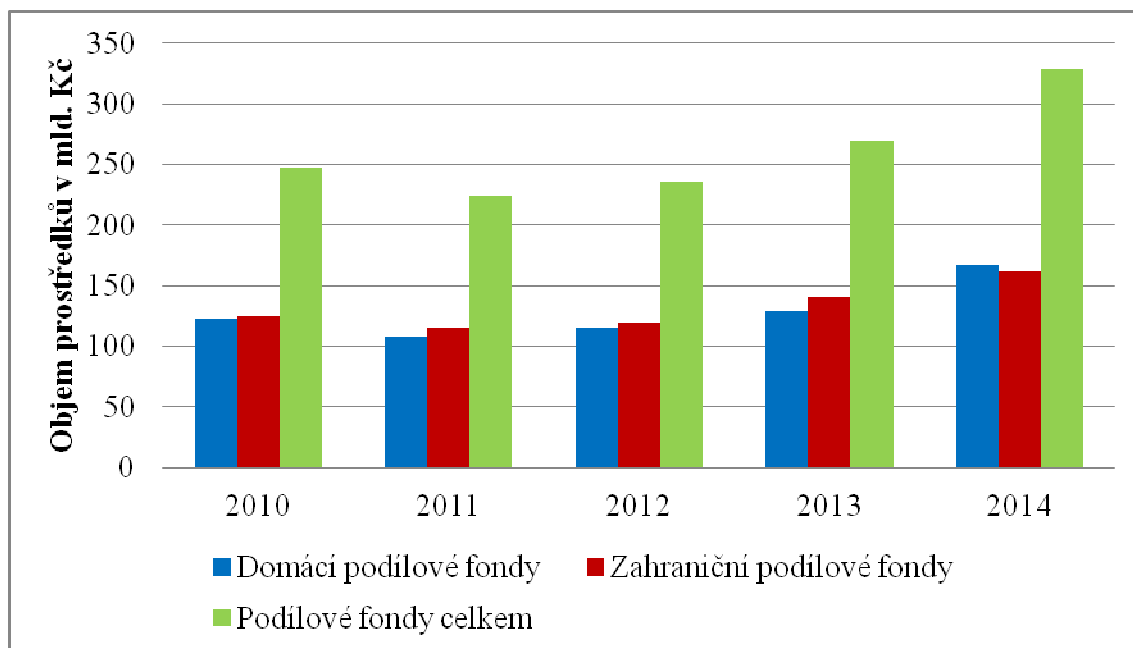
796,4 mld. Kč, v roce 2011 vzrostl na 793,3 mld. Kč, v roce 2012 na 885,3 mld. Kč, v roce 2013 na 975,1 mld. Kč a v roce 2014 až na 1 102,7 mld. Kč. Podíly jednotlivých fondů, finančních institucí a soukromých osob jsou zobrazeny na následujícím obrázku. Opticky došlo k velmi významnému nárůstu podílu fondů na celkovém objemu investic, nicméně tento nárůst je způsoben přesunem fondů poskytovaných penzijními společnostmi z kategorie „Instituce“ do kategorie „Fondy“.

Obrázek 5-8: Objem investovaných finančních prostředků (Vlastní zpracování)

Celkový vývoj v oblasti v podílových fondů je zobrazen na obrázku 5-9. V roce 2010 bylo v podílových fondech celkem 247,5 mld. Kč, z toho 122,4 mld. Kč ve fondech domácích a 125,1 mld. Kč ve fondech zahraničních. V roce 2011 došlo k poklesu na 224,1 mld. Kč (z toho 108,3 mld. Kč v domácích fondech, 115,8 mld. Kč v zahraničních fondech), nicméně od tohoto poklesu objem finančních prostředků ve fondech opět dochází k růstu a to na 235,3 mld. Kč v roce 2012 (z toho 115,4 mld. Kč v domácích a 119,9 v zahraničních fondech) 269,9 mld. Kč v roce 2013 (z toho 129,5 mld. Kč v domácích a 140,4 mld. Kč v zahraničních fondech) až na 328,9 mld. Kč v roce 2014 (z toho 167 mld. Kč v domácích fondech a 161,9 v zahraničních fondech.)

Obrázek 5-9: Objem finančních prostředků v podílových fondech (Vlastní zpracování)

V roce 2010 zprostředkovali finanční poradci bezmála 5 mld. Kč investic do podílových fondů, z toho necelé 3 mld. Kč formou jednorázových investic a 1,9 mld. Kč formou pravidelných investic. Údaj o pravidelných investicích udává souhrn zprostředkovaných ročních investic. Celkově uzavřeli finanční poradci 113 000 investičních smluv.

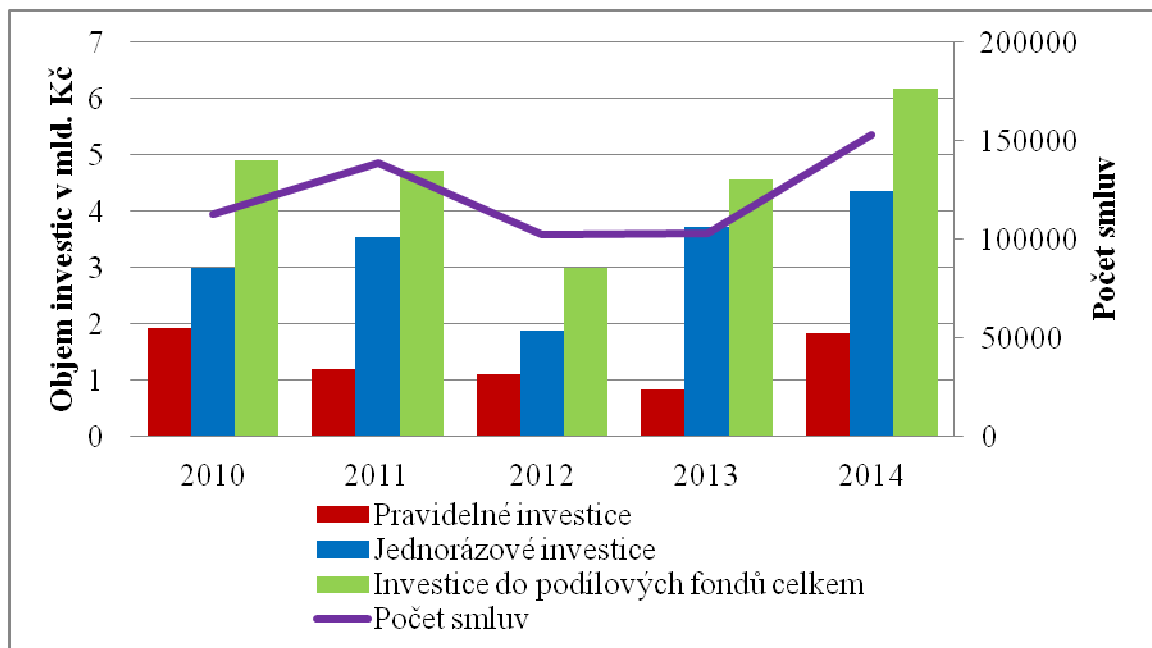
V roce 2011 došlo k poklesu zprostředkovaných smluv na 4,7 mld. Kč. Poradci zprostředkovali sice více jednorázových investic a to 3,5 mld. Kč, ale méně investic pravidelných – celkem 1,18 mld. Kč.

Pokles zprostředkovaných investic do podílových fondů pokračoval i v roce 2012. V tomto roce zprostředkovali finanční poradci pouze 3 mld. Kč (z toho 1,9 mld. Kč jednorázově a 1,1 mld. Kč pravidelně).

K oživení došlo až v roce 2013, kdy bylo zprostředkováno 4,6 mld. Kč investic do podílových fondů. Objem pravidelných investic i v tomto roce poklesl a to na 0,8 mld. Kč ale objem jednorázových investic vzrostl na 3,7 mld. Kč.

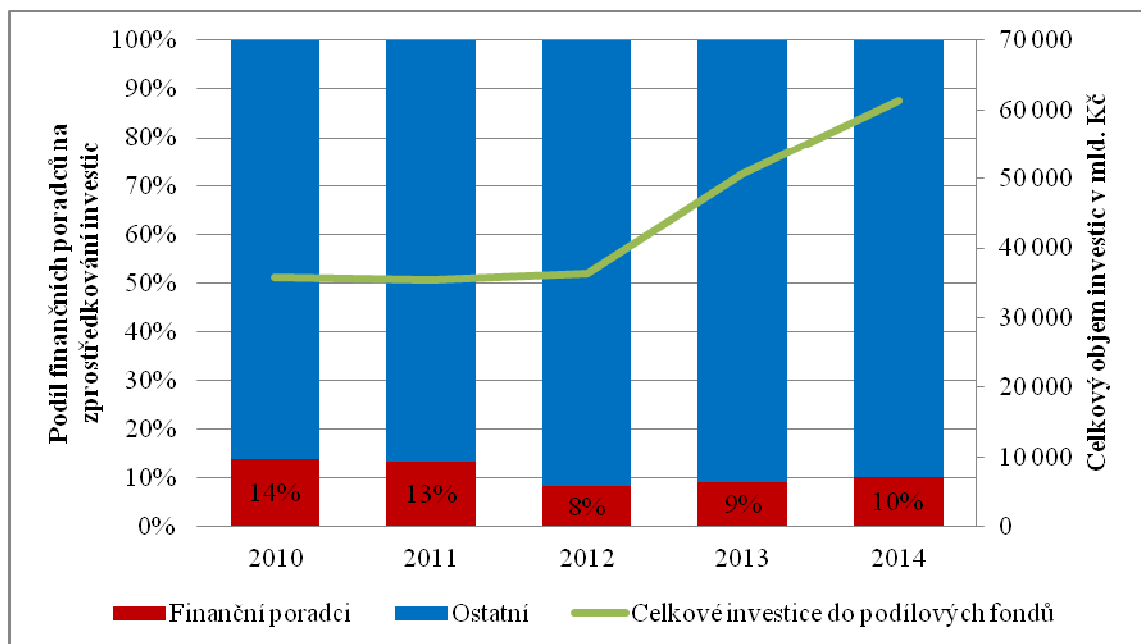
V roce 2014 dosáhli finanční poradci dosavadního maxima a zprostředkovali téměř 6,2 mld. Kč investic do podílových fondů, z čehož bylo 4,4 mld. Kč investováno klienty jednorázově a 1,8 mld. Kč pravidelně. Celkem uzavřeli finanční poradci přes 153 tisíc smluv.

Obrázek 5-10: Finančními poradci zprostředkované investice do podílových fondů (Vlastní zpracování)

Celkový podíl finančních poradců na zprostředkovaných investicích do podílových fondů mezi lety 2010 – 2012 klesl ze 14 % na 8 %. Od roku 2012 se podíl zvětšoval na 9 % v roce 2013 a 10 % v roce 2014.

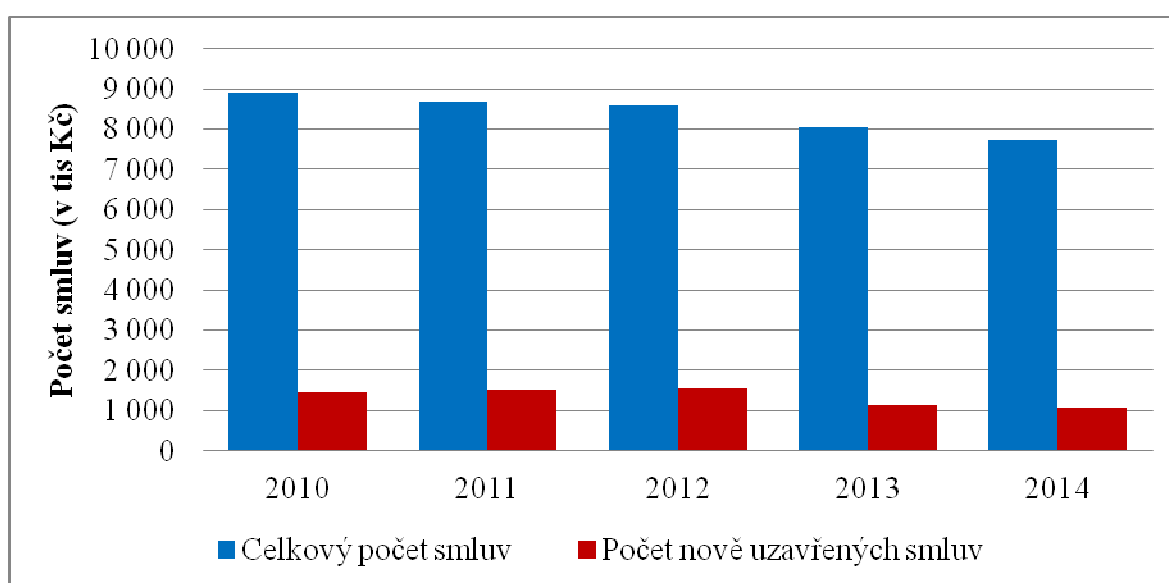
Obrázek 5-11: Podíl finančních poradců na zprostředkovaných investicích do podílových fondů (Vlastní zpracování)

5.4 Trh životního pojištění

Trh životního pojištění z pohledu počtu aktivních a nově uzavíraných smluv o životním pojištění má klesající charakter. Od roku 2010 do roku 2014 oba tyto ukazatele kontinuálně klesají. V roce 2010 bylo aktivních celkem 8 919 070 smluv o životním pojištění, v roce 2014 pak již pouze 7 740 318 smluv. Počet nově uzavíraných smluv sice krátkodobě v roce 2011 vzrostl z 1 438 364 na 1 522 368 smluv, nicméně od té doby se tento počet snižoval až na hodnotu 1 065 607 nově uzavřených smluv v roce 2014.

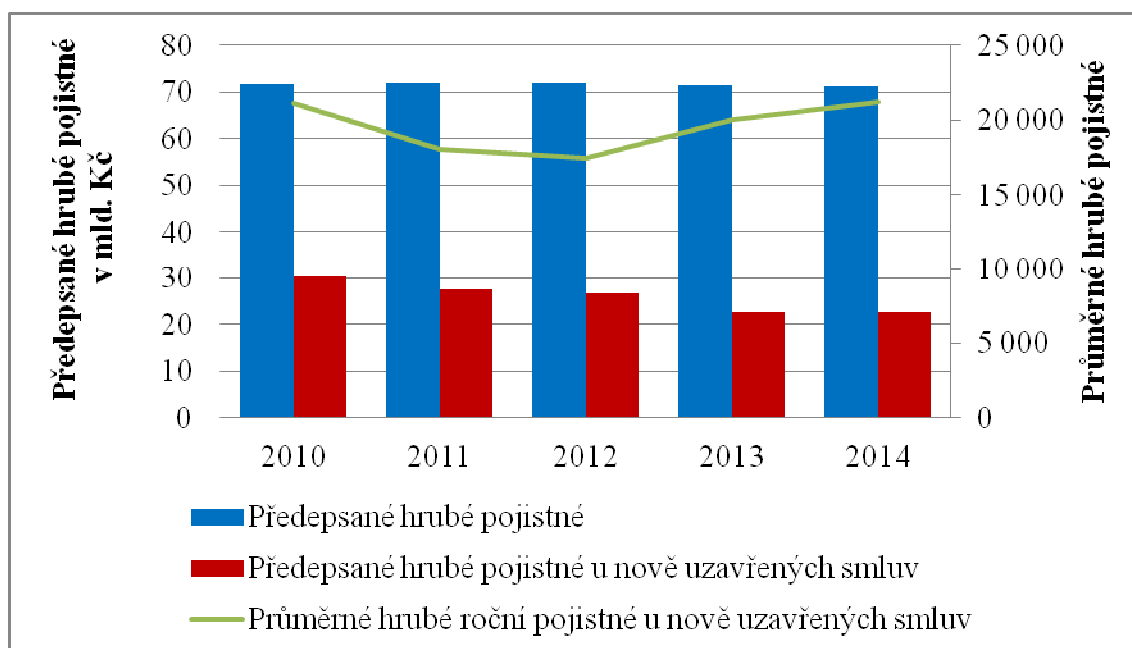
Obrázek 5-12: Počet smluv životního pojištění (Vlastní zpracování)

Současně s poklesem počtu nově uzavíraných smluv klesá u nově uzavíraných smluv také předepsané hrubé pojistné. Celkové předepsané hrubé pojistné se pohybovalo po celé sledované období na úrovni v rozmezí 71–72 mld. Kč.

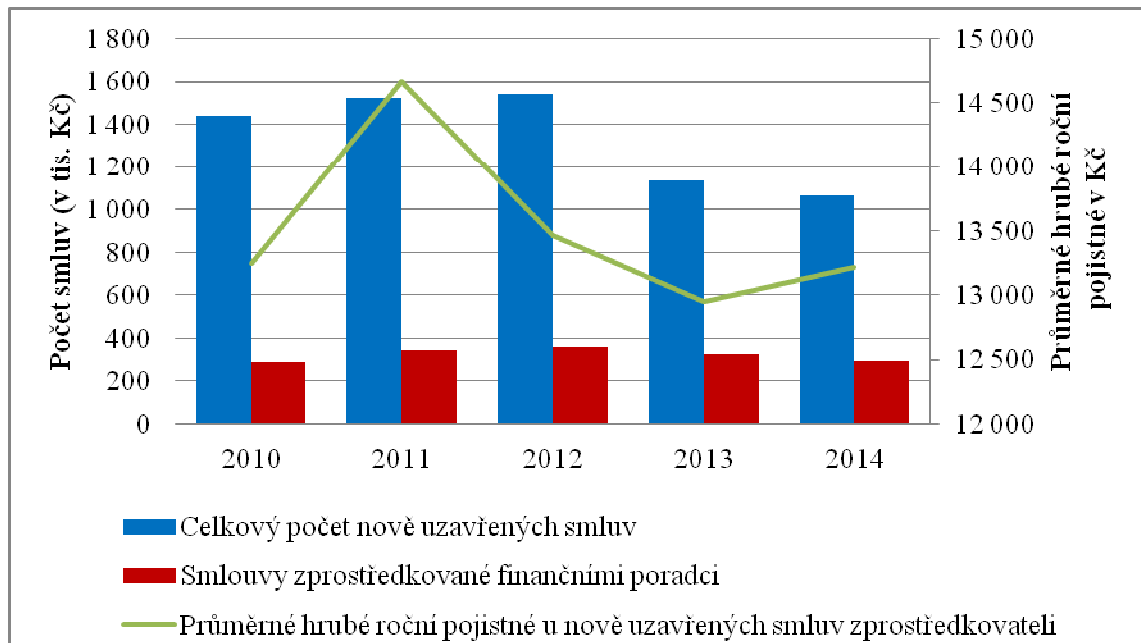
Důležitý pro posouzení vývoje životního pojištění je ukazatel průměrného hrubého pojistného u nově uzavřených smluv. Ten určuje hrubé roční pojistné na jednu nově uzavřenou smlouvu. Mezi lety 2010 až 2012 tento ukazatel klesal. V roce 2010 bylo průměrné hrubé pojistné u nově uzavřené smlouvy 21 146 Kč, v roce 2010 pouze 17 423 Kč. Od roku 2012 však tato hodnota vzrostla zpět k původní výši z roku 2010 na 21 198 Kč ročního pojistného v roce 2014. Což znamená, že ačkoli klesá počet nově uzavíraných smluv, tak hrubé předepsané pojistné na každou z těchto smluv roste a celkově se zvyšuje pojistná ochrana klientů.

Obrázek 5-13: Vývoj předepsaného hrubého pojistného u smluv životního pojištění v letech (Vlastní zpracování)

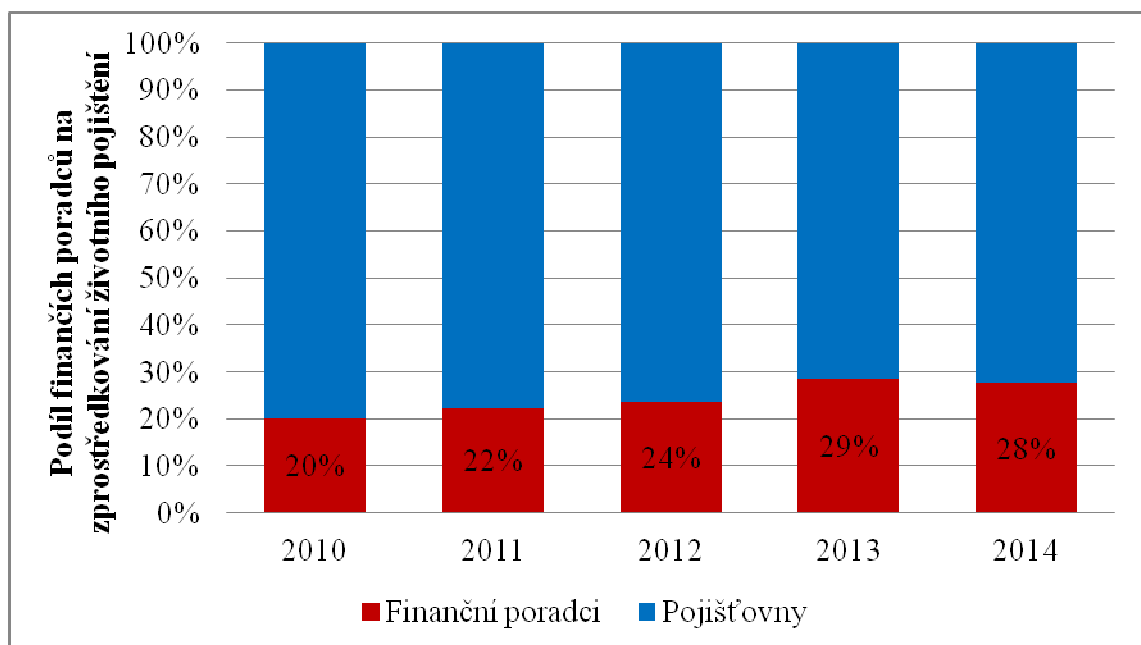

Stejně jako na celém trhu životního pojištění i počet nově uzavřených smluv životního pojištění prostřednictvím sítě finančních poradců od roku 2012 klesá - viz obrázek 5-14. V roce 2012 uzavřeli finanční poradci 362 882 smluv o životním pojištění, v roce 2013 uzavřeli 324 129 smluv o životním pojištění a v roce 2014 pouze 293 883 smluv o životním pojištění. Nicméně i když v absolutní hodnotě množství zprostředkovaných smluv klesá, podíl smluv uzavřených prostřednictvím finančních poradců od roku 2010 do roku 2013 rostl. V roce 2014 sice poklesl nicméně pouze o 1 % (obrázek 5-15). Celkově se podílí finanční poradci téměř na 30 % všech sjednaných smluv o životním pojištění.

Obrázek 5-14: Počet zprostředkovaných smluv životního pojištění finančními poradci (Vlastní zpracování)

Obrázek 5-15: Podíl finančních poradců na zprostředkovaných smlouvách o životním pojištění (vlastní zpracování)

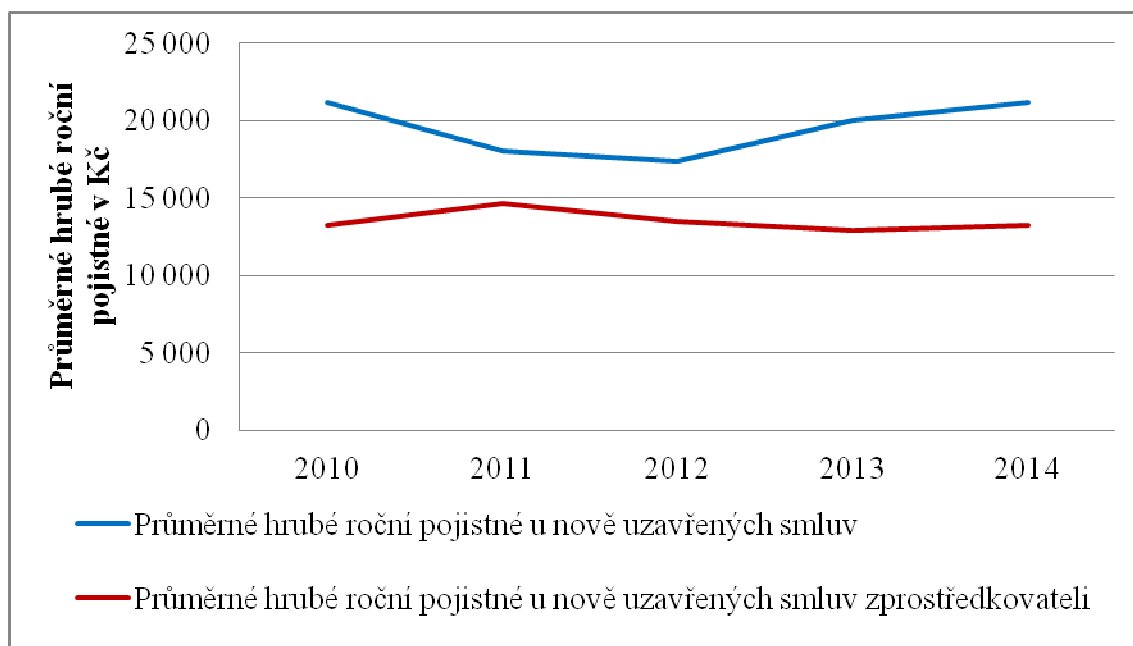

Na obrázku 5-16 je znázorněn rozdíl mezi průměrným ročním předepsaným pojistným u smluv životního pojištění zprostředkovaných prostřednictvím finančních poradců a průměrným ročním předepsaným pojistným u smluv životního pojištění na celém trhu životního pojištění. Jak lze vidět, finanční poradci sjednávají průměrně svým klientům životní pojištění s nižším placeným pojistným. Například v roce 2014 činilo průměrné

placené pojistné prostřednictvím finančních poradců 13 212 Kč, přičemž průměr na celý trh byl 21 198 Kč.

Mohlo by se zdát, že finanční poradci nabízí svým klientům nižší pojistnou ochranu, nicméně tento rozdíl může být zapříčiněn například skutečností, že finanční poradce není odkázán na nabídku jedné pojišťovny, jako jsou zaměstnanci pojišťoven a může na celém pojistném trhu hledat pro své klienty optimální pojistnou ochranu za nejnižší cenu. Také svou roli může hrát ústup nabízení životního pojištění jako „formy spoření“ a využívání pojištění životního pojištění výhradně jako prostředku na zajištění proti případným neočekávaným událostem.

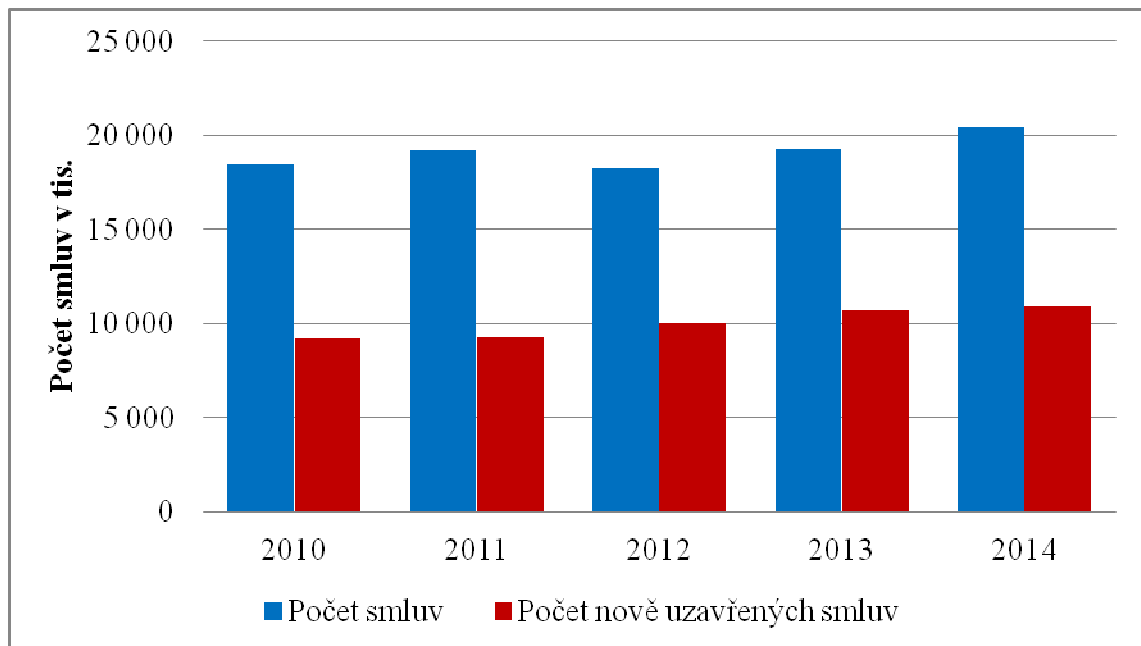
Obrázek 5-16: Porovnání průměrného hrubého ročního pojistného u nově uzavřených smluv (Vlastní zpracování)

5.5 Trh neživotního pojištění

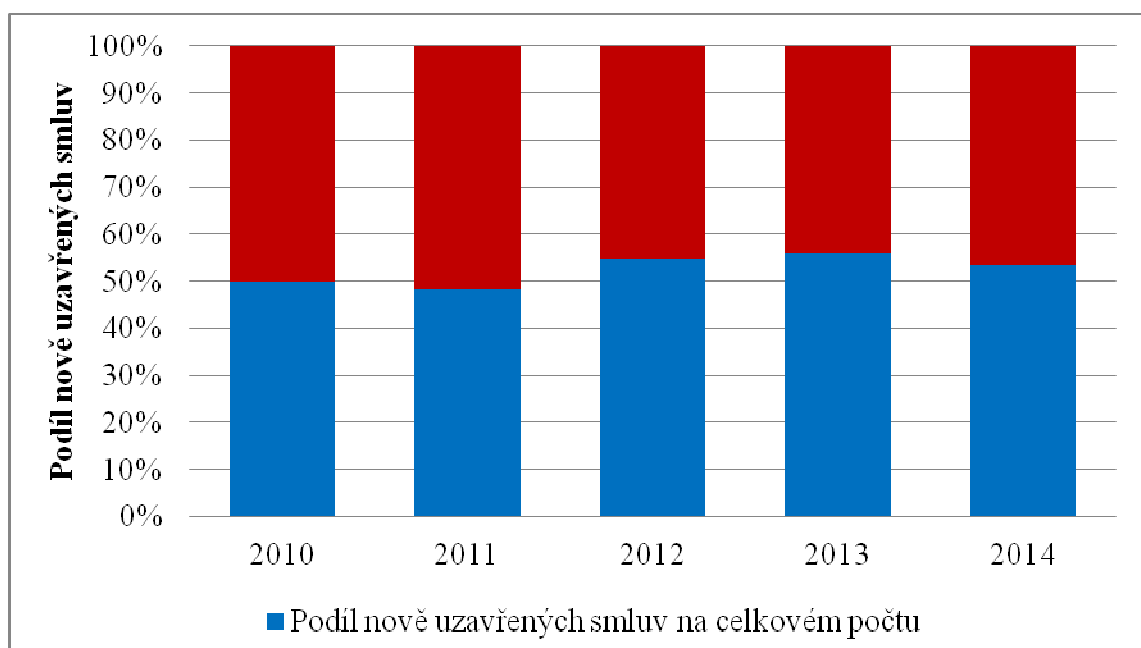
Na rozdíl od životního pojištění u neživotního pojištění došlo mezi lety 2010 a 2014 k nárůstu počtu uzavřených smluv a také k celkovému nárůstu počtu smluv o neživotním pojištění. V roce 2010 bylo platných celkem 18 427 436 smluv, v roce 2011 celkem 19 233 378, v roce 2012 došlo k mírnému poklesu na 18 277 977 smluv, v roce 2013 opět počet smluv vzrostl a to na 19 252 293 a v roce 2014 až na 20 416 877.

Obrázek 5-17: Počet smluv neživotního pojištění (Vlastní zpracování)

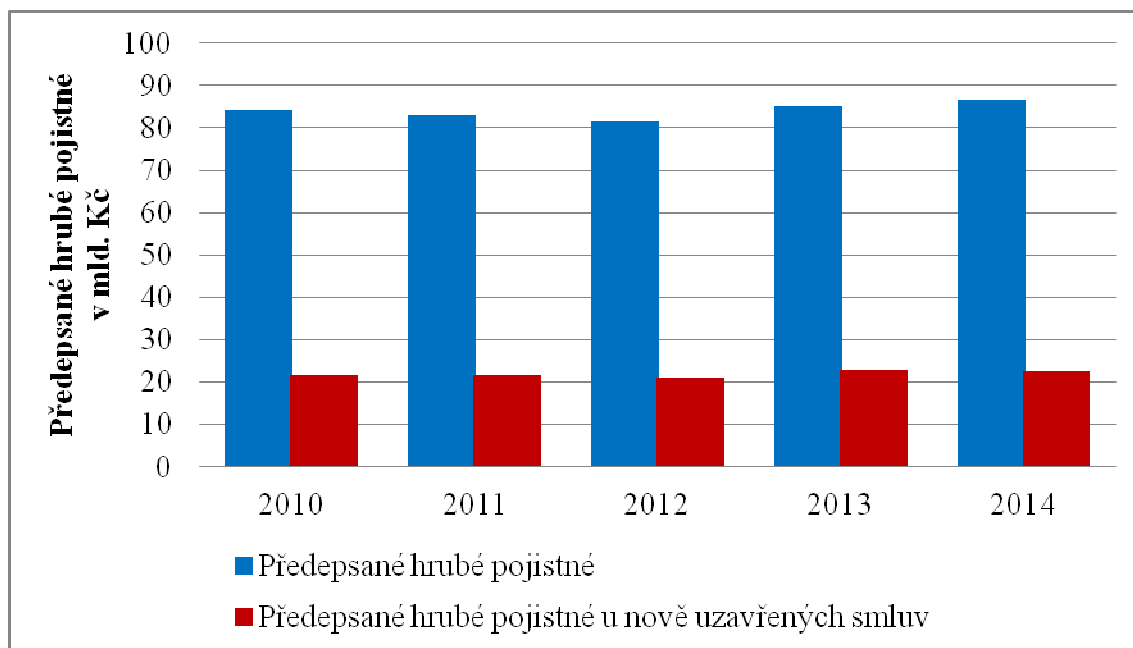
Oblast neživotního pojištění je specifická, pokud je porovnáván celkový počet aktivních smluv o neživotním pojištění a počet nově uzavřených smluv. Velmi často jsou pojistné smlouvy, kterými se pojišťuje majetek, uzavírány na období jednoho roku. Po uplynutí této doby je poté smlouva opět obnovena. Jak lze sledovat na obrázku 5-18, v průměru kolem 50 % smluv o neživotním pojištění je založeno na tomto principu.

Obrázek 5-18: Podíl nově uzavřených smluv neživotního pojištění na celkovém počtu (Vlastní zpracování)

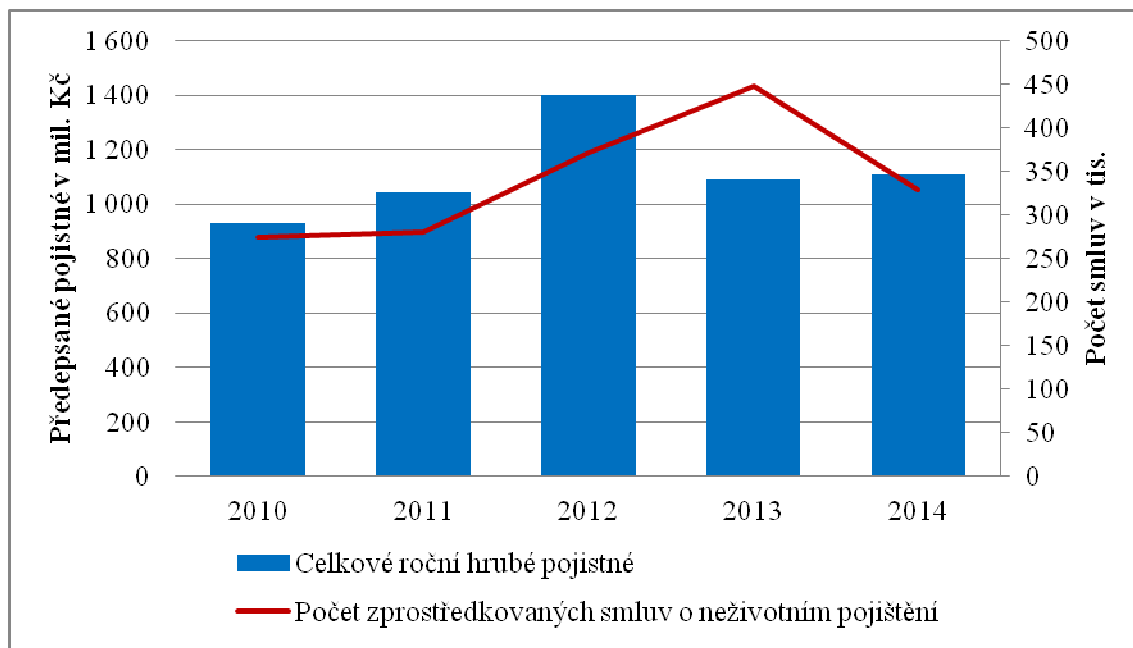
Objem předepsaného pojistného na neživotním pojištění nejprve mezi lety 2010 a 2012 klesal a poté od roku 2012 roste. Z původní hodnoty 84,2 mld Kč v roce 2010 na 86,6 mld. Kč v roce 2014. Objem hrubého pojistného nově sjednaných smluv neživotního pojištění měl stejný vývoj jako celkový objem. Nejprve mezi lety 2010 až 2012 klesal a poté začal mírně růst.

Obrázek 5-19: Předepsané hrubé pojistné neživotního pojištění (Vlastní zpracování)

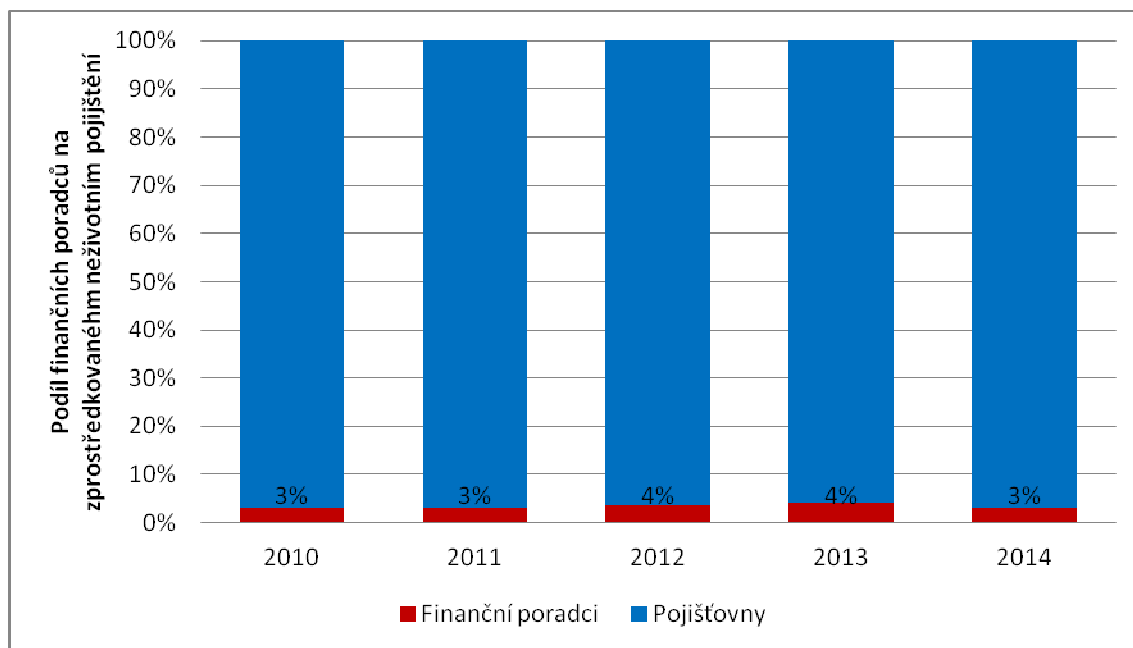
Finanční poradci zprostředkovali v roce 2010 celkem 274 151 smluv o neživotním pojištění s ročním pojistným v celkové výši 929,5 mil Kč, v roce 2011 zprostředkovali téměř stejný počet neživotních smluv (280 444) avšak s předepsaným ročním pojistným ve výši 1 044,7 mil Kč. V roce 2012 stoupl počet zprostředkovaných smluv na 371 724 při předepsaném ročním pojistném 1 401, 5 mld. Kč. Počet zprostředkovaných smluv neživotního pojištění vzrostl i v roce 2013 na 447 436 nicméně při nižším objemu předepsaného pojistného – 1 090,3 mld. Kč. V roce 2014 zprostředkovali finanční poradci 329 433 smluv s celkovým předepsaným pojistným 1 108,3 mil Kč.

Obrázek 5-20: Neživotní pojištění zprostředkované finančními poradci (Vlastní zpracování)

Jak lze vidět na následujícím obrázku, podíl zprostředkovaných smluv o neživotním pojištění finančními poradci je velmi malý. Od roku 2010 se roční podíl finančních poradců na zprostředkovaném neživotním pojištění pohybuje v rozmezí 3–4 %.

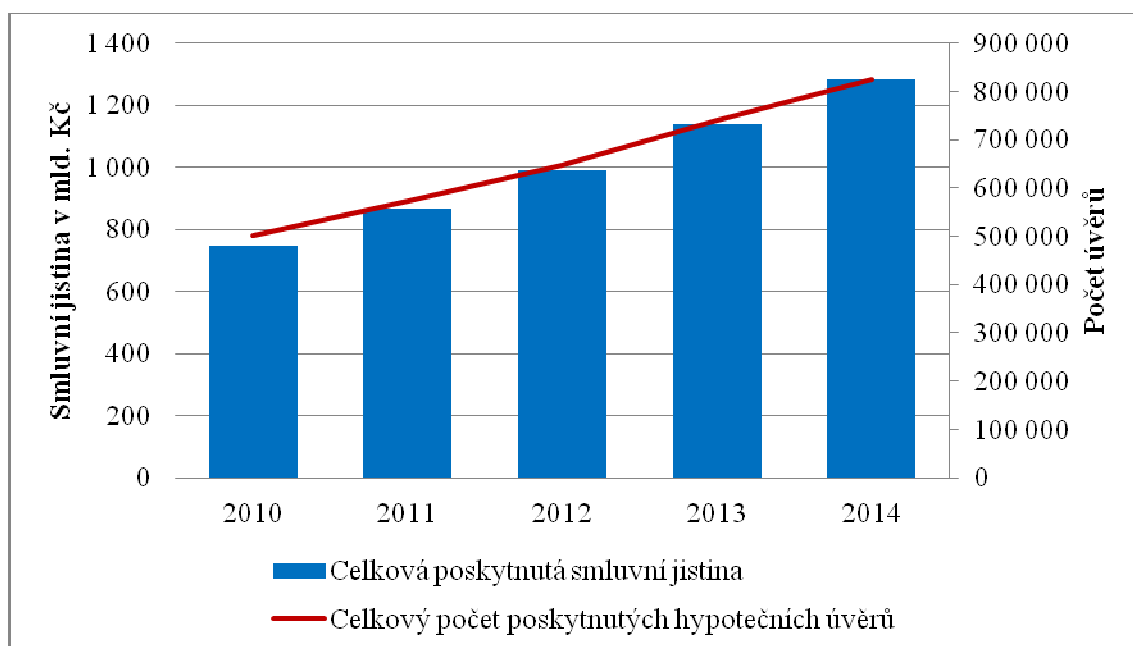
Obrázek 5-21: Podíl finančních poradců na zprostředkovaném neživotním pojištění (Vlastní zpracování)

5.6 Trh hypotečních úvěrů

Trh hypotečních úvěrů v České republice dlouhodobě roste. Mezi lety 2010 a 2014 vzrostla celkově poskytnutá jistina hypotečních úvěrů domácnostem ze 748 mld. Kč na 1 282 mld. Kč a celkový počet poskytnutých úvěrů vzrostl z 501 545 na 824 714. Vliv na rostoucí zájem o hypoteční úvěry v předchozích letech měly jistě snižované sazby hypotečních úvěrů a také snižování cen nemovitostí.

Obrázek 5-22: Celkový objem poskytnutých hypotečních úvěrů (Vlastní zpracování)

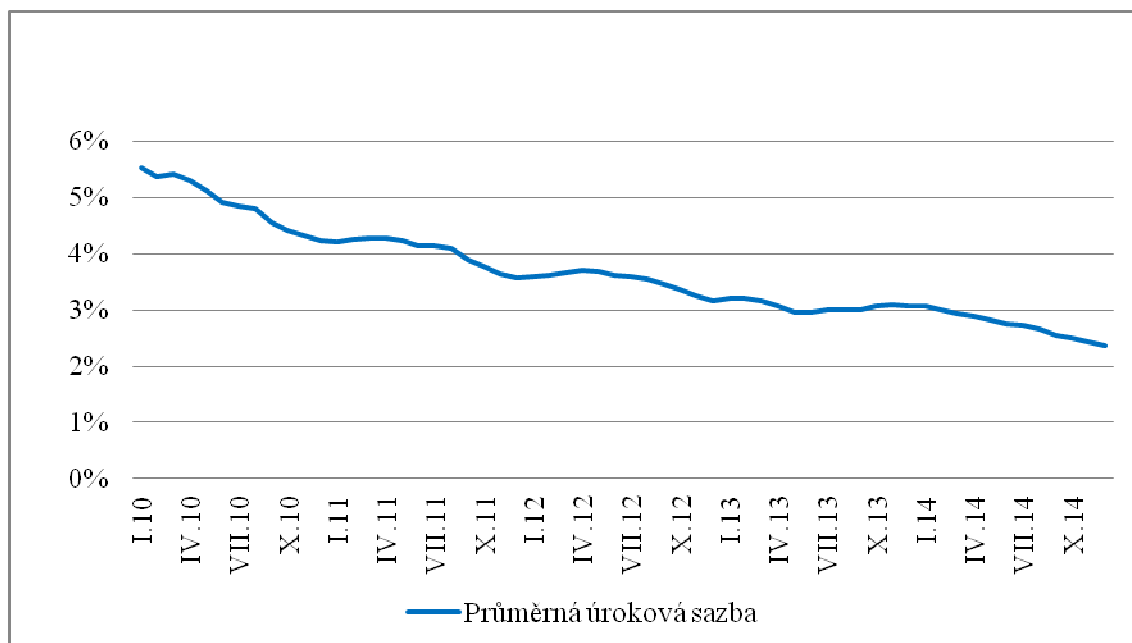

Pro sledování vývoje úrokových sazeb hypotečních úvěrů může být využit ukazatel Fincentrum hypoindex⁶ (obrázek 5-23 Průměrná úroková sazba od roku 2010 klesá. V lednu roku 2010 poskytovaly banky hypoteční úvěry v průměru za 5,52 % p. a., v roce 2014 pouze za 2,37 % p. a.

Na snižování průměrných úrokových sazeb mělo mimo jiné vliv pokles základních sazeb České národní banky a také konkurenční soubor mezi jednotlivými poskytovateli hypotečních úvěrů.

⁶ Hypoindex je „vážená průměrná úroková sazba, za kterou jsou poskytovány v daném kalendářním měsíci nové hypoteční úvěry pro fyzické osoby. Vahami jsou objemy poskytnutých úvěrů. Vstupní data pro výpočty poskytují tyto banky: Česká spořitelna, ČSOB, Equa Bank, GE Money Bank, Hypoteční banka, Komerční banka, LBBW Bank, Raiffeisenbank, Sberbank CZ, UniCredit Bank a Wüstenrot hypoteční banka.“ (Hypoindex vývoj, © 2008 – 2015).

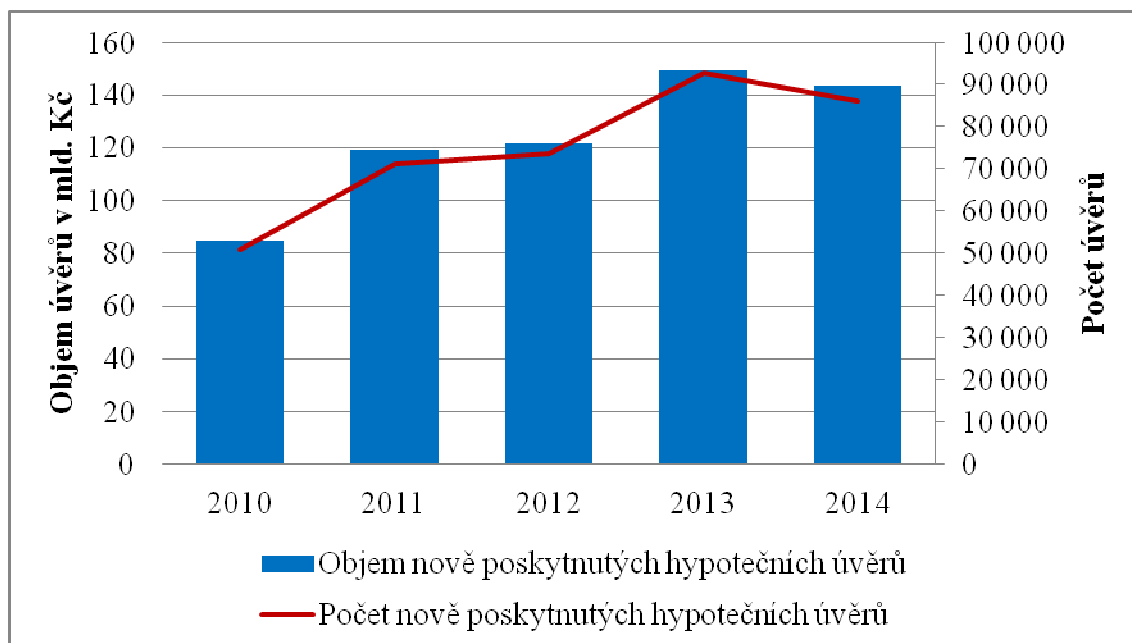
Obrázek 5-23: Průměrná úroková sazba hypotečních úvěrů (Vlastní zpracování)

Celkový objem poskytnuté jistiny úvěrů ve sledovaném období kontinuálně rostl, nicméně objem nově poskytnutých úvěrů nemá tak jednoznačný vývoj. Největší nárůst nově poskytnutých hypotečních úvěrů nastal v roce 2011. V roce 2010 bylo poskytnuto téměř 85 mld. Kč hypotečních úvěrů, v roce následujícím jich bylo poskytnuto o více než 40 % více (119 mld. Kč). V roce 2012 banky poskytly celkem 122 mld. Kč, což znamenalo nárůst pouze o 2 %. V roce 2013 se nárůst opět zvýšil a to o 22 % na 149 mld. Kč. Rok 2014 znamenal pro hypoteční trh pokles objemu nově poskytnutých hypotečních úvěrů. Celkový pokles byl ve výši 4 % a bylo poskytnuto 143 mld. Kč nových úvěrů.

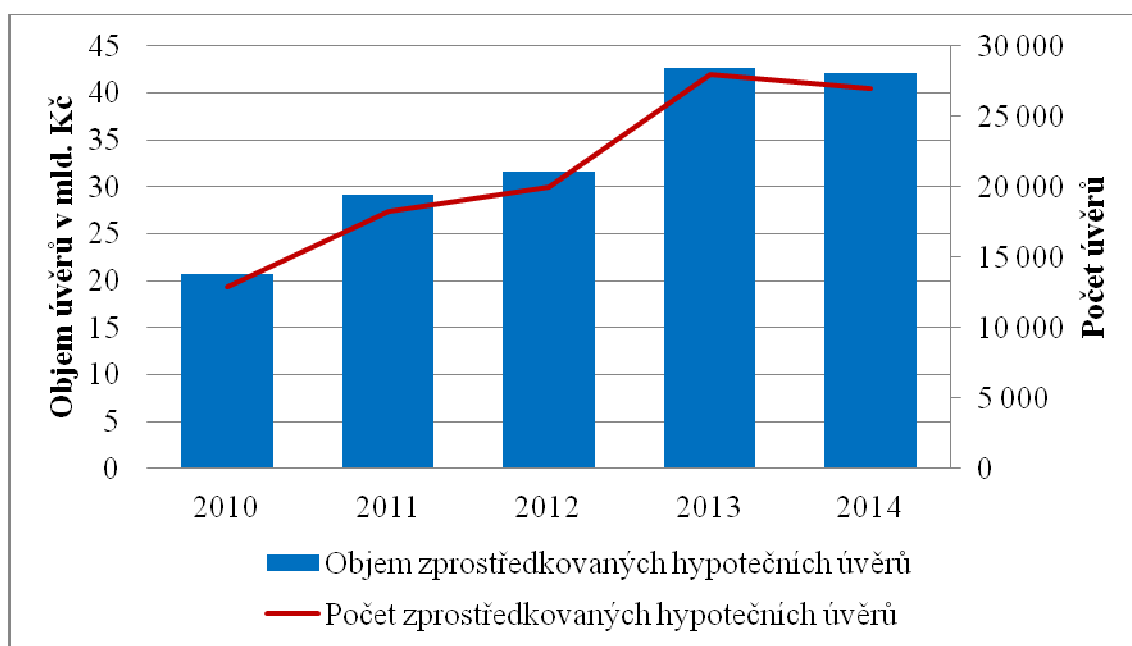
Je potřeba uvést, že banky neuvádějí ve svých statistikách, jaký podíl na nově poskytnutých úvěrech má refinancování úvěrů. Tento fakt může mít vliv na snížení nově poskytnutých úvěrů v roce 2014. Banky totiž pomalu začínají zjišťovat, že klient, který jim už nějaký čas řádně splácí hypoteční úvěr je pro ně bezpečný klient, a proto se jej snaží v době fixace přesvědčit, aby zůstal u stejné banky. Dříve bylo velmi časté, že klienti měnili v době fixace banku, protože jiná banka jim poskytla zajímavější podmínky, aby nového klienta získala.

Obrázek 5-24: Objem nově poskytnutých úvěrů (Vlastní zpracování)

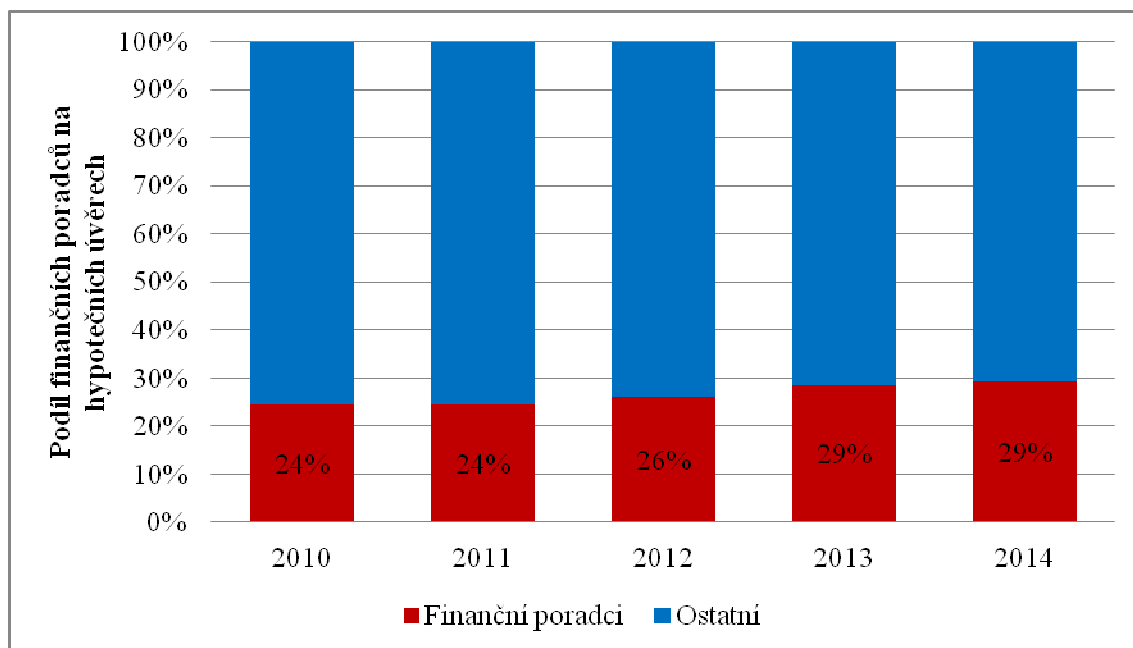
Objem nových hypotečních úvěrů, které zprostředkují finanční poradci, má velmi podobný vývoj jako celý hypoteční trh. Finanční poradci zprostředkovali v roce 2010 hypoteční úvěry v celkovém objemu téměř 21 mld. Kč, v roce 2011 objem 29 mld. Kč, v roce 2012 objem přes 32 mld. Kč, v roce 2013 téměř 43 mld. Kč a v roce 2014 přes 42 mld. Kč.

Obrázek 5-25: Nově zprostředkované hypoteční úvěry finančními poradci (Vlastní zpracování)

Celkový podíl na zprostředkovaných hypotečních úvěrech finančními poradci mírně roste. V roce 2010 činil podíl finančních poradců 24 % z celkového objemu nově poskytnutých hypotečních úvěrů. Tento podíl se v průběhu sledovaného období zvětšoval a v letech 2013 – 2014 zprostředkovali finanční poradci 29 % objemu všech hypotečních úvěrů.

Obrázek 5-26: Podíl finančních poradců na zprostředkovaných hypotečních úvěrech (Vlastní zpracování)

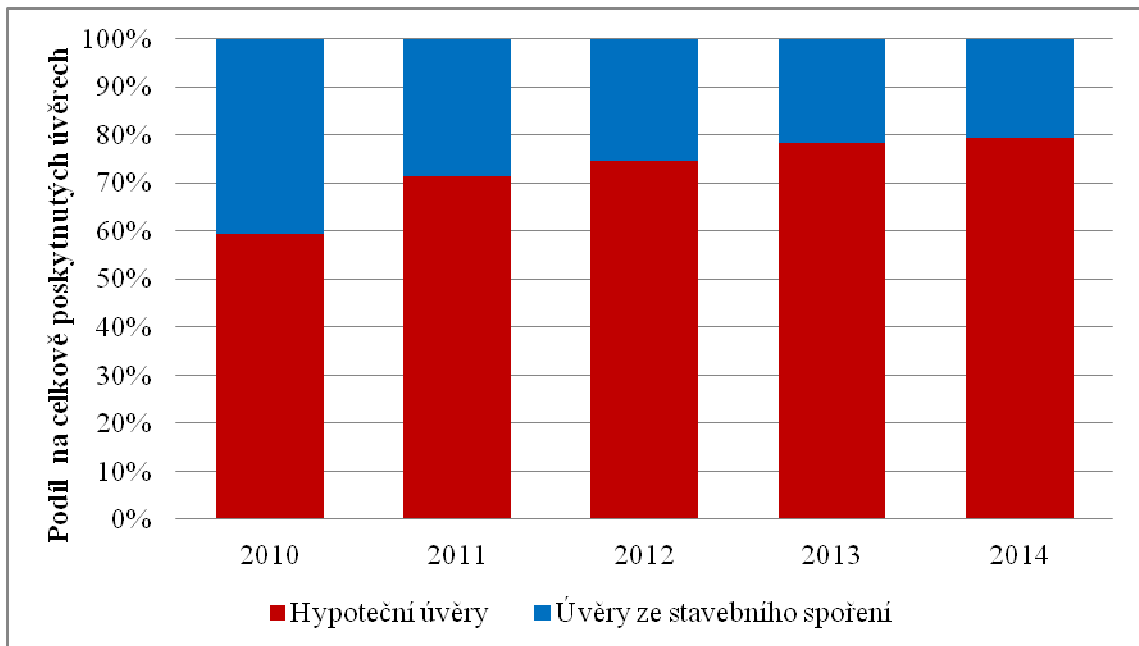

5.7 Trh úvěrů ze stavebního spoření

V oblasti poskytování úvěrů ze stavebního spoření dochází v posledních letech k poklesu objemu úvěrů ze stavebního spoření, a to jak řádných, tak překlenovacích. Na tento klesající trend má vliv snižování úrokových sazeb z hypotečních úvěrů, který začal v roce 2010. Klienti řešící bydlení se od úvěrů ze stavebního spoření odklánějí častěji k hypotečním úvěrům s nižšími úrokovými sazbami.

Klesající podíl úvěrů ze stavebního spoření zobrazuje následující obrázek 5-27.

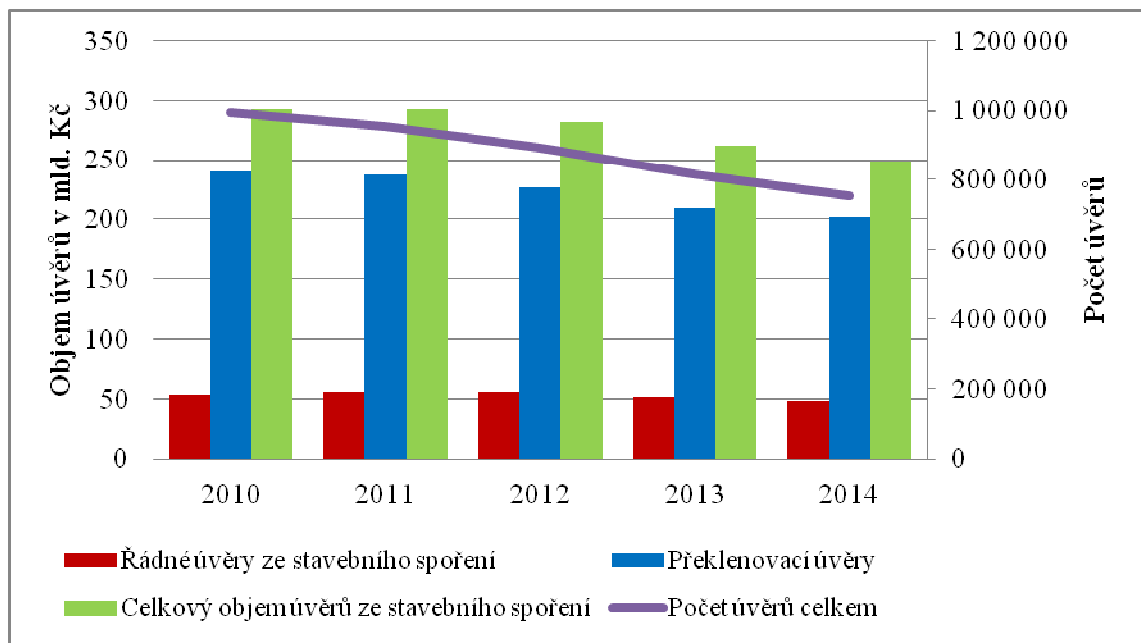
Obrázek 5-27: Podíl hypotečních úvěrů a úvěrů ze stavebního spoření na celkovém objemu poskytnutých úvěrů (Vlastní zpracování)

V roce 2010 bylo stavebními spořitelny vedeno celkem 993 357 úvěrů v celkovém objemu 293,4 mld. Kč, z této částky činil 53,1 mld. Kč objem řádných úvěrů a 240,3 mld. Kč překlenovacích úvěrů. Během pěti let počet úvěrů postupně klesal až na hodnotu 752 558 úvěrů v celkovém objemu 249,6 mld. Kč (48 mld. Kč řádných úvěrů a 201,6 mld. Kč překlenovacích úvěrů) v roce 2014.

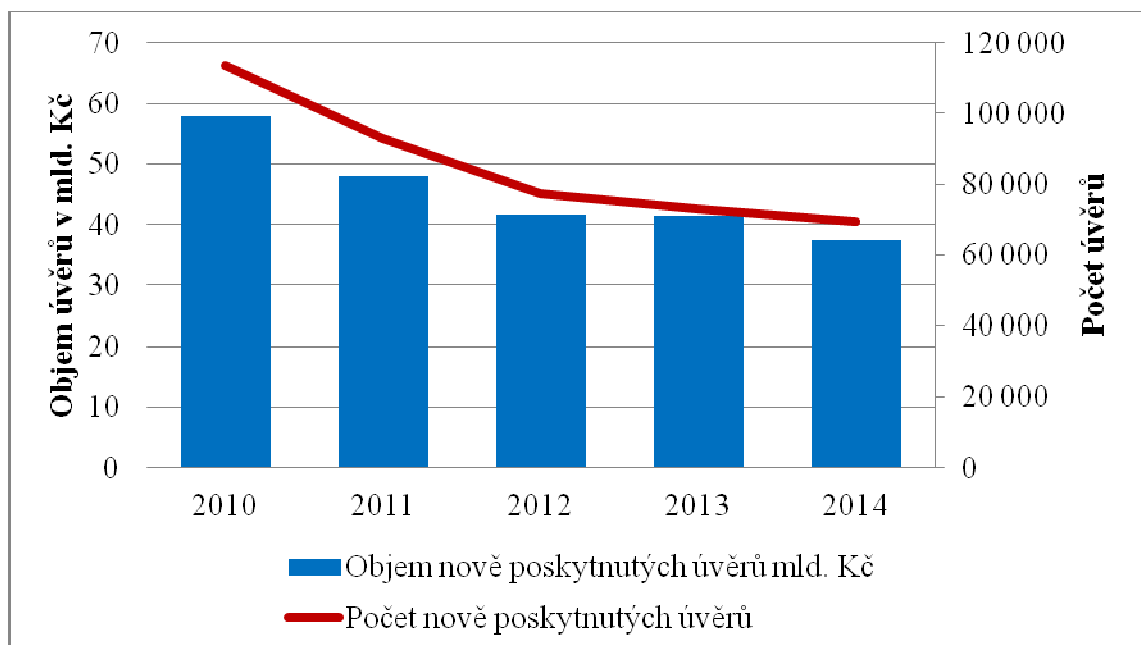
Zajímavým faktem je, že většina poskytnutých úvěrů ze stavebního spoření, jsou překlenovací úvěry. Překlenovací úvěry jsou pro klienty méně výhodné než řádné úvěry a i přesto, jsou častěji využívány právě tyto úvěry. Znamená to, že klienti jsou málo trpěliví a neřeší svou bytovou potřebu dostatečně dopředu tak, aby si mohli včas naspořit přiměřenou částku pro získání řádného úvěru.

Obrázek 5-28: Objem úvěrů ze stavebního spoření v letech 2010 – 2014 (Vlastní zpracování)

Pokles počtu a objemu nově poskytnutých úvěrů ze stavebního spoření je zobrazen na následujícím obrázku 5-29.

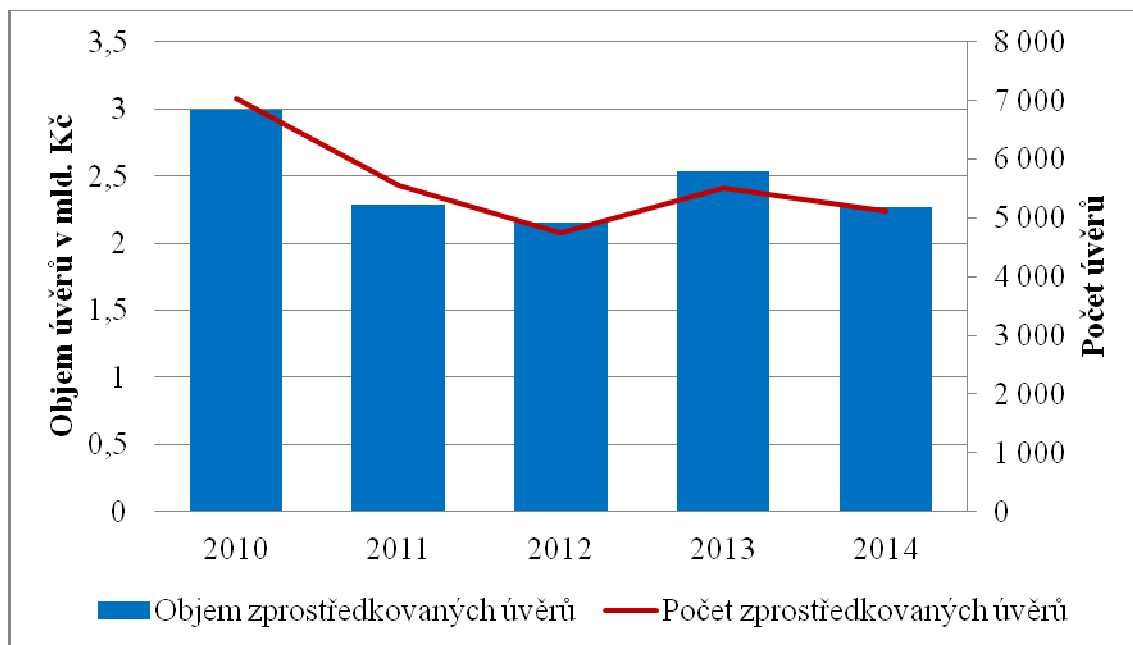
Obrázek 5-29: Nově poskytnuté úvěry ze stavebního spoření (Vlastní zpracování)

Nejvíce úvěrů ze stavebního spoření zprostředkovali finanční poradci v roce 2010. Tehdy zprostředkovali úvěry v celkovém objemu bezmála 3 mld. Kč a celkovém počtu

7 030 úvěrů. Vývoj zprostředkovaných úvěrů ze stavebních spoření v dalších letech je zobrazen na obrázku 5-30.

Obrázek 5-30: Nově zprostředkované úvěry ze stavebního spoření finančními poradci (Vlastní zpracování)

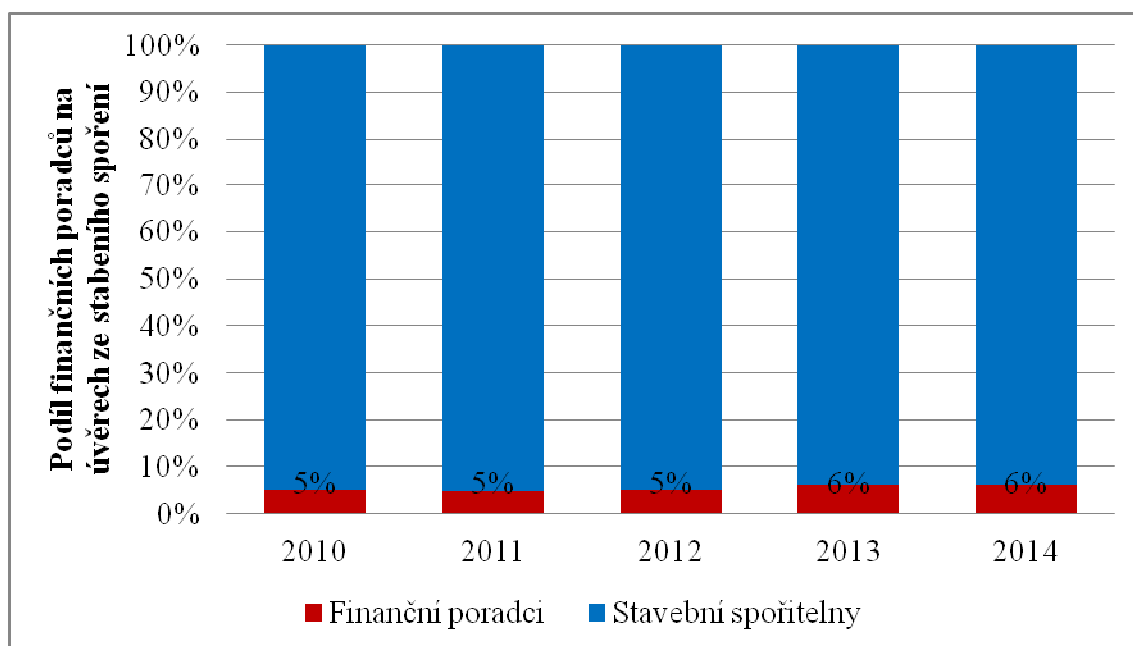

Finanční poradci se na celkovém počtu a objemu zprostředkovaných úvěrů ze stavebního spoření podílí velmi malým procentem (obrázek 5-31). Je to z toho důvodu, že pokud řeší s klientem otázku financování bydlení, raději se odkloní k, pro klienty v současné době výhodnějšímu, řešení prostřednictvím hypotečního úvěru. Finanční poradci na rozdíl od pracovníků stavebních spořitelen mají možnost volby mezi jednotlivými institucemi a také samozřejmě mezi variantou hypoteční úvěr versus úvěr ze stavebního spoření.

Hypoteční úvěr i řádný úvěr ze stavebního spoření je pro klienty levnějším řešením financování bydlení než úvěr překlenovací. Jak už však bylo řečeno výše, většina klientů není dostatečně trpělivá, aby naspořila určité procento z cílové částky pro získání řádného úvěru. Proto pokud by financování řešili prostřednictvím stavební spořitelny, museli by využít překlenovací úvěr. Proto raději finanční poradce doporučí klientovi úvěr hypoteční.

Určitý vliv na velmi nízkém podílu může mít také do jisté míry fakt, že některé stavební spořitelny nevyužívají síť finančních poradců pro poskytování jejich produktů. Finanční poradci tak musí posílat klienty v případě jejich zájmů přímo do stavebních spořitelen.

Obrázek 5-31: Podíl finančních poradců na zprostředkovaných úvěrech ze stavebního spoření (Vlastní zpracování)

6 PREDIKCE BUDOUCÍHO VÝVOJE FINANČNÍHO PORADENSTVÍ

Budoucí vývoj odvětví finančního poradenství je ovlivněn dvěma složkami a to potenciálním růstem množství poskytovaných finančních produktů a růstem podílu finančního poradenství na těchto zprostředkovaných finančních produktech.

V následující kapitole bude provedena analýza trhů jednotlivých finančních produktů. Pro analýzu byly vybrány pouze trhy nejvýznamnější a to trh hypotečních úvěrů, trh životního pojištění, trh doplňkového penzijního spoření a penzijního připojištění a trh investování prostřednictvím podílových fondů. Budoucí vývoj vybraných trhů bude odhadován na základě predikce vývoje faktorů ovlivňujících tyto trhy. Jako škála možného vývoje bylo stanoveno rozpětí 1 -7 (hodnota 1 znamená negativní vliv na budoucí vývoj objemu zprostředkovaných finančních produktů; hodnota 7 znamená pozitivní vliv; středem – tedy situací, kdy faktor neovlivní budoucí vývoj, protože sám zůstává konstantní - je hodnota 4). Pomocí stanoveného podílu jednotlivých faktorů na celkovém budoucím vývoji pak bude predikován možný budoucí vývoj daného trhu.

Kvalitativní analýza jednotlivých faktorů bude provedena stejným způsobem také u další složky ovlivňující budoucí vývoj finančního poradenství, kterou je potenciální růst tržního podílu finančních poradců na zprostředkování finančních produktů.

6.1 Faktory ovlivňující hypoteční trh

Vývoj hypotečního trhu je ovlivňován mnoha faktory. Mezi ně patří například ceny nemovitostí, výše nájemného, úroková míra úvěrů, nezaměstnanost, výše mzdy, úroková míra vkladů, inflace, státní podpora hypotečních úvěrů atp. Cílem této části diplomové práce je identifikovat vztah mezi nejvýznamnějšími faktory a zprostředkovaným objemem hypotečních úvěrů, aby následně mohla být provedena predikce vývoje hypotečního trhu na základě odhadu vývoje těchto jednotlivých faktorů.

6.1.1 Úroková sazba úvěrů

Výše úrokové sazby vyjadřuje náklad klienta na půjčené finanční prostředky. S klesající úrokovou sazbou roste poptávka po hypotečních úvěrech. Na vyšší úrokové sazby mají největší vliv dva faktory. Prvním z nich jsou referenční sazby České národní banky a druhým je konkurenční boj mezi bankami poskytujícími úvěry. Česká národní banka dle

své Zprávy o inflaci ze dne 12. února neočekává v letech 2015 a 2016 růst tržních úrokových sazeb. (ČNB, 2015, s. 9)

6.1.2 Ceny nemovitostí

Tržní ceny nemovitostí jsou jedním z nejvýznamnějších faktorů ovlivňující objem poskytnutých hypotečních úvěrů. S růstem cen nemovitostí roste objem poptávaných hypotečních úvěrů z důvodu zvýšených nákladů na koupi jednotlivých nemovitostí. Naproti tomu však určité procento kupujících v prostředí rostoucích cen nemovitostí již není schopno koupi nemovitosti realizovat, což působí opačným směrem na objem poskytnutých úvěrů.

Odborníci se shodují, že ceny nemovitostí jsou v dnešní době na svých minimech a v budoucnu tedy očekávají jejich růst. Tato očekávání podporují také údaje o Indexu spotřebitelských cen, který v posledních dvou kvartálech roku 2014 mírně rostl. Rostoucí ceny nemovitostí tak mohou mít do budoucna na hypoteční trh mírně negativní vliv.

6.1.3 Nezaměstnanost

V důsledku pozvolného růstu ekonomické aktivity se předpokládá, že obecná míra nezaměstnanosti bude mírně klesat a naopak zaměstnanost bude postupně růst. Pokles míry nezaměstnanosti má na hypoteční trh pozitivní vliv, nicméně změna v objemu poskytovaných úvěrů se neprojeví okamžitě. Delší dobu trvá, než lidé, kteří jsou nově zaměstnaní, získají dostatečnou finanční stabilitu, aby uvažovali o hypotečním úvěru.

6.1.4 Refinancování

Na statistiky o nově poskytnutých úvěrech mají podíl například i refinancované úvěry. Reálně se nejedná o nové úvěry, nicméně žádné statistiky nerozlišují objem pouze zcela nových úvěrů a úvěrů refinancovaných a tak není možné přesně stanovit množství refinancovaných úvěrů. Protože však refinancované úvěry navyšují objemy úvěrů pouze uměle, na vývoj hypotečního trhu nebudou mít vliv.

Informace o množství refinancovaných úvěrů bude podstatná pro posouzení vlivu na zprostředkování hypotečního úvěrů finančními poradci. Ti dostávají odměnu za zprostředkování úvěru i v případě, že se jedná o refinancovaný úvěr. Z tohoto důvodu bude mít pokles refinancování negativní dopad na finanční poradenství.

6.1.5 Výše mzdy

Výše mzdy je jedním z dalších faktorů ovlivňujících poptávku po hypotečních úvěrech. Hrubá mzda v České republice dlouhodobě roste a v budoucnu se díky očekávané ekonomické expanzi očekává i její další růst.

6.1.6 Regulace

Zásadním faktorem, který ovlivňuje hypoteční trh je jeho regulace ze strany státu. Regulace může mít na hypoteční trh vliv pozitivní ale i negativní. Například koncem roku 2014 se mluvilo o omezení poskytování úvěrů se 100 % LTV ze strany České národní banky. Ve Zprávě o finanční stabilitě ČNB je uvedeno možné „stanovení horního limitu pro poskytnutou výši úvěru na bydlení vzhledem k hodnotě rezidenční nemovitosti sloužící jako zástava.“ (ČNB, 2013, s. 86) V případě uplatnění této regulace, by pro zájemce bylo těžší realizovat koupi nemovitosti z důvodu potřebného množství vlastních prostředků.

Následující tabulka uvádí přiřazený podíl jednotlivých faktorů na hypoteční trh a dále ukazatel, který stanovuje, jak se bude daný faktor vyvíjet. Z tabulky vyplývá, že by hypoteční trh mohl v budoucnosti mírně růst. Největší podíl na tomto růstu mají přetrvávající nízké úrokové sazby.

Tabulka 6-1: Faktory ovlivňující hypoteční trh (Vlastní zpracování)

	Podíl na vývoji trhu	Hodnota ukazatele
Úroková sazba	30 %	6
Ceny nemovitostí	15 %	3
Nezaměstnanost	10 %	5
Refinancování	10 %	4
Průměrná mzda	15 %	5
Regulace	20 %	3
CELKEM	100 %	4,5

6.2 Faktory ovlivňující trh životního pojištění

Mezi faktory ovlivňující vývoj trhu životního pojištění byl zařazen vývoj mezd, nezaměstnanosti, regulace a také vývoj na hypotečního trhu.

6.2.1 Mzdy

Na trh životního pojištění má vliv výše průměrných mezd. S růstem mzdy klienta roste potřeba zajištění v případě nenadálých událostí. Výše pojistných částek a tomu odpovídající pojistné by mělo reagovat právě na výši mzdy. Pojistná částka se stanovuje jako rozdíl mezi příjmem klienta a invalidním důchodem nebo nemocenskými dávkami. V případě úmrtí pak jako několikanásobek příjmu živitele rodiny. Proto s růstem reálné mzdy by mělo růst i hrubé předepsané pojistné na životní pojištění. Vzhledem současnému růstu mezd a očekávání pokračování tohoto trendu, je zde předpoklad pozitivního vlivu na trh životního pojištění.

6.2.2 Nezaměstnanost

V prostředí rostoucí nezaměstnanosti klesá počet ekonomicky aktivních lidí, kteří se potřebují zajistit proti ztrátě příjmů v případě nahodilých událostí. Tento trend je posilněn faktem, že když přijde člověk o práci, vyhodnotí pojištění jako zbytečný výdaj. V České republice v současnosti nezaměstnanost klesá a do budoucna je očekáván další pokles nezaměstnanosti a růst zaměstnanosti. Pokles nezaměstnanosti má na vývoj trhu životního pojištění pozitivní vliv, nicméně tento vliv není příliš silný.

6.2.3 Regulace

Dohledové benchmarky ČNB se často zaměřují právě na regulaci životního pojištění. Zejména se zaměřují na klamavé označování životního pojištění jako formu „výhodného spoření“. V minulosti bylo velké množství smluv o životním pojištění nabízeno jako „spořicí produkt“. Nicméně nyní díky dohledu ČNB a širšímu povědomí obyvatelstva se předpokládá pokles předepsaného hrubého pojistného ve prospěch například investování do podílových fondů a zároveň využívání tohoto finančního produktu správným způsobem a to na krytí rizik v případě nahodilých událostí.

Negativní vliv má i novela zákona o daních z příjmu, která vstoupila v platnost v lednu 2015 a znemožnila výběr kapitálové hodnoty z daňově uznatelných smluv.

6.2.4 Regulace provizí

Již delší dobu se mluví o regulaci provizí za zprostředkování životního pojištění. V současnosti jsou vypláceny provize jednorázově po zaplacení prvního pojistného a je uplatňována dvouletá storno lhůta, po kterou pokud klient pojištění zruší, poradce vrací poměrnou část provize. Pro finančního poradce je odměna za zprostředkování životního pojištění zajímavější, než pokud navrhne klientovi investování formou podílových fondů. Často se tak můžeme setkat s tzv. mis-sellingem, kterým je označováno zprostředkování nevhodných finančních produktů. Regulátor uvažuje například o rozpuštění provizí do delšího časového období, aby tomuto mis-sellingu zabránil. Trh by se tak měl očistit od „poradců“, kteří neposkytují kvalitní finanční poradenství.

6.2.5 Vývoj hypotečního trhu

Význam pro budoucí vývoj trhu životního pojištění má také budoucí vývoj hypotečního trhu. Životní pojištění slouží pro zajištění rizika neschopnosti splácet úvěr v případě úmrtí nebo pracovní neschopnosti. Proto, pokud roste objem hypotečních úvěrů, roste i množství poptávaného životního pojištění.

Tabulka 6-2 udává předpokládaný budoucí vývoj na trhu životního pojištění. Je očekáván pokles trhu životního pojištění to především v důsledku regulace.

Tabulka 6-2: Faktory ovlivňující trh životního pojištění (Vlastní zpracování)

	Podíl na vývoji trhu	Hodnota ukazatele
Mzdy	10 %	5
Nezaměstnanost	10 %	5
Regulace	30 %	2
Regulace provizí	30 %	2
Vývoj hypotečního trhu	20 %	4,5
CELKEM	100 %	2,8

6.3 Investice do podílových fondů

Investování do podílových fondů nemá v České republice dlouhou minulost. Jako nejvýznamnější faktory ovlivňující vývoj tohoto trhu byly zvoleny jeho pověst, struktura úspor domácností a demografický vývoj.

6.3.1 Pověst

Nejzásadnějším faktorem na vývoj investování do podílových fondů je jejich pověst. Podílové fondy nemají v České republice dobrou pověst a to především kvůli špatné zkušenosti s investičními fondy z 90. let. V první vlně kuponové privatizace vzniklo mnoho investičních fondů, nicméně většina finančních prostředků těchto fondů byla zpronevěřena. Klienti tak velmi často podílové fondy odmítají.

V případě správného vysvětlení principu kolektivního investování a vhodně nastaveného rizikového profilu klienta, můžeme očekávat, že se pověst podílových fondů bude zlepšit a objem investovaných prostředků v podílových fondech růst.

6.3.2 Struktura úspor domácností

Největší podíl úspor domácností dnes tvoří netermínované vklady, jako jsou vklady na běžných a spořicíh účtech v bankách. Tyto vklady buď nejsou úročeny, nebo jsou úročeny velmi nízkým procentem. Úkolem finančních poradců je postupně přesvědčit klienty, aby překonali špatnou zkušenost s podílovými fondy v 90. letech a finanční prostředky, které jsou výrobním faktorem, nechali pracovat a zhodnocovat je.

6.3.3 Demografický vývoj

V důsledku demografického vývoje roste počet obyvatel ČR v důchodovém věku, snižuje se počet nově narozených dětí a stoupá průměrná délka života. Tyto faktory způsobují pokles podílu ekonomicky aktivního obyvatelstva, které odvádí dávky sociálního pojištění, ze kterého jsou vypláceny starobní důchody. Do budoucna se tak očekává snížení průměrné penze a již dnes je vyvíjen tlak na uvědomění si, že je potřeba se na penzi zajistit vlastními silami. Jako jedna z možností jak se připravit na stáří je právě formou investování do podílových fondů. V budoucnu můžeme očekávat, že vlivem demografických změn dojde k nárůstu investovaných prostředků v podílových fondech.

6.3.4 Mzdy

Pokud rostou mzdy, zvyšuje se množství disponibilních prostředků jednotlivců. Ti pak mohou část nárůstu svých mezd odložit stranou pro tvorbu krátkodobých nebo dlouhodobých rezerv. S růstem mezd navíc roste například rozdíl mezi očekávanou penzí a současnými příjmy, na které jsou lidé zvyklí, což vytváří potřebu, se na tuto dobu připravovat. Růst mezd tedy pozitivně ovlivňuje potenciální množství investovaných prostředků prostřednictvím podílových fondů.

Na základě vývoje jednotlivých faktorů lze předpokládat, že trh podílových fondů v budoucnu poroste, viz tabulka 6-3.

Tabulka 6-3: Faktory ovlivňující trh podílových fondů (Vlastní zpracování)

	Podíl na vývoji trhu	Hodnota ukazatele
Pověst	10 %	4
Struktura úspor domácností	30 %	5
Demografický vývoj	40 %	7
Mzdy	20 %	5
CELKEM	100 %	6,2

6.4 Doplnkové penzijní spoření a penzijní připojištění

Pro budoucí vývoj doplnkového penzijního spoření a penzijního připojištění mají největší význam zejména demografický vývoj, důchodová reforma a také vyplácené odměny za zprostředkování tohoto produktu.

6.4.1 Demografický vývoj

Jak bylo zmíněno výše, demografický vývoj způsobuje snižování budoucích penzí. Stát se snaží prostřednictvím dobrovolného spoření s příspěvkem státu motivovat občany ke spoření na penzi.

6.4.2 Důchodová reforma

V roce 2013 proběhla důchodová reforma, při které byl vytvořen II. a III. pilíř, který měl ztraktivnit lidem spoření na penzi. Reforma však neproběhla, jak bylo očekáváno.

Důsledkem byl pokles důvěry v tyto produkty. To může mít negativní vliv na využívání doplňkového penzijního spoření a penzijního připojištění.

6.4.3 Povinná registrace

Se spuštěním doplňkového penzijního spoření byla zavedena povinná registrace pro zprostředkování tohoto produktu. Tato registrace je zpoplatněna a jednou za pět let se musí obnovovat. Na rozdíl od dříve sjednávaného penzijního připojištění, tak musí poradce prokázat svou odbornou způsobilost a finančně se zainteresovat, pokud chce tento produkt zprostředkovávat. Tímto klesl počet poradců, kteří mohou zprostředkovávat produkty III. důchodového pilíře a zároveň může být do budoucna důvodem pro pokles zprostředkovaných smluv.

6.4.4 Regulace provizí

Dalším negativním faktorem při spuštění doplňkového penzijního spoření byla regulace provizí finančních poradců. Provize byly sníženy a tím se stalo poskytování tohoto finančního produktu pro finanční poradce méně atraktivní.

Protože se ukázalo, že snížení provizí bylo naprosto klíčovým negativním faktorem na množství sjednaných smluv doplňkového penzijního spoření, chystá se mírné navýšení provizí, tak aby byli finanční poradci motivováni tyto produkty nabízet.

Jak je vidět v tabulce 6-4 v budoucnu se očekává nárůst trhu doplňkového penzijního spoření a penzijní připojištění. Největší podíl na tomto pozitivním vývoji má předpokládané zvýšení provizí za zprostředkování tohoto produktu.

Tabulka 6-4: Faktory ovlivňující trh doplňkového penzijního spoření a penzijního připojištění (vlastní zpracování)

	Podíl na vývoji trhu	Hodnota ukazatele
Demografický vývoj	10 %	5
Důchodová reforma	10 %	3
Povinná registrace	30 %	3
Regulace provizí	50 %	6
CELKEM	100 %	4,9

Na základě syntézy jednotlivých tržních vývoje může být predikován vývoj celého trhu finančních produktů. Tato predikce je zobrazena v následující tabulce. Váhy jednotlivých trhů jsou odhadnuty na základě objemu finančních prostředků na jednotlivých trzích. Výsledná hodnota 5,09 udává předpoklad, že celkově trh zprostředkovaných finančních produktů v budoucnu mírně poroste.

Tabulka 6-5: Predikce vývoje trhu finančních produktů (Vlastní zpracování)

	Podíl na vývoji celého finančního trhu	Hodnota ukazatele
Hypoteční trh	60 %	4,5
Trh životního pojištění	10 %	2,8
Trh doplňkového p. spoření a p. připojištění	5 %	4,9
Trh podílových fondů	30 %	6,2
CELKEM	100 %	5,09

6.5 Faktory ovlivňující finanční poradenství

Mezi faktory ovlivňující budoucí vývoj finančního poradenství patří především pověst finančních poradců, jejich flexibilita, cenová konkurenceschopnost, úspora času klienta, regulace a podíl specializovaných poradců na trzích.

6.5.1 Pověst

Pověst finančního poradenství v České republice kvůli poskytování nekvalitního poradenství v minulosti velmi utrpěla. Především díky vypláceným vysokým provizím a prezentování finančního poradenství, jako způsobu rychlého zbohatnutí na základě jednoduchého oslovování rodinných příslušníků a známých. Tímto způsobem nebylo vlastně provozováno finanční poradenství v pravém slova smyslu, ale pouze neodborně zprostředkovány smlouvy životního pojištění. Pověst finančního poradenství se v současné době zlepšuje jednak díky předchozím zkušenostem klientů s finančními poradci, kteří na

poradce nyní kladou větší nároky a také díky regulaci zprostředkovatelské činnosti vykonávané Českou národní bankou.

6.5.2 Flexibilita finančních poradců

Velkou konkurenční výhodou finančního poradce oproti kamenným pobočkách je jejich flexibilita. Pokud má klient zájem o určitý finanční produkt, například hypoteční úvěr, má v současné době 2 možnosti. Může zajít do banky a řešit úvěr přímo na pobočce nebo se obrátit na finančního poradce. Pokud řeší úvěr s bankou, musí počítat s určitým omezením. Banky fungují ve všední dny většinou od cca 8 hodiny ráno do 17 hodiny odpolední. Pokud je klient časově vytížený, banka kvůli němu do večera pobočku otevřenou nenechá. Oproti tomu finanční poradce s klientem vyřeší jeho požadavek například po pracovní době nebo i mimo pracovní dny.

6.5.3 Úspora času klienta

Využití finančního poradce při řešení finančního cíle či problému, klientovi přináší časovou úsporu. Pokud by sám hledal nejvhodnější řešení svého požadavku prostřednictvím jednotlivých finančních institucí, potřeboval by k získání a vyhodnocení všech informací velké množství času, případně by se musel spokojit s určitou nevědomostí a možném využití méně výhodnějšího řešení.

6.5.4 Cenová konkurenceschopnost

Finanční poradenství není v prostředí českého trhu službou placenou. Proto není z hlediska nákladů pro klienta rozdíl mezi uzavřením finančního produktu na pobočce finanční instituce, nebo prostřednictvím finančního poradce. Navíc tím, že poradce vybírá z portfolií více společností, může najít pro klienta cenově výhodnější produkt.

6.5.5 Specializovaní poradci

Komplexní finanční poradenství by do jisté míry mohlo být ohroženo rostoucím podílem specializovaných poradců, jako jsou například hypoteční makléři nebo investiční poradci. Klienti mohou mít pocit, že se poradce specializující se pouze v jedné oblasti, této oblasti více rozumí. Důkazem tohoto trendu je rostoucí podíl specializovaných hypotečních makléřů na trhu hypotečních úvěrů. V roce 2013 zprostředkovali členové Asociace hypotečních úvěrů úvěry v celkové výši 35 mld. Kč, což je o 40 % více hypotečních úvěrů než v roce 2012. (AHM ČR, © 2015)

6.5.6 Regulace

Česká národní banka se na finanční poradenství v poslední době velmi zaměřuje. Zvyšují se nároky na odbornost zprostředkovatelů. Prvním krokem bylo zavedení již zmíněné povinné registrace pro zprostředkování doplňkového penzijního spoření. Do budoucna se hovoří především o chystané regulaci zprostředkování hypotečních úvěrů a zpřísnění zkoušek pro podřízené pojišťovací zprostředkovatele. Byl zvýšen jednorázový poplatek za registraci podřízeného pojišťovacího zprostředkovatele a zavedeny udržovací poplatky pro zprostředkování doplňkového penzijního spoření. Zároveň je povinností přezkoušení odborné způsobilosti každých 5 let. Tímto jsou zvýšeny nároky nejen na odbornost, ale také na vyšší finanční angažovanost zájemců o práci finančních poradců. Další chystanou změnou je například zavedení vyplácení průběžných provizí za sjednání životního pojištění.

Všechny tyto změny povedou ke snížení počtu finančních poradců a zároveň ke zvýšení kvality poskytovaného finančního poradenství v České republice. Nicméně tato regulace bude mít pozitivní vliv na finanční poradenství. Finančním poradcem se nebude moci stát kde kdo a bude se významně lepší poskytovaný servis klientovi.

Predikovaný pozitivní vývoj finančního poradenství je zobrazen v následující tabulce 6-6.

Tabulka 6-6: Faktory ovlivňující finanční poradenství (Vlastní zpracování)

	Finanční poradenství	Hodnota ukazatele
Pověst	15 %	6
Flexibilita fin. poradců	10 %	5
Úspora času klienta	10 %	5
Cenová konkurenceschopnost	10 %	4
Specializovaní poradci	20 %	2
Regulace	35 %	7
CELKEM	100 %	5,15

ZÁVĚR

Kvalitní finanční poradenství pomáhá klientům dosahovat jejich přání a cílů prostřednictvím na míru připraveného finančního plánu. Pokud jsou informace o klientovi a jeho přáních finančním poradcem sesbírány pečlivě, je pro klienta připravený výstup velmi užitečný.

Kvalitu finančního poradenství v minulosti ovlivňovala především nedostatečná legislativní úprava poskytovaných služeb. Finanční poradci podnikají na základě živnostenského oprávnění a další regulace upravuje zprostředkování jednotlivých finančních produktů. Zprostředkování některých finančních produktů, je podmíněno prokázáním odborné způsobilosti, ostatní jsou prozatím v tomto směru neregulovány. Bylo však zjištěno, že v nedávné minulosti proběhly úpravy regulace například v oblasti poskytování doplňkového penzijního spoření a nadále se chystají legislativní změny v oblasti poskytování hypotečních úvěrů a životního pojištění. Tyto chystané změny by měly pozitivně ovlivnit vývoj finančního poradenství.

Nejdynamičtěji rostoucím trhem byl ve sledovaném období trh hypotečních úvěrů. Rostl jak počet úvěrů, tak jejich celkový objem. Příčinou bylo především snižování úrokové sazby z úvěrů a oživení ekonomiky. Podíl finančních poradců na všech zprostředkovaných úvěrech činil v roce 2014 29 %. I v budoucnu je očekáván pokračující rostoucí trend hypotečního trhu. Toto očekávání je založeno na predikci tržních úrokových sazeb, které by neměly v letech 2015 a 2016 růst, na základě rostoucí průměrné mzdy a klesající nezaměstnanosti.

Podíl finančních poradců na zprostředkování životního pojištění ve sledovaném období rostl. V roce 2014 dosahoval 28 % všech sjednaných životních pojištění. Trh pojištění jako celek má však od roku 2012 klesající tendence, které jsou způsobeny především regulací životního pojištění ze strany České národní banky.

Od roku 2012 se zvyšuje objem finančních prostředků investovaných do podílových fondů. Podíl na zprostředkovaných investicích finančními poradci do podílových fondů roste také, nicméně velmi pomalu. Potenciální růst je předpokládán na základě demografického vývoje populace České republiky, rostoucích mezd a struktury úspor obyvatelstva.

Klesající charakter má trh doplňkového penzijního spoření a penzijního připojištění. Po provedení důchodové reformy došlo k masivnímu propadu v počtu uzavíraných smluv

a stále nedošlo ke zpětnému oživení. Podíl na tomto negativním vývoji má jistě regulace provizí, která demotivovala finanční poradce v nabízení tohoto finančního produktu. Do budoucna se projednává opětovné navýšení provizí, což by mělo tento trh pozitivně ovlivnit.

Budoucí vývoj zprostředkování jednotlivých produktů finančními poradci ovlivňují zejména regulační opatření. Ty umožní pročištění trhu od nekvalitních finančních poradců, dojde ke zkvalitnění práce a finanční poradenství se tak začne přibližovat fungování ve vyspělých ekonomikách.

Syntézou zvolených trhů byl stanoven předpoklad růstu trhu finančních produktů. Zároveň syntézou jednotlivých faktorů ovlivňující vývoj finančního poradenství byl predikován potenciální růst podílu finančního poradenství na zprostředkování finančních produktů. Výsledný očekávaný efekt budoucího vývoje je tak pozitivní.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

About CFP Board, © 2015. *CFP Board* [online]. Praha [cit. 2015-04-19]. Dostupné z: <https://www.cfp.net/about-cfp-board/about-cfp-board/history>

AHM ČR, 2014. Členové Asociace hypotečních makléřů v roce 2013 zprostředkovali hypotéky za rekordních 35 mld. Kč. In: *Asociace hypotečních makléřů* [online]. Praha 29.1.2014 [cit. 2015-04.21].

Akciové fondy, © 2004. *Investiční společnost České spořitelny* [online]. Praha [cit. 2015-04-12]. Dostupné z: <http://www.iscs.cz/web/fondy/akciové/>

ASOCIACE PRO KAPITÁLOVÝ TRH ČESKÉ REPUBLIKY, 2011. *Prezentace AKAT ke konci roku 2010* [online]. Praha: Asociace pro kapitálový trh v České republice, 9.2.2011 [cit. 2015-04-19]. Dostupné z: http://www.akatcr.cz/download/1804-tk_20110209_-_prezentace_roku_2010.pdf

ASOCIACE PRO KAPITÁLOVÝ TRH ČESKÉ REPUBLIKY, 2012. *Prezentace AKAT ke konci roku 2011* [online]. Praha: Asociace pro kapitálový trh v České republice, 22.2.2012 [cit. 2015-04-19]. Dostupné z: http://www.akatcr.cz/download/2310-tk_20120222_-_prezentace_roku_2011_pdf.pdf

ASOCIACE PRO KAPITÁLOVÝ TRH ČESKÉ REPUBLIKY, 2013. *Prezentace AKAT ke konci roku 2012* [online]. Praha: Asociace pro kapitálový trh v České republice, 6.2.2013 [cit. 2015-04-19]. Dostupné z: http://www.akatcr.cz/download/2743-tk_20130206_prezentace_roku_2012.pdf

ASOCIACE PRO KAPITÁLOVÝ TRH ČESKÉ REPUBLIKY, 2014. *Prezentace AKAT ke konci roku 2013* [online] Praha: Asociace pro kapitálový trh v České republice, 11.2.2014 [cit. 2015-04-19]. Dostupné z: http://www.akatcr.cz/download/2879-tk_20140211_-_prezentace_roku_2013_final.pdf

ASOCIACE PRO KAPITÁLOVÝ TRH ČESKÉ REPUBLIKY, 2015. *Prezentace AKAT ke konci roku 2014* [online]. Praha: Asociace pro kapitálový trh v České republice, 11.2.2015 [cit. 2015-04-19]. Dostupné z: http://www.akatcr.cz/download/3125-tk20150211_prezentace_roku_2014_final.pdf

ASOCIACE PRO KAPITÁLOVÝ TRH ČESKÉ REPUBLIKY, 2012] *Výroční zpráva 2010/2011* [online]. Praha: Asociace pro kapitálový trh v České republice [cit. 2015-04-19]. Dostupné z: http://www.akatcr.cz/download/2298-akatcr_vyrocní_zprava.pdf

ASOCIACE PRO KAPITÁLOVÝ TRH ČESKÉ REPUBLIKY, 2013. *Výroční zpráva 2011/2012* [online]. Praha: Asociace pro kapitálový trh v České republice [cit. 2015-04-19]. Dostupné z: http://www.akatcr.cz/download/2787-akat-cr_vyrocka__cz__2011-12.pdf

ASOCIACE PRO KAPITÁLOVÝ TRH ČESKÉ REPUBLIKY, 2013. *Výroční zpráva 2012/2013* [online]. Praha: Asociace pro kapitálový trh v České republice [cit. 2015-04-19]. Dostupné z: http://www.akatcr.cz/download/2855-akat-cr_cz_2012-13.pdf

ASOCIACE PRO KAPITÁLOVÝ TRH ČESKÉ REPUBLIKY, 2014. *Výroční zpráva 2013/2014* [online]. Praha: Asociace pro kapitálový trh v České republice [cit. 2015-04-19]. Dostupné z: http://www.akatcr.cz/download/3021-akat-cr_cz_2013-14.pdf

BRANDON, . Denby Jr. A Oliver H. WELCH. *The history of financial planning: the transformation of financial services*. Hoboken, N.J.: John Wiley & Sons, c2009, 324 s. ISBN 978-04-701-8074-9.

Co to je?, © 2014. *Asociace Českých stavebních spořitelén* [online]. Praha [cit. 2015-04-19]. Dostupné z: <http://www.acss.cz/cz/stavebni-sporeni/co-to-je/>

ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA, © 2003-2015. *Zpráva o finanční stabilitě 2012/2013* [online]. Praha: Česká národní banka [cit. 2015-04-19]. Dostupné z: https://www.cnb.cz/miranda2/export/sites/www.cnb.cz/cs/financni_stabilita/zpravy_fs/fs_2012-2013/fs_2012-2013.pdf

ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA, © 2003-2015. *Zpráva o inflaci I/2015* [online]. Praha: Česká národní banka [cit. 2015-04-19]. Dostupné z: https://www.cnb.cz/miranda2/export/sites/www.cnb.cz/cs/menova_politika/zpravy_o_inflaci/2015/2015_I/download/zoi_I_2015.pdf

ČESKO, 1991. Zákon č. 455/1991 Sb. ze dne 2. října 1991 o živnostenském podnikání (živnostenský zákon). In: *Sbírka zákonů České republiky* [online]. Částka 87, s. 2122 – 2160 [cit. 2015-04-12]. Po zadání čísla předpisu dostupné z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/>

ČESKO, 2004. Vyhláška č. 429/2004 Sb. ze dne 23. června 2004, kterou se stanoví pravidla jednání investičního zprostředkovatele se zákazníky, administrativní postupy a mechanismus vnitřní kontroly nezbytné pro řádný výkon činnosti investičního zprostředkovatele. In: *Sbírka zákonů České republiky* [online]. Částka 87, s. 8199 – 8203

[cit. 2015-04-12]. Po zadání čísla předpisu dostupné z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/>

ČESKO, 2006. Úplné znění zákona č. 38/2004 Sb. ze dne 12. července 2006 o pojišťovacích zprostředkovatelích a samostatných likvidátorech pojistných událostí a o změně živnostenského zákona (zákon o pojišťovacích zprostředkovatelích a samostatných likvidátorech pojistných událostí), jak vyplývá z pozdějších změn. In: *Sbírka zákonů České republiky* [online]. Částka 108, s. 4482 – 4497 [cit. 2015-04-12]. Po zadání čísla předpisu dostupné z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/>

ČESKO, 2006. Úplné znění zákona č. 256/2004 Sb. ,o podnikání na kapitálovém trhu. In: *Sbírka zákonů České republiky* [online]. Částka 90, s. 3418 – 3496 [cit. 2015-04-12]. Po zadání čísla předpisu dostupné z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/>

ČESKO, 2011. Zákon č. 427/2011 Sb. ZÁKON ze dne 6. listopadu 2011 o doplňkovém penzijním spoření. In: *Sbírka zákonů České republiky* [online]. S. 140 [cit. 2015-04-12].

Dostupné z:

<http://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?idBiblio=75836&nr=427~2F2011&rpp=15#local-content>

Dluhopisové fondy, © 2004. *Investiční společnost České spořitelny* [online]. Praha [cit. 2015-04-12]. Dostupné z: <http://www.iscs.cz/web/fondy/dluhopisove/>

DUCHÁČKOVÁ, Eva. *Principy pojištění a pojišťovnictví*. 3. vyd. - přeprac. Praha: Ekopress, 2009, 224 s. ISBN 9788086929514.

FILIP, Miloš. *Osobní a rodinné bohatství: kam s penězi*. 1. vyd. Praha: C.H.Beck, 2006, xv, 474 s. Beckova edice ABC. ISBN 8071794163.

GARMAN E. Thomas a Raymond E. FORGUE. *Personal Finance*. 11. vyd. London: Cengage Learning, 2011, 640 s. ISBN 978-111541010.

Historie, © 2014. *Brokerteam, a.s.* [online]. Praha [cit. 2015-04-21]. Dostupné z: <http://www.brokerteam.cz/historie>

Historie a vývoj České pojišťovny, © 2015. *Česká pojišťovna* [online]. Praha [cit. 2015-04-21]. Dostupné z: <http://www.ceskapojistovna.cz/historie-a-vyvoj-cp>

Historie pojištění, jeho vývoj a význam, © 2007. *FinančníVzdělávání.cz*. [online]. Praha [cit. 2015-04-21]. Dostupné z:

<http://www.financnivzdelavani.cz/webmagazine/page.asp?idk=394>

History, © 2015. *CFP Board* [online]. USA [cit. 2015-04-12]. Dostupné z:

<http://www.cfp.net/about-cfp-board/about-cfp-board/history>

History, © 2015. *Million Dollar Round Table* [online]. USA [cit. 2015-04-12]. Dostupné

z: <http://www.mdr.org/history/>

JANDA, Josef. *Spořit nebo investovat?*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2011, 167 s.

Finance pro každého. ISBN 978-80-247-3670-9.

MCBRIDE, Kate. *The history of financial planning*. In: Thinkadvisor.com [online]. 2005-

12-1. Praha [cit. 2015-04-19]. Dostupné z: [http://www.thinkadvisor.com/2005/12/01/the-](http://www.thinkadvisor.com/2005/12/01/the-history-of-financial-planning)

[history-of-financial-planning](http://www.thinkadvisor.com/2005/12/01/the-history-of-financial-planning)

MiFID, ©2003-2015. *Česká národní banka* [online]. Praha [cit. 2015-04-12]. Dostupné z:

http://www.cnb.cz/cs/dohled_financni_trh/legislativni_zakladna/obchodnici_s_cp_inv_zpr_ostredkovatele/mifid.html

Milestones, © 2015. *OVB* [online]. Praha [cit. 2015-04-12]. Dostupné z:

<http://www.ovb.eu/english/company/milestones.html>

MINISTERSTVO FINANCÍ ČEKÉ REPUBLIKY, 2011. *Zpráva o vývoji finančního trhu*

v roce 2010 [online]. Praha: Ministerstvo financí České republiky [cit. 2015-04-19].

Dostupné z: [http://www.mfcr.cz/cs/soukromy-sektor/monitoring/vyvoj-financniho-](http://www.mfcr.cz/cs/soukromy-sektor/monitoring/vyvoj-financniho-trhu/2010/zprava-o-vyvoji-fin-trhu-v-roce-2010-6513)

[trhu/2010/zprava-o-vyvoji-fin-trhu-v-roce-2010-6513](http://www.mfcr.cz/cs/soukromy-sektor/monitoring/vyvoj-financniho-trhu/2010/zprava-o-vyvoji-fin-trhu-v-roce-2010-6513)

MINISTERSTVO FINANCÍ ČEKÉ REPUBLIKY, 2012. *Zpráva o vývoji finančního trhu*

v roce 2011 [online]. © 2005-2013. Praha: Ministerstvo financí České republiky [cit. 2015-

04-19]. Dostupné z: [http://www.mfcr.cz/cs/soukromy-sektor/monitoring/vyvoj-financniho-](http://www.mfcr.cz/cs/soukromy-sektor/monitoring/vyvoj-financniho-trhu/2011/zprava-o-vyvoji-fin-trhu-v-roce-2011-6515)

[trhu/2011/zprava-o-vyvoji-fin-trhu-v-roce-2011-6515](http://www.mfcr.cz/cs/soukromy-sektor/monitoring/vyvoj-financniho-trhu/2011/zprava-o-vyvoji-fin-trhu-v-roce-2011-6515)

MINISTERSTVO FINANCÍ ČEKÉ REPUBLIKY, 2013. *Zpráva o vývoji finančního trhu*

v roce 2012 [online]. © 2005-2013. Praha: Ministerstvo financí České republiky [cit. 2015-

04-19]. Dostupné z: [http://www.mfcr.cz/cs/soukromy-sektor/monitoring/vyvoj-financniho-](http://www.mfcr.cz/cs/soukromy-sektor/monitoring/vyvoj-financniho-trhu/2012/zprava-o-vyvoji-financniho-trhu-rok-2012-12640)

[trhu/2012/zprava-o-vyvoji-financniho-trhu-rok-2012-12640](http://www.mfcr.cz/cs/soukromy-sektor/monitoring/vyvoj-financniho-trhu/2012/zprava-o-vyvoji-financniho-trhu-rok-2012-12640)

MINISTERSTVO FINANCÍ ČEKÉ REPUBLIKY, 2014. *Zpráva o vývoji finančního trhu*

v roce 2013 [online]. © 2005-2013. Praha: Ministerstvo financí České republiky [cit. 2015-

04-19]. Dostupné z: [http://www.mfcr.cz/cs/soukromy-sektor/monitoring/vyvoj-financniho-](http://www.mfcr.cz/cs/soukromy-sektor/monitoring/vyvoj-financniho-trhu/2013/zprava-o-vyvoji-financniho-trhu-v-roce-2-17959)

[trhu/2013/zprava-o-vyvoji-financniho-trhu-v-roce-2-17959](http://www.mfcr.cz/cs/soukromy-sektor/monitoring/vyvoj-financniho-trhu/2013/zprava-o-vyvoji-financniho-trhu-v-roce-2-17959)

MINISTERSTVO FINANCÍ ČEKÉ REPUBLIKY, 2015. Základní ukazatele vývoje stavebního spoření v České republice k 31.12.2014 včetně komentáře. In: *Ministerstvo financí České republiky* [online]. Praha, 16.2.2015 [cit. 2015-04-19]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/soukromy-sektor/monitoring/vyvoj-stavebniho-sporeni/2014/zakladni-ukazatele-vyvoje-stavebniho-spo-20609#1>

MINISTERSTVO FINANCÍ ČEKÉ REPUBLIKY, 2015. Základní ukazatele vývoje penzijního přijípojištění v transformovaných fondech a vývoje doplňkového penzijního spoření v účastnických fondech v ČR k 31.12. 2014 včetně komentáře. In: *Ministerstvo financí České republiky* [online]. Praha, 23.2.2015 [cit. 2015-04-19]. <http://www.mfcr.cz/cs/soukromy-sektor/monitoring/vyvoj-penzijniho-pripojisti/2014/zakladni-ukazatele-vyvoje-penzijniho-pri-20606>

Objem nových hypoték, © 2008 – 2015. Hypoindex.cz [online]. Praha [cit. 2015-04-21]. Dostupné z: <http://www.hypoindex.cz/hypoindex-vyvoj/>

O sobě, © 2010. *Asociace finančních zprostředkovatelů a finančních poradců České republiky, o.s.* [online]. Praha [cit. 2015-04-19]. Dostupné z: <http://www.afiz.cz/afiz-o-sobe/>

O společnosti. Partners Financial Services, a.s. [online]. Praha [cit. 2015-04-19]. Dostupné z: <http://www.partners.cz/cs/o-partners/o-spolecnosti/>

Počet nových hypoték, © 2008 – 2015. Hypoindex.cz [online]. Praha [cit. 2015-04-21]. Dostupné z: <http://www.hypoindex.cz/hypoindex-vyvoj/>

Pojištění vkladů, ©2003-2015. *Česká národní banka* [online]. Praha [cit. 2015-04-19]. Dostupné z:

https://www.cnb.cz/cs/dohled_financi_trh/vykon_dohledu/postaveni_dohledu/uverove_instituce/pojisteni_vkladu.html

Průměrná úroková sazba, © 2008 – 2015. Hypoindex.cz [online]. Praha [cit. 2015-04-21]. Dostupné z: <http://www.hypoindex.cz/hypoindex-vyvoj/>

SMRČKA, Luboš. *Osobní a rodinné finance: (svět rodinných financí - jak spořit a rozmnožovat majetek)*. 1. vyd. Praha: Professional Publishing, 2007, 257 s. ISBN 978-80-86946-41-2.

Stanovy, © 2010. *Asociace finančních zprostředkovatelů a finančních poradců České republiky, o.s.* [online]. Praha [cit. 2015-04-19]. Dostupné z: <http://www.afiz.cz/stanovy/>

Statistická data, © 2003-2009 Databáze časových řad ARAD. Česká národní banka [online]. Praha [cit. 2015-04-21]. Dostupné na:

http://www.cnb.cz/cnb/STAT.ARADY_PKG.STROM_DRILL?p_strid=A&p_lang=CS

SYROVÝ, Petr a Martin NOVOTNÝ. *Osobní a rodinné finance*. 2. aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2005, 176 s. Osobní a rodinné finance. ISBN 80-247-1098-6.

SYROVÝ, Petr a Tomáš TYL. *Osobní finance: řízení financí pro každého*. 2. aktualiz. vyd. Praha: Grada Publishing, 2014, 220 s. Osobní a rodinné finance. ISBN 978-80-247-4832-0.

The financial planning proces, © 2006. *Financial planning standards board* [online]. Denver Praha [cit. 2015-04-19]. Dostupné z:

<https://www.fpsb.org/learnaboutfinancialplanning/financialplanningprocess.html>

TŮMA, Aleš. *Velký investiční seriál: Kolik za to? Poplatky v podílových fondech*. In: *Peníze.cz* [online]. 2014-08-12 [cit. 2015-04-18]. Dostupné z:

<http://www.penize.cz/podilove-fondy/289477-velky-investicni-serial-kolik-za-to-poplatky-v-podilovych-fondech>

USF, 2011. *Stanovy USF ČR* [online]. Praha: USF [cit. 2015-04-21]. Dostupné z:

<http://www.usfcr.cz/wp-content/usf-dokumenty/stanovy-usf.pdf>

USF, 2010. *Vývoj trhu 1. pololetí 2010* [online]. Praha: USF, 16.8.2010 [cit. 2015-04-21].

Dostupné z: <http://www.usfcr.cz/wp-content/usf-statistiky/Vyvoj-trhu-1POL-2010.pdf>

USF, 2011. *Vývoj trhu 1. čtvrtletí 2011* [online]. Praha: USF, 15.5.2011 [cit. 2015-04-21].

Dostupné z: <http://www.usfcr.cz/wp-content/usf-statistiky/Vyvoj-trhu-1Q-2011.pdf>

USF, 2011. *Vývoj trhu 2. čtvrtletí 2011* [online]. Praha: USF, 12.8.2011 [cit. 2015-04-21].

Dostupné z: <http://www.usfcr.cz/wp-content/usf-statistiky/Vyvoj-trhu-2Q-2011.pdf>

USF, 2011. *Vývoj trhu 2. pololetí 2010* [online]. Praha: USF, 15.2.2011 [cit. 2015-04-21].

Dostupné z: <http://www.usfcr.cz/wp-content/usf-statistiky/Vyvoj-trhu-2POL-2010.pdf>

USF, 2011. *Vývoj trhu 3. čtvrtletí 2011* [online]. Praha: USF, 10.11.2011 [cit. 2015-04-21].

Dostupné z: <http://www.usfcr.cz/wp-content/usf-statistiky/Vyvoj-trhu-3Q-2011.pdf>

USF, 2012. *Vývoj trhu 1. čtvrtletí 2012* [online]. Praha: USF, 10.5.2012 [cit. 2015-04-21].

Dostupné z: <http://www.usfcr.cz/wp-content/usf-statistiky/Vyvoj-trhu-1Q-2012.pdf>

USF, 2012. *Vývoj trhu 2. čtvrtletí 2012* [online]. Praha: USF, 3.8.2012 [cit. 2015-04-21].

Dostupné z: <http://www.usfcr.cz/wp-content/usf-statistiky/Vyvoj-trhu-2Q-2012.pdf>

USF, 2012. *Vývoj trhu 3. čtvrtletí 2012* [online]. Praha: USF, 7.11.2012 [cit. 2015-04-21].

Dostupné z: <http://www.usfcr.cz/wp-content/usf-statistiky/Vyvoj-trhu-3Q-2012.pdf>

USF, 2012. *Vývoj trhu 4. čtvrtletí 2011* [online]. Praha: USF, 14.2.2012 [cit. 2015-04-21].

Dostupné z: <http://www.usfcr.cz/wp-content/usf-statistiky/Vyvoj-trhu-4Q-2011.pdf>

USF, 2013. *Vývoj trhu 1. čtvrtletí 2013* [online]. Praha: USF, 13.5.2013 [cit. 2015-04-21].

Dostupné z: <http://www.usfcr.cz/wp-content/usf-statistiky/Vyvoj-trhu-1Q-2013.pdf>

USF, 2013. *Vývoj trhu 2. čtvrtletí 2013* [online]. Praha: USF, 1.8.2013 [cit. 2015-04-21].

Dostupné z: <http://www.usfcr.cz/wp-content/usf-statistiky/Vyvoj-trhu-2Q-2013.pdf>

USF, 2013. *Vývoj trhu 3. čtvrtletí 2013* [online]. Praha: USF, 5.11.2013 [cit. 2015-04-21].

Dostupné z: <http://www.usfcr.cz/wp-content/usf-statistiky/Vyvoj-trhu-3Q-2013.pdf>

USF, 2013. *Vývoj trhu 4. čtvrtletí 2012* [online]. Praha: USF, 5.2.2013 [cit. 2015-04-21].

Dostupné z: <http://www.usfcr.cz/wp-content/usf-statistiky/Vyvoj-trhu-4Q-2012.pdf>

USF, 2014. *Vývoj trhu 1. čtvrtletí 2014* [online]. Praha: USF, 13.5.2014 [cit. 2015-04-21].

Dostupné z: <http://www.usfcr.cz/wp-content/usf-statistiky/Vyvoj-trhu-1Q-2014.pdf>

USF, 2014. *Vývoj trhu 2. čtvrtletí 2014* [online]. Praha: USF, 1.8.2014 [cit. 2015-04-21].

Dostupné z: <http://www.usfcr.cz/wp-content/usf-statistiky/Vyvoj-trhu-2Q-2014.pdf>

USF, 2014. *Vývoj trhu 3. čtvrtletí 2014* [online]. Praha: USF, 6.11.2014 [cit. 2015-04-21].

Dostupné z: <http://www.usfcr.cz/wp-content/usf-statistiky/Vyvoj-trhu-3Q-2014.pdf>

USF, 2014. *Vývoj trhu 4. čtvrtletí 2013* [online]. Praha: USF, 7.2.2014 [cit. 2015-04-21].

Dostupné z: <http://www.usfcr.cz/wp-content/usf-statistiky/Vyvoj-trhu-4Q-2013.pdf>

USF, 2015. *Vývoj trhu 4. čtvrtletí 2014* [online]. Praha: USF, 4.2.2015 [cit. 2015-04-21].

Dostupné z: <http://www.usfcr.cz/wp-content/usf-statistiky/Vyvoj-trhu-4Q-2014.pdf>

Základní informace, © 2014. *OVB Allfinanz, a.s.* [online]. Praha [cit. 2015-04-19].

Dostupné z: <http://www.ovb.cz/o-spolecnosti/zakladni-informace.html>

Základní ukazatele o finančním trhu, © 2003-2009 Databáze časových řad ARAD. Česká národní banka [online]. Praha [cit. 2015-04-21]. Dostupné na:

http://www.cnb.cz/cnb/STAT.ARADY_PKG.STROM_DRILL?p_strid=B&p_lang=CS

ZÁMEČNÍK, Petr. *Vypovídání smluv stavebního spoření: Další spořitelna se přidala*. In: Hypoindex.cz [online]. 2014-07-18 [cit. 2015-04-18]. Dostupné z:

<http://www.hypoindex.cz/vypovidani-smluv-stavebniho-sporeni-dalsi-sporitelna-se-pridala/>

ZAORÁLEK, Jiří. HELVAG – další past na investory. In: *Finance.idnes.cz* [online].

2002-09-16 [cit. 2015-04-21]. Dostupné z: http://finance.idnes.cz/helvag-dalsi-past-na-investory-dzn-/uver.aspx?c=A020913_112017_fi_osobni_mag

Zvláštní pojistné podmínky pro pojištění budov a ostatních staveb, © 2015. *Kooperativa pojišťovna, a.s., Vienna Insurance Group* [online]. Praha [cit. 2015-04-19]. Dostupné z:

http://www.koop.cz/data/files/file_849_GENERAL.pdf

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

ČNB Česká národní banka

CFP Board Certified Financial Planner Board of Standards

FSI Financial Services Institute

IBCFP International Board of Standards and Practices for Certified financial Planners

ICFP Institute of Certified Financial Planners

FPA National Association of Personal Financial Advisors

NAPFA Natio

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1-1 Finančně poradenský proces (The financial planning process, © 2006)	14
4-1 Finančně poradenský proces podle standardů CFP Board's Board of Practice Standards (Brandon a Welch, 2009, s. 64)	40
Obrázek 5-1 Vývoj stavebního spoření (Vlastní zpracování).....	44
Obrázek 5-2 Počet finančními poradci zprostředkovaých smluv o stavebním spoření (Vlastní zpracování)	44
Obrázek 5-3 Podíl finančních poradců na uzavíraných smlouvách o stavebním spoření (Vlastní zpracování)	45
Obrázek 5-4 Vývoj počtu smluv o penzijním připojištění a doplňkovém penzijním spoření (vlastní zpracování)	46
Obrázek 5-5 Objem vložených příspěvků účastníků penzijního připojištění a doplňkového penzijního spoření (Vlastní zpracování).....	47
Obrázek 5-6 Počet nově uzavřených smluv o penzijním připojištění a doplňkovém penzijním spoření (Vlastní zpracování)	48
Obrázek 5-7 Podíl finančních poradců na zprostředkovaných smlouvách o penzijním připojištění a doplňkovém penzijním spoření (Vlastní zpracování)	48
Obrázek 5-8 Objem investovaných finančních prostředků (Vlastní zpracování).....	49
Obrázek 5-9 Objem finančních prostředků v podílových fondech (Vlastní zpracování)	50
Obrázek 5-10 Finančními poradci zprostředkované investice do podílových fondů (Vlastní zpracování)	51
Obrázek 5-11 Podíl finančních poradců na zprostředkovaných investicích do podílových fondů (Vlastní zpracování).....	51
Obrázek 5-12 Počet smluv životního pojištění (Vlastní zpracování)	52
Obrázek 5-13 Vývoj předepsaného hrubého pojistného u smluv životního pojištění v letech (Vlastní zpracování).....	53
Obrázek 5-14 Počet zprostředkovaných smluv životního pojištění finančními poradci (Vlastní zpracování)	54
Obrázek 5-15 Podíl finančních poradců na zprostředkovaných smlouvách o životním pojištění (vlastní zpracování)	54
Obrázek 5-16 Porovnání průměrného hrubého ročního pojistného u nově uzavřených smluv (Vlastní zpracování)	55

Obrázek 5-17 Počet smluv neživotního pojištění (Vlastní zpracování)	56
Obrázek 5-18 Podíl nově uzavřených smluv neživotního pojištění na celkovém počtu (Vlastní zpracování)	56
Obrázek 5-19 Předepsané hrubé pojistné neživotního pojištění (Vlastní zpracování)	57
Obrázek 5-20 Neživotní pojištění zprostředkované finančními poradci (Vlastní zpracování)	58
Obrázek 5-21 Podíl finančních poporadců na zprostředkovaném neživotním pojištění (Vlastní zpracování)	58
Obrázek 5-22 Celkový objem poskytnutých hypotečních úvěrů (Vlastní zpracování)	59
Obrázek 5-23 Průměrná úroková sazba hypotečních úvěrů (Vlastní zpracování)	60
Obrázek 5-24 Objem nově poskytnutých úvěrů (Vlastní zpracování)	61
Obrázek 5-25 Nově zprostředkované hypoteční úvěry finančními poradci (Vlastní zpracování)	61
Obrázek 5-26 Podíl finančních poradců na zprostředkovaných hypotečních úvěrech (Vlastní zpracování)	62
Obrázek 5-27 Podíl hypotečních úvěrů a úvěrů ze stavebního spoření na celkovém objemu poskytnutých úvěrů (Vlastní zpracování)	63
Obrázek 5-28 Objem úvěrů ze stavebního spoření v letech 2010 – 2014 (Vlastní zpracování)	64
Obrázek 5-29 Nově poskytnuté úvěry ze stavebního spoření (Vlastní zpracování)	64
Obrázek 5-30 Nově zprostředkované úvěry ze stavebního spoření finančními poradci (Vlastní zpracování)	65
Obrázek 5-31 Podíl finančních poradců na zprostředkovaných úvěrech ze stavebního spoření (Vlastní zpracování)	66

SEZNAM TABULEK

Tabulka 3-1 Výše státního příspěvku na penzijní připojištění a doplňkové penzijní spoření v Kč (Vlastní zpracování).....	25
Tabulka 6-1 Faktory ovlivňující hypoteční trh (Vlastní zpracování)	69
Tabulka 6-2 Faktory ovlivňující trh životního pojištění (Vlastní zpracování)	71
Tabulka 6-3 Faktory ovlivňující trh podílových fondů (Vlastní zpracování).....	73
Tabulka 6-4 Faktory ovlivňující trh doplňkového penzijního spoření a penzijního připojištění (vlastní zpracování)	74
Tabulka 6-5 Predikce vývoje trhu finančních produktů (Vlastní zpracování).....	75
Tabulka 6-6 Faktory ovlivňující finanční poradenství (Vlastní zpracování).....	77

